

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

Čakajoč na meddržavne sporazume

Dolenjsko in belokranjsko gospodarstvo uspešnejše od slovenskega — Najbolj si v izvozu — Država kasni z urejanjem zadev za boljše poslovanje

TREBNJE — Čeprav se dolenjsko in belokranjsko gospodarstvo srečuje v enakih težavah kot drugje po Sloveniji, so bila gospodarska gibanja v tej regiji v prvih letošnjih mesecih ugodnejša od slovenskega povprečja. Posebej izstopa izvoz. Do konca aprila so dolenjska in belokranjska podjetja izvozila za 241 milijonov dolarjev blaga, kar je bilo za 28 odst. več kot v enakem lanskem obdobju. Slovenski izvoz je bil na lanski ravni, delež dolenjskega v njem pa se je povzpela že skoraj na petino.

Zelo ugodno je bilo tudi pokritje uvoza z izvozom. Uvoz v vrednosti 168 milijonov dolarjev je bil za 15 odst. manjši kot v enakem lanskem obdobju in skoraj za polovico manjši od lanskega izvoza, kar je po svoje slabo, saj napoveduje slabšo oskrbljenost z reprovromateriali in manjšo proizvodnjo. Prodajo za konvertibilne valute so najbolj povečali v novomeški občini, za 31 odst.

Razmeroma ugodni so tudi drugi pokazatelji gospodarjenja. Fizični obseg proizvodnje, sicer manjši od lanskega za desetino, je v republici doživel večje zmanjšanje. Delež dolenjskih izgub v slovenskih se zmanjšuje, delež poslovnih sredstev in skupnih prihodkov pa raste. Manjši od republiškega povprečja pa je dohodek na delavca, akumulacija, reprodukativna sposobnost gospodarstva, slabša je tudi likvidnost.

Ob vsem tem so dolenjski in belokranjski gospodarstveniki, člani odbora Območne gospodarske zbornice, na seji pretekli četrtek v trebnjskem Trimu opozorili predvsem na zadeve, ki bi jih morali za učinkovitejšo gospodarjenje urediti na državni ravni. Predvsem gre za meddržavne sporazume z državami na območju nekdanje Jugoslavije in Sovjetske zveze, pa tudi z drugimi. Ker jih ni, se sodelovanje močno zatika.

Dolenjski gospodarstveniki so opozorili, da bi bilo treba opredeliti obme-

no območje s Hrvaško in prosto carinsko cono tudi na južnem delu Slovenije. Carinske predpise naj bi končno prilagodili slovenskim razmeram, ne pa prepisovali nekdanjih jugoslovanskih. Slovenija se ne more iti zapirana v svoje meje. Precenjen tolar bo dolenjsko gospodarstvo zaradi izrazite izvozne usmerjenosti prizadel bolj od drugih, zato so omenjali potrebo po davčnih olajšavah ali kakšno drugo nadomestilo izvoznikom. Gospodarstveniki so se tudi zavzeli, naj bi gospodarska zbornica

imela večji vpliv na oblikovanje gospodarske politike in boljše odnose s slo-

• Iz SDK Novo mesto so članom odbora Območne gospodarske zbornice predstavili možnost pridobivanja ocen bonitete posameznega podjetja, s katerim se sklepajo posli. Preverjanje bonitete je v svetu vsakdanja stvar, pri nas še ne. Ocene pripravljajo tudi v Centru za presojo bonitete v SDK. So različno poglobljene, ne predrage, nared so hitro in lahko preprečijo marsikakšno morebitno neprijetno presenečenje pri sklenjenih poslih.

vensko vlado, pa tudi s sindikati, s katerimi je treba doseči dogovor o plačah. Z. L.-D.

DNEVI NOVOTEHNE — Več kot 40 podjetij iz vse Slovenije, Novotehninih partnerjev, je sodelovalo na Dnevih Novotehne, priveditvi, ki jo je novomeška trgovska hiša letos pripravila že drugič in ki naj bi postala tradicionalna. Razstavni del priveditve, ki je trajala od prejšnje srede do nedelje, je bil v novomeški športni dvorani. Osnovni namen priveditve je srečanje in pogovori med proizvajalci in potrošniki. Ob tem so pripravili še vrsto strokovnih razgovorov in srečanj. Po otvoritvi v sredo je bila v holielu Metropol tribuna o gospodarskem položaju Slovenije in njeni prihodnosti, na kateri sta pred okoli 100 gospodarstveniki iz Slovenije in Hrvaške nastopila minister za trgovino Jože Jeraj in generalni direktor SDK Igor Omerza. Na sliki v sredi: minister Jeraj v pogovoru z direktorjem Bramaca Jernejem Klemencem. (Teksti in foto: A. B.)

Stavka delavcev ribniškega Rika

Delavci pripravljani na pogovore — Stavke, napovedane za ponedeljek, ni bilo

RIBNICA — V petek je prišlo v ribniškem Riku do spontane dveurne stavke. Vzrok zanjo so bile že minuli petek objavljene, a neizplačane plače za april in številna nerazrešena vprašanja, na katera Rikovi delavci že dalj časa želijo odgovore. Ker je bila za ponedeljek, 1. junija, napovedana stavka delavcev obrata lakirnice, petkovo stavko pojasnjujejo z nezadovoljstvom delavcev ob povzemanju plač delavcem družbenih dejavnosti.

Takoj po izbruhu stavke so delavci ustanovili stavkovni odbor in postavili stavkovne zahteve. V stavkovnem odboru so bili tudi predstavniki ostalih Rikovih družb, ki naj bi že s prvim julijem začele samostojno poslovati. Zahtevali so podpis podjetniške kolektivne pogodbe in izplačevanje plač v skladu s to pogodbo, pri čemer pa so od nje celo nekoliko odstopili in zahtevali, da se plače izplačajo najkasneje do 20. v mesecu za pretekli mesec.

V območni organizaciji Svobodnih sindikatov v Ribnici menijo, da je vzrok za stavko negotovost delavcev, kako bo v bodoče z njimi in s firmo, in da je do stavke prišlo zaradi premajhne obveščeni delavcev o poslovnih odločitvah vodstva. Negotovost delavcev se potrjuje z njihovo zahtevo po predložit-

vi sanacijskega programa podjetja, z zaščitenostjo delavcev nad pravilnostjo poslovanja vodstva, ki naj bi bila tudi po ocenah stavkovnega odbora posledice premajhne obveščeni delavcev, pa med drugim tudi v zahtevanem revizijskem in inšpekcijskem pregledu po-

• Vodstvo je delavcem sicer že v petek posredovalo dogovor na njihove zahteve, vendar je bila do ponedeljka uresničena le zahteva delavcev, da se na delo vrnejo vsi delavci, ki so bili na čakalju. Kljub temu so se delavci v ponedeljek na zboru delavcev odločili, da ne bodo stavkali. Delavci, ki so že v petek tudi prejeli plače, zatrjujejo, da ni njihov namen rušiti podjetje in vodstvo, marveč, da le želijo, da se zadeve razjasnijo. V zvezi s tem pa je bila tudi njihova zahteva, da vodstvo ne sme zapustiti podjetja, dokler se to ne zgodi. Stavka Rikovih delavcev pa s tem še ni končana, pač pa je odložena. V roku enega meseca naj bi namreč novo vodstvo, saj dolgoletni generalni direktor Stanislav Škrabec odhaja v pokoj, ob brezplačni pomoči dosedanjega direktorja pripravilo sanacijski program.

slovanja podjetja za obdobje zadnjih petih let. Delavci zahtevajo natančno pojasnitev, kaj je s sklenjenimi posli Rika v tujini, prek koga se ti posli sklepajo za kako visoke provizije ter kdo je lastnik firme Transtrade. Zahtevali pa so tudi natančno obrazložitev predloga pogodbe o ustanovitvi mešane družbe

Remont JE Krško zamuja

Ni denarja za carino

KRŠKO — Zaradi težav s plačilom carinskih obveznosti za prispele rezervne dele, zaradi zamude pri pregledu reaktorske posode in zaradi nekaterih zahtev za pregled ohišja reaktorske črpalke se bo remont jedrske elektrarne Krško podaljšal za približno dva tedna in ne bo končan že 2. julija, kot je bilo predvideno sprva.

V remontu so doslej prestavili celotno gorivo iz reaktorske posode v bazen za iztrošeno gorivo. Pregledali so kakovost zvarov na stenah reaktorske posode in vrnilo na prvotno mesto notranjo konstrukcijo reaktorja. V sodelovanju s skupino strokovnjakov firme Westinghouse se v tem času pripravljajo na pregled in morebitno popravilo motorja druge reaktorske črpalke in pregled prve reaktorske črpalke. Prav tako pregledujejo cevi na uparjalnikih in opravljajo morebitne potrebne nastavitve in popravila na ventilih na primarni strani.

V t.i. sekundarnem delu elektrarne so odprli vse tri rotorje turbin in jih pregledali z ultra zvokom, odpravljajo pa tudi manjše poškodbe na lopaticah turbine nizkega tlaka. Zamenjali so že vse štiri cevne snope kondenzatorja. Potem ko so pregledali in uspešno testirali prvi dizelski generator, zdaj poteka remont na drugem. Opravili so tudi vzdrževalna dela na razdelilnem polju, glavnem transformatorju in stikalnih, v teku so vzdrževalna dela na črpalkah, motorjih in stikalih, do konca remonta pa bodo pregledali tudi sekundarne cevovode in pomožne sisteme jedrske elektrarne.

V tokratnem remontu, ki je po desetih letih obratovanja elektrarne večji od dosedanjih, bodo zamenjali tudi računalniško opremo v kontrolni sobi elektrarne.

Nalijmo si kozarec čiste vode!

Ob svetovnem dnevu varstva okolja — 5. junija

Modri planet Zemlja je planet vode. Zato je težko razumeti, da je voda, posebno pitna voda, tako dragocena dobrina. Njene vrednosti smo se začeli zavdati šele, ko je začelo primanjkovati. V naslednjem stoletju bo pitna voda nadomestila nafto na lestvici strateško pomembnih surovin.

V Sloveniji z industrijskimi in komunalnimi odpadki, s škropljenjem in umetnim gnojenjem kmetijskih površin onesnažimo naše reke in potoke, kot da nas je dobrih 7 milijonov in ne le slaba dva milijona. Le okrog 4 odstotki skupne dolžine večjih slovenskih rek so še čisti, nad 15 odstotkov pa je v najbolj onesnaženi kategoriji. Mnoge od njih, recimo Krka, so onesnažene že ob izviru. Iz leta v leto se slabša kakovost podtalnih voda.

Na splošno oceno kakovosti reke Krke, ki se slabša v največji meri vpliva neurejena čiščenja komunalnih in industrijskih odpadnih voda, saj je onesnaževanje večje od samočistilne sposobnosti reke. Analize vode iz preteklih meritev so pokazale, da so nekateri odseki reke Krke ob nizkem vodostaju uvrščeni v 2. in 3. razred. Na izviru je Krka v 2. kakovostnem razredu, nad Novim mestom v 2. in 3. razredu, pod Novim mestom v 3. razredu, kar pomeni, da se Krka pod Novim mestom močno onesnaži. Najbolj jo onesnažujejo odpadke iz novomeške industrije. Poleg Krke so zelo onesnaženi Bršljinjski potok, Sušica, Kobla in Radulja.

V občini sedaj obratuje 7 bioloških čistilnih naprav (2 v Novem mestu, na Otočcu, v Šmarjeti, v Dolenjskih Toplicah, v Šmarjeških Toplicah in Žužemberku) ter ena mehanska čistilna naprava v Straži. Obstoječe čistilne na-

• Dajmo, naredimo vse, kar je v naših močeh, da bodo naše reke in potoke spet čisti, da bodo v njih lahko živele ribe in raki in da se bomo v njih lahko kopal. Kozarec čiste vode danes ni več samo po sebi umeven, ampak si ga moramo šele priboriti! Pa ne samo zase, predvsem za naše zanamce.

prave pokrivajo približno 43 odst. vseh prebivalcev v občini. Z že zgrajenimi kapacitetami in s predvidenimi (Žužemberk II, Straža, Mirna Peč, Šentjernej, Škocjan) bo pokrilo okoli 60 odst. prebivalstva občine.

SDP NOVO MESTO — Ekološka pobuda

Zlatarna in galerija KRONA

Novo mesto, Vrhovčeva 3

RIMSKI PORTRETI

MIK Neven Simčič

Otvoritev razstave:

četrtek, 4. 6. 1992, ob 20. uri

Banka ni več blagajna

Osemindesetodstotno povečanje plač zaposlenim v družbenih dejavnostih je nekaterim pognalo kri v glavo. Kljub tihemu dogovoru o začasnem nenapadanju nove vlade se je usul plaz kritik, med prvimi tudi izpod peresa prejšnjega predsednika vlade. Izmenjava ostrih polemik besed je pokazala, da nova vlada samo popravlja oz. uresničuje tisto, kar je prejšnja vlada sprejemala s figo v žepu. V pravni državi so kolektivne pogodbe iztožljive in druge izbire, kot uskladiti plače, tudi ni bilo. Najhujši kritiki so Drnovškovo potezo celo primerjali z Markovičev, ki je s povečanjem plač državnim uslužbencem in vojski spodkopal lastno sprva toliko obetajočo gospodarsko reformo.

Ob tem pa ti kritiki pozabljajo na neko »malenkost«, ko zaradi popravka plač v negospodarski napovedujejo novo inflacijsko spiralo. Banka Slovenije ni prirodna blagajna vlade, tako kot je bila nekoč Narodna banka Jugoslavije. Famosni 2. člen ob osamosvojitvi sprejetega zakona o Banki Slovenije, ki govori o tem, da mora le-ta skrbeti predvsem za stabilnost valute, in zato ni dolžna ubogati vlade ali kogarkoli zunaj monetarne oblasti, lahko učinkovito prepreči dodatno tiskanje denarja in s tem inflacijo, če so le odgovorni ljudje može na svojem mestu. Viceguverner Banke Slovenije dr. Marko Kranjec je za Dolenjski list izjavil, da tudi v prihodnje nikakor ne mislijo popuščati kakršnikoli pritiskom in da bodo dosledno spoštovali z zakonom določen dolgoročni interes naše države, to pa je politika čim manjše inflacije. Viceguverner je na položaju slovenskega finančnega ministra že dokazal, da zna reči ne.

M. LEGAN

Godbeniški jubilej v Straži

6. junija v Straži dvanajst pihalnih orkestrov

STRAŽA — Začenjajo se tradicionalni dnevi kulture v Straži. Danes, v četrtek, 4. junija, ob 19. uri bo v dvorani OŠ Vavta vas prireditev ob kulturnem dnevu te šole, jutri, v petek, 5. junija, ob 19.30 pa v Straži promenade koncert pihalnega orkestra Novoles.

Osrednja prireditev bo v soboto, 6. junija, ko bo v Straži jubilejno, že 15. srečanje pihalnih orkestrov Dolenjske in Bele krajine. Na srečanju, ki se bo začelo ob 13. uri, bo nastopilo dvanajst orkestrov, in to iz Metlike, Dobrepolj, Kočevja, Šentjerneja, Črnomlja, Novega mesta, Ribnice, Kamanja (iz Hrvaške), Trebnjega in Straže ter orkestra iz Doberdoba v Italiji in Logatca kot gosta.

Pokrovitelj letošnjega srečanja pihalnih orkestrov je novomeški izvršni svet, generalni sponzor Novoles, d.d., iz Straže, pri izvedbi pa kot sponzorji sodeluje še več kot 60 delovnih in drugih organizacij ter zasebnih podjetnikov.

Danes v Dolenjskem listu

- na 2. strani:
 - Prvi koraki na novi Adriini poti
- na 4. strani:
 - Poslanci za dve uri združniki
- na 5. strani:
 - Zdrahe v dolini šentlovrenski
- na 6. strani:
 - Le nevoščljivost po sevniško?
- na 7. strani:
 - TES kot avstrijsko premoženje
- na 8. strani:
 - Novinarji Dolenjskega lista komentirajo
- na 10. strani:
 - Usode izza rešetk
- na 11. strani:
 - Vojna je tragična, a pomembna izkušnja
- na 12. strani:
 - Kako hranimo našo preteklost

STAVKA V RIKU — Petkova stavka Rikovih delavcev ni bila prvo »izražanje njihovega nezadovoljstva« v letošnjem letu, vendar pa se je končala tako kot poprej — že po nekaj urah. Zato Rikovi posli tudi niso trpeli. (Foto: M. L.-S.)

VREME

Do konca tedna bo nestalno vreme z občasnimi plohami in nevihtami.

Prvi korak na novi Adriini poti

Pogovor z Danilom Plesničarjem, novim generalnim direktorjem Adrie Caravan

NOVO MESTO - Po znanih dogodkih v Adrii Caravan je pred slabim mesecem dni, 8. maja, postal generalni direktor te firme Danilo Plesničar. Plesničar Adrio zelo dobro pozna, prav tako razmere na evropskem trgu, kamor je Adria s svojimi prikolicami že dolgo povsem usmerjena. Plesničar je namreč zadnjih deset let kot Adriin človek delal na italijanskem in švicarskem tržišču. Kompetentni ljudje v Adrii Plesničarju povsem zaupajo, celo več, iz njihovih ust je slišati, da če kdo lahko reši Adrio, je to gotovo Plesničar.

»Adrio Caravan d. d. sem dobil v poraznem stanju. Z dejanskimi problemi Adrie kot blagovne znamke in z drugimi aspekti firme se zadnjih 10 let — od prve prisilne uprave — kljub številnim svetovalec in »rešiteljem« ni nihče resno in poglobljeno ukvarjal. Ljudje na položajih, na katerih bi se morali poglabljati v probleme Adrie, so se hitro menjavali ali bili zamenjani. Stvari so se še zlasti zapletle v zadnjem letu in pol, ko je bil direktor Adrie tujec, s tesno naslonitvijo na projekt Eurofinance in ustanovitvijo Adrie International v Parizu. Gre za ne dovolj doleden projekt, ki bi Adrii bolj škodil, kot koristil. Splet okoliščin in ne dovolj premišljenih odločitev je pripeljal do stavke in vsega, kar je bilo s tem povezano.

Tudi iskanje tujih virov financiranja Adrie je bilo neuspešno. Svežega kapitala ni bilo, če bi prišel, bi bil to tisti kapital, ki ga Adria že tako in tako ima v tujini — to so naše terjatve. To pa je uspelo nam z našimi firmami v tujini, ki očitno bolj zaupajo nam, se pravi Adrii Caravan, kot pa Adrii International oz. Eurofinancu. Skratka, prišlo je do blokade, ki bi Adrio skoraj privedel v

kolaps. Vse to so bremenili še stari problemi na dvorišču Adrie. Tu gre za odnos do matične firme, vprašanje delitve bilance, posredi je bila tudi izguba zaupanja do vodilnih ljudi, kar je vse skupaj še dodatno zapletlo.

• — **Kakšne ukrepe ste sprejeli, ko ste prevzeli položaj generalnega direktorja?**

»Najprej je bilo treba spraviti v zagon proizvodnjo, in to z lastnimi finančnimi sposobnostmi. To nam je uspelo. Sedaj pa sledi vrsta stvari. Najprej moramo ugotoviti dejansko izgubo, ki se je nabrala v sistemu Adria. Videti moramo, koliko te izgube lahko sami saniramo, za koliko pa bomo potrebovali pomoč slovenskih bank in državnih institucij. Razmišljamo tudi o reorganizaciji firme. Priti moramo do nove organizacijske sheme, ki bo čim bolj prilagojena

živeti naprej. Maksimalni cilj za naslednjo sezono, ki je, gledano proizvodno, tik pred vrati, je 9.000 prikolic in 800 do 900 avtomobov, ki jih delamo v naši tovarni v Belgiji. Projekt preživetja pomeni hkrati tudi straznjenje. Prej ali slej bi to morali opraviti. Mi to opravljamo slej. Sedaj še teče proizvodnja za to sezono. Do začetka julija bomo skušali v največji meri nadoknaditi zamujeno in izdelati čim več prikolic, ki bi že zdavnaj morale biti na trgu. Kar bomo lahko naredili, bomo, ostalo pa bo hipoteka, s katero bomo šli v naslednjo sezono. Sicer pa se na naslednjo sezono že resno pripravljamo. Čez dober mesec, 12. julija, bomo v Lipici pripravili predstavitev modelov za sezono 93, ki se je udeležilo okoli 300 velikih trgovcev iz vse Evrope. S to predstavitev hočemo pokazati tudi, da Adria kljub vsemu optimistično gleda naprej. Torej: iz te sezone, ki mineva, bomo skušali iztisniti največ, kar se še da, v prihodnjo pa gremo na tisto, kar je realno dosegljivo.

Maksimalno, a realno, brez lažnih obetov in zavajanj.

• — **Kaj pa »stari grehi« Adrie?**

»Izgubo, ki se je dolga leta nabirala, naj bi, upoštevaje bodoče dohodke firme, skupaj s slovenskim bančnim sistemom in državnimi institucijami »podružbili« v dolgoročne obveznosti ali pa jo spremenili v solastništvo. To je danes normalno in za nas tudi edini izhod. Za nas so pomembni predvsem bodoči donosi naše proizvodnje. Imamo trg, uveljavljeno blagovno znamko, delovne in sposobne ljudi. To so naši aduti za uspešno delo naprej. To je pravzaprav tolikokrat omenjena slovenska varianta. Adria bi se v vsakem primeru morala s svojimi ljudmi spopasti z enakimi problemi, a v tem primeru z manjšim hlastanjem po dobičku. Slovenska sredstva zagotavljajo tudi slovenski vpliv. Stvar lahko rešimo sami, brez prelivanja sredstev v tujino.

• — **Ste torej proti tujemu kapitalu?**

»Ne, načelno ne. Tudi nisem za to, da kar tako pokopljemo varianto Eurofinanc. Iz tega je treba izvleči, kar je za Adrio sprejemljivo in koristno, zlasti na področju financiranja, ne pa na področju prodaje, nabave in razvoja. Gre za to, koliko si partnerja lahko vzajemno koristita in sodelujeta na partnerskih osnovah. Nisem načelno proti tujcem in tujemu vplivu, a če mislimo, da lahko sami z manjšimi stroški dosežemo enak učinek, je seveda treba to poskusiti. Pri tem najbolj računam na našega največjega partnerja, Dolensko banko.

Vsekakor smo prvi korak na dolgi poti naredili. Velik kapital je že naša blagovna znamka. Kateri drug slovenski izdelek pa je po svetu vsaj približno tako poznan, kot je prikolica Adria? Potrudili se bomo, da bo podoba Adrie v Sloveniji in v Evropi še lepša kot je bila doslej.

ANDREJ BARTEJ

Beguncem nudijo preveč

Tako je menil ob obisku v črnomaljskem begunskem centru Jones D'Arta

ČRNOMELJ — Minuli ponedeljek je bilo v zbirnem begunskem centru v črnomaljski vojašnici še 887 beguncem prav tisti dan pa se jih je odpravljalo na Jesenice 31. Tako se številni begunci — največ jih je bilo okrog 1.100 — postopoma zmanjšuje, bodisi da se vračajo domov ali odhajajo v tujino. Sicer pa je center v preteklem tednu obiskala tudi vrsta pomembnih ljudi.

Tako je bil pretekli četrtek parlamentarni obisk; vodila ga je Sonja Lokar, ki bo o življenju beguncem v Črnomlju poročala v republiški skupščini. V soboto pa so bili na obisku Jones D'Arta, pomočnik guvernerja za zdravstvo iz Merilanda, ter pomočnik slovenskega ministra za zdravstveno varstvo in predstavnik republiške uprave za zaščito in reševanje. Po ogledu zbirnega centra je D'Arta dejal, da je prijetno presenečen nad skrbjo, ki jo v Črnomlju posvečajo beguncem. Izjavil je celo, da beguncem nudijo preveč, ter tako kot pred časom predstavnica visokega komisariata za begunce pri Združenih narodih menil, da bi morali poskrbeti zgolj za preživetje bosanskih nesrečnikov. Član predstava Republike Slovenije dr. Dušan Plut in generalni sekretar Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič, ki sta prav tako v soboto obiskala begunce, pa sta se zgrozila ob pripovedih, ki so jih begunci navajali o življenju v Bosni.

Odkar so lani jeseni v črnomaljski občini pričeli sprejemati begunce, pa je pretekli teden že šestič prispela tudi pomoč iz Salzburga, in sicer v organizaciji prof. slovenskega jezika Alenke Kemptner. Tokrat so v tovarnjaku in

• **IZJEMEN POSLUH** — Sevniški center, ki velja za enega najboljših centrov v Sloveniji, je v samskem domu Savskih elektrarn na Planinski cesti dajal pretekli petek ob 21. uri streho 320 beguncem. 127 je bilo otrok do 14 let, 29 starih od 14 do 18 let, žensk, starejših od 18 let, je bilo 151, preostali so moški begunci, zvečine stari okrog 60 let. Največ beguncem, skoraj polovica, prihaja iz Kotsorskega blizu Doboja. V centru imamo prosti še sobo s 5 posteljami za morebitno karanteno. Pri nas so že bili predstavniki krajevne skupnosti Kotsorsko. Vidi se, da je šlo za organiziran umik otrok in žensk in da skrbi za svoje ljude. Zahvalil bi se Sevnčanom za izdatno podporo. Dva tovarnjaka obutve in oblek smo celo odstopili drugim centrom. Serviser pralnih strojev Dušan Kuleto iz Račice pri Loki je podaril kar dva pralna stroja. Sreča v nesreči je, da je med begunci tudi medicinska sestra. Sicer pa bi se zahvalil za pomoč tudi sevnškemu radiu, sevnškemu zdravstvenemu domu, sevnškemu gostinskemu podjetju za poceni in dobro hrano ter Ognjenu in Boriki Rupnik, ki prevzemata na svoja pleča najtežja bremena, pripoveduje Samo Hajtnik, vodja občinskega centra za begunce v Sevnici.

dveh kombijih pripeljali otroško hrano, igrače, potrebščine za osebno higieno, čistila, zdravila, sanitetni material in še kaj. M.B.-J.

RAZSTAVA OB DNEVU VARSTVA OKOLJA

LJUBLJANA — Ob svetovnem dnevu varstva okolja vabijo Zeleni Slovenije na razstavo del učencev osnovnih šol iz vse Slovenije na temo Ekologija ne pozna meja. Otvoritev bo v petek, 5. junija, ob 10. uri v galeriji Ars, Čevljarška 2, Ljubljana. Otvoritveni govor bo imel dr. Dušan Plut.

Prestrašene priče Povojni poboji na Kočevskem in Ribniškem

RIBNICA, KOČEVJE — V torek, 26. maja, se je republiška komisija za raziskavo povojnih množičnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti sestala s predstavniki občinskih komisij iz Kočevja in Ribnice, ki imajo na skrbi ta vprašanja. Skupaj so si ogledali kraje, kjer so bila na nekdanjem zaprtem območju taborišča, in se pogovarjali z nekaterimi še živimi pričami povojnih pobojev. Kljub temu da so nekateri spregovorili o nečloveških mučenjih, ki so jim bili priča, pa je bilo čuti, da jih je večina še vedno močno prestrašeni. Kot priče pretresljivih krutih dogodkov so morali prisesti dosmrtni molk. Zato tudi dva občana iz ribniške občine pred komisijo nista bila pripravljena pričati. Zanimivo je, da so akterji teh dogodkov še vedno živi in da nekateri med njimi posameznim živčnim pričam menda še danes grozijo.

Naša anketa

Kdaj volilni kompromis?

Ko se je zaradi neugodnih gospodarskih gibanj prvič začelo govoriti o konstruktivni nezaupnici vladi Lojzeta Peterleta v začetku februarja, so mnogi v Sloveniji predvsem zahtevali čimprejše volitve, eni pa so jih tudi obljubljali. Sprva so bile nove demokratične volitve napovedane za april, kmalu je bilo rečeno, da jih pred junijem ne more biti, že kmalu pa je postalo jasno, da bo dobro, če bodo v jeseni oz. še letos. Vmes je parlament v tretjem poskusu konstruktivne nezaupnice vladi Peterleta zamenjal z dr. Janezom Drnovškom. Dobili smo tudi novo vlado, ki se — tako pravi — zaveda svoje začasnosti do volitev, ki naj bi še vedno bile čimprej, do katerih pa ne gre čakati križem rok. Dosežena samostojnost, mednarodno priznanje, sprejem v OZN, za kar si razne naše stranke zdaj kar same pripenjajo medalje za zasluge, ni majhna stvar, vendar pa je to šele začetek za še vse druge potrebne spremembe. Medtem volitve niso videti še posebno blizu, saj niti dogovor o tem, kakšen naj bi bil volilni sistem, še ni sprejet. Večji del slovenskih strank je pristal na kombinacijo večinskega in proporcionalnega sistema, po katerem bi vstop v parlament in na oblast zagotovili tako dvema ali trem močnim, kot tudi manjšim strankam. Nekaj strank pa še kar zagovarja večinski sistem in je zbralo celo potrebno število podpisov za to, da bi ljudje na referendumu izbrali volilni sistem. Čas pa teče, na srečo ali na žalost — vsem.

ROMANA PERNOVŠEK, študentka iz Boštjanja: »Mislim, da bo tudi pri dogovarjanju o novem volilnem sistemu potreben kompromis, saj so si stališča posameznih strank dokaj nasprotujoča. Ne vidim razloga, da ne bi v kratkem prišlo do ustreznega dogovora, če je strankam v resnici kaj do tega, da bi bile nove demokratične volitve čimprej. Pričakujem, da bo naš volilni sistem kombiniran, zmes proporcionalnega in večinskega.«

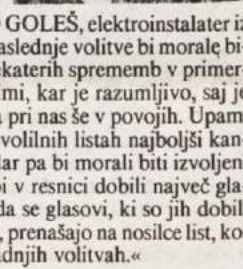

PAVLINA HROVAT, predsednica občinskega Rdečega križa v Trebnjem: »Po mojem bi bilo najbolj pošteno, če bi volilni sistem zastavili tako, da bi volili ljudi, ki jim zaupamo, ne glede na svetovni nazor ipd., ne pa strank. Menim, da se potem ne bi primerilo kot ob zadnjih volitvah, da so bili izvoljeni posamezniki, ki ob drugičnem volilnem sistemu ne bi prišli skozi rešet.«

MARTINA JAKŠA, upokojenka iz Vavpče vasi pri Semiču: »Menim, da so bile zadnje slovenske volitve že tako demokratične, da bi bolj ne more biti. Tako naj bi bilo tudi v prihodnje. Izvoljeni naj bodo tisti, ki jim ljudje najbolj zaupajo, odločilne pa naj bodo sposobnosti kandidatov in ne njihova strankarska pripadnost. Predvsem pa naj bi bila glavna naloga tistih, ki bodo izvoljeni, da poskrbijo za blagor ljudi.«

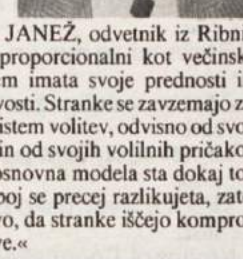
ŽELJKO GOLEŠ, elektroinstalater iz Metlike: »Naslednje volitve bi morale biti deležne nekaterih sprememb v priverjavi z zadnjimi, kar je razumljivo, saj je demokracija pri nas še v povojih. Upam, da bodo na volilnih listah najboljši kandidati. Vendar pa bi morali biti izvoljeni res tisti, ki bi v resnici dobili največ glasov, ne pa, da se glasovi, ki so jih dobili takšni ljudje, prenašajo na nosilce list, kot je bilo ob zadnjih volitvah.«

ROMAN POKLAČ, sodnik iz Kočevja: »Proporcionalni sistem je pravičnejši, večinski pa bolj zanesljiv. Prvi bolj ustreza manjšim strankam, drugega zagovarjajo velike in močne stranke. Čisti večinski sistem imajo v Angliji, čiste proporcionalnega pa, kolikor vem, nikjer. Predvideva se, da bo pri nas prišlo do kombiniranja obeh sistemov. Da bi o tem odločili ljudje na referendumu, se mi zdi neumnost. Odloči naj stroka.«

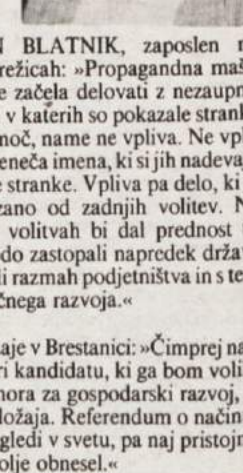
ZVONE JANEŽ, odvetnik iz Ribnice: »Tako proporcionalni kot večinski volilni sistem imata svoje prednosti in pomanjkljivosti. Stranke se zavzemajo za en ali drug sistem volitev, odvisno od svoje velikosti in od svojih volilnih pričakovanj. Oba osnovna modela sta dokaj toga. Med seboj se precej razlikujeta, zato je razumljivo, da stranke iščejo kompromisne rešitve.«

MARTIN RUKŠE, upokojenec iz Brusnic, Novo mesto: »Volitve komaj čakam, vendar si ne želim, da bi bil to boj za položaje in stolčke, temveč predstavitev s programi, ki bodo imeli z največjimi črkami zapisano reševanje gospodarske krize v naši novi državi. Kot borca me boli, da še ni pokopana bojna sekira o naši preteklosti. Če bodo stranke in njihovi voditelji pred volitvami pozabili nanjo, bo v volilnih skrinjicah večja enotnost.«

DUŠAN BLATNIK, zaposlen na občini v Brezicah: »Propagandna mašinerija, ki je začela delovati z nezaupnicami vladi, v katerih so pokazale stranke moč in nemoč, name ne vpliva. Ne vplivajo niti zveneča imena, ki si jih nadevajo posamezne stranke. Vpliva pa delo, ki je bilo pokazano od zadnjih volitev. Na prihodnjih volitvah bi dal prednost tistim, ki bodo zastopali napredek države in podpirali razmah podjetništva in s tem demokratičnega razvoja.«

Med članstvom

Dušan Semolič, predsednik Svobodnih sindikatov, v Novem mestu

NOVO MESTO — Pred tednom sta se mudila v Novem mestu predsednik Dveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič in Albert Vodovnik, predsednik sindikata kovinske in elektro industrije Slovenije. Na sestanku s predstavnikami sindikatov IMV je bil govor o organiziranosti, delu in problemih pri delu sindikata v Revozu, Adrii in Tovarni posebnih vozil, pa tudi o uresničevanju kolektivnih pogodb v Adrii in TPV, medtem ko so v Revozu šele v dogovorih za pripravo kolektivnih pogodb.

Opozorjeno je bilo, da bi morali delavci dobiti listine za neizplačan del plač po kolektivni pogodbi. V Revozu pa je sindikat tako močan, da čuti potrebo po profesionalnem delu sindikalista. Za korektno je bilo ocenjeno sodelovanje s sindikatom Neodvisnosti, ki se je zlasti izkazalo v Adrii v času stavke. Z vodstvi sindikatov Adrie in njenih družb je bil še poseben pogovor. Udeležil se ga je tudi direktor Danilo Plesničar, ki upa na korektnost sindikata in razumevanje postopkov, ki bodo potrebni v Adrii v postopku njenega reševanja. Za sedanjí obseg dela in možnost prodaje prikolic je v Adrii namreč preveč 30 odst. delavcev.

Danilo Plesničar

proizvodnji prikolic, brez podvajanj in zapletenih odnosov. Mi to imenujemo »projekt preživetja«. Pri tem bo nujno prišlo do zmanjševanja vseh stroškov in tudi delovne sile.«

• — **Kakšni so cilji Adrie, kot ste jih zastavili?**

»Osnovni cilj je: Adria mora ostati in

PLAČE BOLJŠE OD REPUBLIŠKIH

NOVO MESTO — Povprečni čisti osebni dohodek na delavca je v prvem letošnjem tromesečju v novomeški občini znašal 20.953 tolarjev in je bil za 0,7 odst. nad republiškim povprečjem. Povprečna čista plača za marec pa je znašala 23.939 tolarjev. Najnižja plača je bila marca zabeležena v obrti in storitvah, 17.614 tolarjev, najvišja pa v gozdarstvu, 45.261 tolarjev. Marca je bilo v občini 23.843 zaposlenih ali 0,4 odst. manj kot mesec poprej. Na Zavodu za zaposlovanje je bilo konec marca prijavljenih 1.953 brezposelnih.

Priznanja za zvestobo

Tovarna zdravil Krka počastila svoje jubilate

NOVO MESTO — »Leta 1962, ko smo prišli v Krko današnji jubilarnt — tridesetletniki, je bil to oblat Farmaceutsko kemijskega kombinata Slovenije. Krka je imela 460 zaposlenih, od tega 70 visokošolsko izobraženih, in 60 štipendistov. Velik dogodek je bil nabava novega kamiona. Zgrajenih je bilo 8 stanovanj za delavce, in to na dolgoročen kredit z 2-odstotno letno obrestno mero, letna inflacija je bila 7 odst. Naša celotna proizvodnja je veljala 3 milijone dolarjev, izvoza ni bilo, osebni dohodek je bil 100 mark na delavca.«

Tako je letošnje Krkine jubilate na petkovi slovesnosti v novomeškem Domu kulture nagovoril generalni direktor mag. Miloš Kovačič, eden od dvajsetih, ki so Krki s sposobnostjo, kreativnostjo, znanjem, talentom in zanesljivostjo — kar je

novomeška tovarna zdravil po mag. Kovačičevih besedah vedno cenila — zvesti že 30 let. Darilo ob tako visokem jubileju so prejeli še: Jože Avsec, Marija Hudoklin, Matija Slak, Marija Kastelic, Anton Junc, Bruno Bernard, dr. Miha Japelj, Marija Povše, Martin Janc, Anton Šinkovec, Vida Hrovatiček, Vinko Osolnik, Ivana Kerin, mag. Elizabeta Rustja, Jožef Muhič, Marjan Gregorič, Alojzij Bašelj, Anton Avsec in Nada Mlakar.

Leta 1972, ko je v Krko prišlo 100 letošnjih jubilarntov — dvajsetletnikov, je bil v Krki dokončan razvojni program Projekt 64. Zgrajena je bila kompletna farmacevtska proizvodnja, ki je bila na ravni najmodernejših v Evropi. Kupljena je bila računalniška oprema, odprta sodobna menza, v Ločno so se v

novo stavbo preselile skupne službe, poskrbljeno je bilo za komunalno ureditev kompleksa. Krkine strokovnjaki so imeli že 45 mednarodno priznanih izumov. Na mednarodnem natečaju je bila Krka zapuana izgradnja največje afriške farmacevtske tovarne v Keniji. Zaposlenih je bilo 1.570, od tega 240 z visokošolsko izobrazbo, osebni dohodek na delavca je bil 330 mark, celoten prihodek 30 milijonov dolarjev, od tega 9 milijonov dolarjev izvoza.

Leta 1982, ko se je v Krki zaposlilo 140 zdajšnjih jubilarntov — desetletnikov, je imela Krka že 3.240 zaposlenih. To je bilo leto resnih prizkuženj zaradi nerealnih zveznih predpisov. Imenovan je bil kolegiski poslovodni odbor, ki je z mag. Borisom Andrijaničem na čelu imenoval krkino štab za optimalno organizacijo vseh procesov v podjetju. Krona vrste novih pridobitev je bila obnova steklarne. Leto je Krka zaključila uspešno, celoten prihodek je bil 160 milijonov dolarjev, od tega 55 milijonov izvoza. Plača je bila 660 mark.

»Danes je realizacija še enkrat večja, prav tako izvoz, zaposlenih nas je približno enako, živimo pa slabše. Lani smo prodali za 10 milijard tolarjev, izvoz je znašal 128. uvoz pa 78 milijonov dolarjev. Upam, da nam bosta novo trženje in razvoj novih proizvodov še naprej omogočala normalno poslovanje in praznovanje takih jubilejev. Prva naloga je oživetitev že osvojenih in izgubljenih trgov nekdanje Jugoslavije in Sovjetske zveze ter privatizacija, ki lahko edina prinese svež kapital, nujno potreben za nadaljnji razvoj, za katerega bomo potrebovali še več lastnega znanja in sposobnosti mladih kadrov.« je zaključil mag. Miloš Kovačič in nazdravil krkašem in delu kot najboljšemu zdravilu za človeka in življenje.

Z.L.-D.

KRKINI JUBILANTI — Letošnjim Krkinim jubilarntom z generalnim direktorjem mag. Milošem Kovačičem na čelu se je v praznovanju pridružil tudi dolgoletni glavni mag. Boris Andrijanič. Slavljenici in gostje so v Domu kulture lahko prisluhnili glasbi orkestra Big Band pod vodstvom Jožeta Privška in New Swing kvarteta. (Foto: Z. L.-D.)

Poslanci za dve uri zadružniki

Občinska skupščina je na zahtevo poslanskega kluba SLS razpravljala o preobrazbi KZ Krka — Sprejeta vladna priporočila zadrugi, naj dela zakonito

NOVO MESTO — Sodeč po dnevnem redu, bi morala biti seja novomeške občinske skupščine pred tednom ena najkrajših doslej. Trajala pa je celih pet ur in pol, predvsem na račun dodatne točke o preobrazbi kmetijske zadruge Krka, ki je prišla v skupščino na pobudo poslanskega kluba Slovenske ljudske stranke, opremljena s sklepi novomeškega občinskega izvršnega sveta.

Občinska vlada je v sklepkih, ki so jih dobili poslanci pred začetkom seje, predlagala KZ Krka, naj izvede preobrazbo zadruge v skladu z zakonom o zadrugah in načeli zadružništva. Družbenemu pravobranilcu je naročila, naj sproti spremlja preobrazbo KZ in v skladu s svojimi pristojnostmi pravočasno prepreči morebitne nezakonitosti oz. o njih takoj obvesti izvršni svet. Vlada je tudi sklenila predlagati KZ Krka, naj za 14 dni preloži referendum, sklican za 31. maj. V tem času naj bi pripravili novo besedilo zadružnih pravil, ki bi v največji možni meri upoštevalo interese kmetovalcev. V nasprotju je bil zagrožen postopek ugotavljanja zakonitosti referenduma. Vlada je še zapisala, da je za zakonitost izvedbe referenduma zadolžen direktor KZ Krka.

Bistvo pobude SLS v zvezi s preoblikovanjem zadruge je podrobno predstavil Jože Beg. Zadrugi je v imenu SLS očital, da zadružnih pravil niso dobili vsi člani zadruge, da so bi-

le razprave o njih v času največjih kmečkih del, in to v več zadružnih enotah naenkrat, da si niso mogle med sabo izmenjati mnenj, ter da so potekale brez ekonomskih pokazateljev bodoče zadruge. Predvsem pa si zadržuje prisluzila zamero zaradi (prevelikih) deležev, ki naj bi jih vplačali bodoči zadružniki, ter zato, ker naj bi na referendumu vabila le tiste zadružnike, ki so odgovorili na anketni vprašalnik, da želijo še naprej ostati člani zadruge.

Javni pravobranilec je poslance sicer obvestil, da v dotedanjih postopkih zadruge — predstavil jih je direktor KZ inž. Jože Starič — za zakonsko zahtevano preobrazbo ni našel nič nezakonitega. Anketno so naredili na osnovi razlage zakona s strani ministrstva za kmetijstvo. Ali je z višino deležev zadruška znala prisluziti večini ali ne, pa itak lahko da edini pravi odgovor le referendum. Kazalo je, da bo spreminjanje seje občinske skupščine v nekakšno sejo zadružnega sveta preprečil predlog

Mira Bergerja in kasneje še Borisa Dularja, naj skupščina podpre sklepe vlade, saj je sporne stvari treba razčistiti, da pa je široka obravnava ali pisanje zadružnih pravil v skupščini neprimerno. A ni bilo tako. Predsednik skupščine Marjan Dvornik je na dolgo razložil zadružna pravila in pripombe na njih, dolgo pa razložil z dolžnostjo skupščinske skrbi za družbeno lastnino ter z izjemno zainteresiranostjo krščanskih demokratov za pravilno izvedbo zakona. Po

• Brez večjih pripomb je novomeška občinska skupščina pretekli četrtek sprejela kratkoročni občinski stanovanski program, odlok o ustanovitvi stanovanskega sklada in odlok o ustanovitvi sveta za varstvo pravic najemnikov. Seznanila pa se je s poročilom o lanskem delu Uprave inšpekcijskih služb in letošnjim programom ter s poročilom o kvaliteti pitne vode v novomeški občini.

skoraj treh urah je skupščina potrdila vladne sklepe ter jim dodala še sklep o skupščinski komisiji, ki naj bi sodelovala v novem oblikovanju zadružnih pravil. Z. L.-D.

USTANOVNI ZBOR DRUŠTVA ZA SRCE

NOVO MESTO — V četrtek, 11. junija, ob 18. uri bo v spodnji dvorani Zdravilišča Šmarške Toplice ustanovni zbor dolenske in belokranjske podružnice slovenskega društva za zdravljenje srca in ožilja. Poleg ustanovitve tega laičnega društva za srce in izvolitve predsednika je predvideno tudi predavanje predsednika slovenskega društva prof. dr. Jožeta Turka. Iniciativni odbor vabi na ustanovni zbor vse, ki so se pripravili za vstop v društvo pri dr. Majiču in dr. Starcu.

PLES ZA CESTO — Novo cesto, ki jih bo bolj varno popeljala v širni svet, so učenci podružnične šole Šmihel med drugim prozdrali tudi z ritmičnim plesom. Upajmo, da bo to cesta, ki ljudi iz Suhe krajine ne bo samo jemala, ampak jih tudi vračala. (Foto: T. Jakše)

V Šmihel po novi cesti

V soboto so krajani pogostili graditelje

ŠMIHEL PRI ŽUŽEMBERKU — Dolgo in težko so krajani Šmihela pri Žužemberku in drugih vasi na oni strani Krke, Klečeta, Dešeče in Drašče vasi, čakali na boljše povezavo s Poljanami na drugi strani Krke. Skoraj vsako močnejše neurje je makadamsko cestišče namreč tako zdrlo, da je bila pot do mostu čez Krko in onkraj že nevaren podvig. Sedaj se jim je velika želja le uredila. Aprila se je Cestno podjetje lotilo dela. S težkimi stroji so razširili in utrdili cestišče na obeh bregovih reke, v strmini na šmihelski strani so utrdili in obnovili podporno zidove ter novi asfalt spojili s stari, ki je že bil položen skozi vas.

so bili do njih ves čas zelo pozorni in so kljub težavnemu terenu vseskozi pazili, da so imeli pri prečkanju čim manj težav in so se bili prisiljeni posluževati dolgega obvoza skozi Zagradec le v skrajni sili. Predstavniki Cestnega podjetja Peter Lavrič je povedal, da je bila gradnja dokončana v predvidenem roku. Sedaj čakajo na dokončanje le še mulde in ograje. To bo končano v enem tednu.

Goste je na otvoritvi pozdravil predsednik krajevne skupnosti Žužemberk France Škufca, novo cesto, dolgo 1.010 m in široko 5 do 7 m, je blagoslovil šmihelski župnik Srečo Turk, navzoče pa so s kulturnim programom razveselili učenci šmihelske podružnične osnovne in male šole pod vodstvom učiteljice Silve Papež. Podružnična šola je kulturno gibalo kraja in naše podeželje bi bilo še revnejše in bolj puho, če bi taka središča izgubilo.

T. J.

Novomeščani v Kataloniji

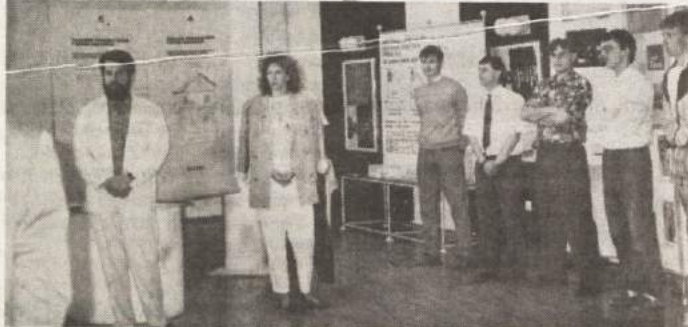
Novomeška delegacija se je dogovarjala o sodelovanju s španskim mestom Vilafranca de Penedes

NOVO MESTO — Sredi maja je delegacija novomeške občine, v kateri sta bila člana občinske vlade Miloš Suštar in Danijel Brezovar, pedagoginja vzgojne posvetovalnice Marija Gabrijelečič in prevajalka Sonja Golob, obiskala špansko mesto Vilafranca de Penedes, ki je izrazilo željo po navezavi tesnejših stikov z Novim mestom. Namen obiska je bil sodelovanje na seminarju Instituta za produktivno učenje in

dogovor o možnih oblikah sodelovanja med Vilafranco in Novim mestom. Dogovarjanje se bo nadaljevalo julija, ko bo Novo mesto obiskal župan Vilafranca.

Vilafranca de Penedes je katalonsko mesto in občina s približno 30 tisoč prebivalci, 50 km oddaljeno od Barcelone. Glavna gospodarska panoga je vinogradništvo. V pismu o nameri, ki ga je delegacija izročil župan mesta Vilafranca, Juan Aguado i Masdeu, je podarjena želja po sodelovanju, zlasti na gospodarskem področju, pa tudi na področju ekologije, urejanja prostora, socialne politike, turizma itd. Novomeščani so dobili tudi že povsem konkretno ponudbo za vključitev v program Uvertura. Gre za program, namenjen pospeševanju sodelovanja med regijami in mesti EGS ter srednje in vzhodne Evrope. V njegovem okviru deluje poseben sklad za sofinanciranje pilotnih projektov. Gositelji so Novomeščanom ponudili sodelovanje v pilotnem projektu »Razvoj lokalne ekonomije« s ciljem usposabljanja lokalne administracije, poživitev gospodarstva z ustanavljanjem majhnih podjetij, službe za zaposlovanje ipd. Poleg Novog mesta bodo v projektu sodelovale še po ena španska, portugalska in nizozemska občina. Novomeško sodelovanje v projektu podpira tudi slovensko ministrtvo za zunanje zadeve.

Prof. Marija Gabrijelečič je na seminarju Instituta za produktivno učenje predstavila teorijo in prakso učenja z miselnimi vzorci. S predstavljeno učno metodo je zbudila veliko pozornosti in mnogo udeležencev seminarja se jo je odločilo prenesti v svoje okolje. V okviru seminarja so Novomeščani obiskali tudi nekaj šol v Vilafranci, občina Novo mesto pa je bila kot prva slovenska in prva z območja nekdanje Jugoslavije sprejeta v članstvo Instituta za produktivno učenje, ki ima sedež v Berlinu.

OKOLJU PRIJAZEN DOM — Ob zaključku letošnje akcije Urejammo okolje je Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora občine Novo mesto skupaj s Centrom za graditeljstvo in ljubljane in v sodelovanju s podjetji GIP Pionir, Komunalna, Krka Novoterm, Ekoprojekt in Trata v konferenčni dvorani hotela Metropol pripravil poučno razstavo »Okolju prijazen dom«. Poljudno pripravljena razstava, namenjena tako šolarjem kot odraslim, je prikaz onesaževanja okolja s strani naših domov in možnosti za njegovo zmanjšanje. Ob otvoritvi (na sliki) pretekli tork sta Jože Preskar, sekretar SVOUP Novo mesto, in Milena Marega iz Centra za graditeljstvo poudarila, da gospodinjstva prispevajo 20 odstotkov k onesnaževanju našega okolja, kar ni zanemarljivo. Razstava je na ogled do 5. junija. (Foto: Z. L.-D.)

Interesni oddelki v vrtcih

VVO Novo mesto zbira želje po vključitvi otrok v naravoslovni, plesni, likovni, glasbeni oddelki

NOVO MESTO — Število prosiilcev za sprejem otroka v vrtec se tudi v novomeški občini že nekaj let zmanjšuje, prostora v vrtcih pa še vedno ni dovolj za vse. Komisija za sprejem otrok v vrtec v okviru VVO Novo mesto je prejšnji teden obravnavala 493 vlog, še pred nekaj leti pa jih je bilo 700 do 800. Kljub temu v vrtec niso mogli sprejeti vseh, ampak le 416 malčkov.

tem bodo starše pobarali po njihovih posebnih željah glede vključitve otroka v povsem določeno skupino, in sicer glede na njegova nagnjenja in sposobnosti. Že uveljavljeno interesno delo, ki je dalo navdušujoče rezultate, bodo letošnje namreč razvili v prave interese oddelke, v katerih bodo določene vsebine bolj poudarjene.

Za sprejem otrok v 15 vrtcev in družinskih varstev v novomeškem okolju so ugodno rešili 357 od 398 prošenj. Željamo po sprejemu v povsem določen vrtec v vseh primerih ni bilo mogoče ustreči, saj so predvsem na Drski potrebe mnogo večje od možnosti. V Vavi vasi so sprejeli vseh 34 prošilcev, saj upajo, da bodo do jeseni nared prenovljeni prostori stare šole, kot je obljubljeno. Vavta vas bo tudi rešitev za trenutno večje potrebe od razpoložljivega prostora v vrtcu v Dolenjskih Toplicah.

V vrtcu Pedenjped na Drski in v vrtcu Labod v Ločni bo deloval po en naravoslovni oddelki. Poudarek bo na pridobivanju spoznanj za lastno otrokovo aktivnostjo, izhodišče dela pa bo otroke naučiti opaziti, opazovati in doživeti. Otroci bodo opazovali naravo in dogajanje v njej, spoznavali živali, obdelovali pravi zelenjavni vrt, v vrtcu urejali zelenjavni kotiček, uživali v poskusih z vodo itd. V Pedenjpedu bo tudi plesni oddelki, v Rdeči kapici na Drski likovni, organiziran bo tudi glasbeni oddelki, njihov namen pa je prek glasbene, likovne, plesne vzgoje pospeševati otrokovo ustvarjalnost in njegov vsestranski razvoj. Črte, krivulje je brez dvoma lažje spoznavati prek gibanja telesa ali prek obnašanja v vetru, otroci si stvari tako tudi bolj zapomnijo. Skupine bodo mešane, zaenkrat naj bi vključevale predvsem otroke od 4 do 6 let. Če bo zanimanje, bodo oblikovali tudi še drugače mešane skupine, v skladu z možnostmi pa bodo ustregli staršem tudi v raznih individualnih željah, na primer po krajših in cenejših programih.

Najhuje je v Šentjernej, kjer so lahko ugodno rešili le 25 od 61 vlog. Le upati je, da se bo v tem koncu kdo javil na razpis za podelitve koncesije za privatni vrtec, ki ga sedaj objavlja občina. Občina, ki se trudi reševati tovrstne probleme v okviru možnosti, je obveščena tudi o potrebi o enem oddelku vrtca na Malem Slatiniku. Nekaj problemov je tudi v Mirni Peči, saj šola ne more sprejeti otrok iz družinskih varstev.

V VVO Novo mesto bodo sedaj čimprej oblikovali skupine, kakršne bodo zaživele s septembrom. Še pred

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 5. do 22. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Darinka Razdrh iz Dobrave — Lidija, Tatjana Špehar iz Črnomlja — Tomaža, Cvetka Jaklič iz Kranjca — Mateja, Irma Gnidovec iz Jame — Domna, Marija Plut iz Ručetne vasi — Polono, Mihaela Račič z Gorice — Sandro, Zlatka Opalič iz Zg. Gorij — Kristino, Andreja Kravcar s Skovca — Špelo, Vesna Blažun iz Ozlja — Marino, Anica Trunkelj iz Preske — Sandro, Anamarija Darovec iz Cegelnice — Domna, Berta Erman z Velikega Črnolca — Mojca, Nataša Verbanec iz Črnomlja — Jerneja, Tamara Ipavec iz Črnomlja — Jana, Martina Zupančič z Glinka — Anžeta, Mojca Bahun iz Trebnjega — Miho, Mateja Bobnar iz Podturna — Nejc, Breda Pih iz Straže — Tejo, Janja Palčar iz Šmihela — Dejana, Jožica Kos iz Cerovega Loga — Anjo, Liljana Hrovat iz Žužemberka — Blaža, Vesna Ilnikar z Luže pri Dobriču — Barbaro, Alenka Reiznik z Senovega — Urško, Irena Štamcar iz Straže — Urško, Vesna Vovk iz Trebnjega — Anžeta, Vesna Žist iz Metlike — Carla, Dragica Požun iz Krškega — Majo, Branka Stritar iz Velikega Podloga — Marušo, Majda Ivanušič iz Črnomlja — Jakob, Ana Banovec iz Kočevja — Miho, Jožica Zupančič iz Kočevskih Poljan — Tadeja, Slavka Hrovat z Dol. Sušice — Tima, Mateja Andrejič iz Verduna — Matija, Majda Grahek iz Tribuč — Edija, Marija Sreč iz Radovljice — Denisa, Silva Slak iz Gor. Karteljevega — Matjaža, Vida Novak iz Velikega Lipovca — Matejo, Milena Krmelj iz Šentjanža — Lucijo, Marija Grce iz Bubnjarskega Broda — Anamarijo, Anica Pakj z Viseja — Majo, Alenka Kuhar iz Črnomolja — Jureta, Branka Novosel iz Metlike — Nives, Mirjana Bekelja iz Zaluke — Ivana, Gordana Muhič s Polja pri Ozlju — dečka, Marija Čelesnik iz Skočjana — deklco, Milena Dragoš Štubljar s Cerkviš — dečka, Milena Novak s Vrha pri Hinjah — deklco.

IZ NOVEGA MESTA: Jožica Pajkovač iz Slavka Gruma 68 — Brino, Anka Klemenčič s Košenic 6 — Urško, Darja Humeč iz Irče vasi 18 — Majo, Marija Furdj iz Ragovega 7 — dečka, Irena Frankovič z Mestnih njiv 10 — dečka.

Cestitamo!

PRIHAJA M—CLUB

NOVO MESTO — V tork popoldan je trgovina Standard konfekcija od Cestu komandanta Staneta skupaj z M-Clubom odprla specializirani oddelki moške in ženske konfekcije. Ob tej priložnosti so na Glavnem trgu pri vodnjaku pripravili modno revijo.

Župan hud na gozdarje

Oster odziv Marjana Dvornika na poslanski nastop Petra Dularja

NOVO MESTO — Ena najbolj vročih točk zadnjega zasedanja novomeške občinske skupščine parlamenta so bila delegatska vprašanja in pobude. Robert Peterlin želi zvedeti, kaj so ugotovile razne inšpekcije v Adrii, zakaj je ustavljen postopek na sodišču v zvezi z njo, kaj je s Holdingom IMV, pa tudi, kaj je ugotovil UVJ v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi v poslovanju Avtohiše Pionir. Dr. Tone Starc je poslance obvestil, da je Revizove sosede strah pred lakirnico, ki jo zidajo v zelo velikih dimenzijah. Opozoril je tudi na vprašljivost načrtovanja novomeških obvoznice ter na problem razlag posameznih prostorskih dokumentov: ljudem po terenu, ki naj bi jih pristojni zagotovili v slovenskem jeziku. Franci Konec je se odzval na zapis v Dolenjskem listu, da z zbiranjem mleka v Suhi krajini ni več problemov. 25 zbiralnic mleka je postavljenih brez dovoljenja, je dejal in dodal, da odpadne vode, ki jih povzročajo, očisto ponikajo v zemljo.

Peter Dular pa je povedal, da se oglašja v zvezi z napadi Marjana Dvornika na GG Novo mesto po časopisih in v skupščini, ki se mu ne zdi vredno pogledati rezultatov 40-letnega dela gozdarjev in se zavzemati za razreševanje problemov. Dejal je, da se gozdarji nimajo kaj pisno izjasnjevati do zakona o denacionalizaciji, kot je v skupščini zahteval Dvornik, saj je bil zakon sprejet in so ga dolžni spoštovati in izvajati. Zaključil je z vprašanjem, kakšno je stališče predsednika skupščine Marjana Dvornika do črnih sečen in do nezakonite trgovine z lesom, od katere ni plačana nobena dajatev. Na to se je Dvornik odzval zelo ostro, z zahtevo, naj Dular predloži dokazni material, sicer bo stvar zaostrij. Dejal je, da si GG še vedno lasti tujo lastnino, on pa ima, kot vsakdo v skupščini, pravico postaviti kakršnokoli vprašanje komurkoli. Z odgovori na zadnja ni bil zadovoljen, dobil naj bi dopolnitve.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 6. junija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živili:

- Novo mesto: Dolenjska Market Drška
- trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure;
- PERKO market na Otočcu
- Šentjernej: Mercator-Standard Samopostrežba
- Dolenjske Toplice: Mercator-KZ Krka — Prodajalna Vrelec
- Žužemberk: Dolenjska Market
- Straža: Mercator-KZ Krka Samopostrežba
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure;
- Dolenjska Samopostrežba Glavni trg 23 od 8. do 12. ure;
- trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi
- PERKO market na Otočcu.

Z. L.-D.

Ena gospa je rekla, da bi bila tudi sicer zaježena takšna uigranost in učinkovitost novomeške oblasti, kot jo je pokazala v soboto. Njena ekipa je brez težav nogometno premagala mladince.

SUHOKRANJSKE drobtinice

KAM Z ŽELEZJEM? — Ni hče ne more Draščanom očitati, da niso pokazali dobre volje. Verjeli so pozivom novomeške Komunalne za odvoz kosovnih odpadkov. Na kup so zvožili »pozabljene« avtomobilske razbitine, ki so bile vasi v sramoto. Fantje so bili ob napovedanem času pripravljivi komunalcem pomagati pri nalaganju. Pa ni bilo treba, kajti komunalci se za te vrste odpadkov niso zmenili. Ker kupa v vasi niso hoteli gledati, so v Drašči vasi stori tako kot marsikdo drugod: sramoto je zakril bujno zeleni gozd. Žal.

NOVO V GRADENCU — Trud ni bil zaman. Suhokranjski Gradenc dne kaže popotniku čisto drugo podobo. Skozi vas vodi 1200 metrov dolga lepa asfaltna cesta. Za razširitev so bili potrebni večji posegi. Odvodne kanale so vaščani položili sami, ostala dela je po pogodbi opravilo Cestno podjetje. Ljudje so najbolj veseli, da so se znebili nadležnega cestnega prahu.

MLADICI TALETENT — Andrej Ivanec, učitelj razreda podružnične šole v Šmihelu pri Žužemberku, je z nekakšno Šmihelsko kroniko, ki jo je prebral v dialektu, zelo razgalil naš stopajoče in goste na Veselem toboganu, ki ga je nedavno tega v Žužemberku vodil Toni Gašperič. Prav tako so se humorističnemu besedilu, ki ga je napisala Silva Papež, učiteljica v Šmihelu, sproščeno nasmejali tudi šmihelski domačini, ko je mladi talent ob otvoritvi tamkajšnje nove ceste spet nastopal. Bolj kislo so se držali le sosednji Draščani.

KADROVSKE ZADEVE — Pri nekaterih očitno se ni popustil strah pred nekaterimi organi, kot je na primer policija. Ko so namreč na zadnji seji črnomaljske občinske skupščine razpravljali o kadrovskih zamenjavah na črnomaljski policijski postaji, so se delegati brez pripomb strinjali s predlaganim. Eden od navzočih je - vendar šele potem, ko je bilo vseh »nevarnosti« žele konec - pripomnil le: »Če bi razpravljali, bi šli lahko celo v zapor.«

IZNAJDBA — V Črnomlju so že ničkolikokrat govorili o tem, da bi morali določiti mesta, kjer bi bilo moč pritrčiti plakate. Celotno skico oglasnih stolpov so krožili okrog, s katerimi pa se Črnomaljši niso strinjali. Da jih spominjajo na minarete, so rekli. No in sedaj, ko so v sosednji Metliki tako rekoč čez noč postavili oglasne stebre, ne da bi zaradi tega na javnih sestankih izrekli eno samo besedo, so se tudi v Črnomlju nekoliko prebudili. In glej čudo! Odkrili so, da že imajo odlok, ki določa zunanji videz naselij v občini in s tem tudi plakatiranje. In četudi je odloka, sprejetemu leta 1964, že precej zrasla brada, so Črnomaljši ugotovili, da je razen redkih izjem še vedno uporaben. Vprašanje pa je, če bo plakatiranje s tem tudi v resnici urejeno. Predvsem pa, ali bi se Črnomaljši strinjali, da bi tako kot Metličani lepili plakate kar na zeleno pobavane kanalizacijske cevi.

RIBOLOV — Črnomaljši se boje, kaj bo, ko bo poleti gladina Lahinje močno upadla, in vojašnici, od koder se, tako kot sicer iz vsega mesta, živijo odplake v reko, pa je trikrat do štirikrat več beguncev, kot je bilo nekdanj vojakov. Predvsem se bojijo vnovičnega pogina rib. Manj pa se s tem problemom ubadajo begunci, ki že sedaj za popostritve jeditnika lovijo ribe. Da niso užite, jim očitno ni še nihče namignil.

Sprehod po Metliki

ČASOPISJE, KI JE POROČALO Z VINSKE VIGREDE, je hote ali neho te zamočalo, da je na tej metliški velefesti podvijal konj, ki je vlek za seboj kočijo, s katero naj bi se prevažali tako ali drugače utrujeni obiskovalci. Zapravljivec je treščil v avto krajana iz Križevske vasi, pri čemer je nastala materialna škoda. Lastniku železnega konjčka je bilo rečeno, da mu bodo škodo povrnil iz sredstev zavarovanja pririditve. Pozabili pa so mu sporočiti, da je bila tridnevna veselica zavarovana samo proti dežju...

NAPAKO UMNEŽEV, ki so speljali kanalizacijo iz Križevske vasi v Kolpo tik nad metliškimi kopaliscem, bodo poskušali popraviti v bližnji prihodnosti. Svinjarjo bodo speljali pod kopalisce, slišati pa je tudi, da bodo predlagali odzvem diplome vsem tistim, ki so pred mnogimi leti zagrešili »zločin« nad naravo. Ne bi bilo pa tudi odveč, če bi znani »strokovnjaki« prispevali tolarček ali dva za odpravo svojih pred leti storjenih »genialnosti«.

DIREKTORICA METLIŠKEGA OTROŠKEGA VRTCA Branka Hauptman je z dopisom povabila člame metliškega izvršnega sveta, naj preživijo vsaj dan v tej vzgojno-ustrojni ustanovi. Ne gre zgolj za prijaznost ravnateljice, pač pa predvsem za to, da bi gospodje izvršniki spoznali, kako je denar namenjen najmlajšim, smotrno porabljen.

Trebanjske iveri

PLAKATIRANJE — Direktor trebanjske Komune Pavel Jarc pravi, da sprejmejo, predvsem iz ljubljane veliko pozivov za plakatiranje po Trebnjem. Zatorej meni, da bi bilo dobro, ako bi na občini določili nekaj mest, kjer bi bilo plakatiranje dovoljeno. S takimi storitvami sicer ne bodo obogateli, bo pa več reda in manj tovrstnega onesnaževanja. Morda pa bo kakšen tolar več prispeval, da se bodo delavcem Komunalne povečale plače, ki zdaj po Jarčevih besedah zaostajajo za 40 odstotkov od kolektivne pogodbe za komunalno gospodarstvo. To pa verjetno ne bo vplivalo, da se ne bi Komunalna preprosto pojavljala na sejah trebanjske vlade, ki je prejšnji teden spet dovolila zvišanje cen komunalnih storitev, vode...

KO JE ZVEDEL TO NOVO direktor mirnenskega Toma Janez Dulec ga je pošteno pogorelo, saj zatrjuje, da je Komunalna zelo tedoljubna predvsem pri izterjavi svojih dolgov.

FINTE — Da nadaljujemo v stilu šele tale preblik vitalnega trebanjskega župana Cirila Pungartnika. Predsednik je izjavil, da se gre Komunalna »čudne finte«, da obracunava čistilne naprave tudi tistim, ki je ne uporabljajo. Vsekakor je odprtih vprašanj, kakor v diplomatskem jeziku lepše rečemo problemom, toliko, da bodo Komunalni posvetili še kakšno posebno točko seje trebanjske vlade.

OKOLJE — Predsednik občinskega štaba za izvedbo pomladanskega čiščenja okolja Stefan Velečič je povedal, da so na deponiji na Cvibljah odpeljali za 48 m3 kosovnih odpadkov. Komunalna je odpadke pobrala s 97 odjemnih mest. Surovina je za zbiranje 12.500 kg sekundarnih surovin opravila isto pot v skupni dolžini 495 km. Na 80 km je Surovina pobrala »celo« 1 (en) hladilnik.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Štirje novi kulturni spomeniki

Kulturni spomeniki naj bi postali spomenik NOB na Gričku ter tri podružnične cerkve — Premalo denarja za obnovo — Da ne bo kdo oškodovan

ČRNOVELJ — V črnomaljski občini je bil doslej razglašen kot kulturni spomenik le kulturni dom v Črnomlju, za naravno znamenitost pa krajinski park Lahinja. Skupščina pa je pretekli teden sprejela osnutke odlokov o razglasitvi kulturnih spomenikov, in sicer za spomenik NOB na Gričku ter podružnične cerkve sv. Duha v Črnomlju, sv. Nikolaja na Stražnem vrhu in sv. Jakoba v Naklem pri Rodinah. V pripravi so tudi tovrstni odloki za podružnične cerkve sv. Jurija in antični mitrej na Rožancu ter Stoničev grad v Črnomlju.

Seveda je število objektov v občini, ki bi jih bilo potrebno razglasiti za kulturne spomenike, še več. Vendar bo razglasitev teh spomenikov morala teči postopoma. Mnogi od njih so potrebni tudi temeljite obnove. Za vse tovrstne obnove so v občinskem proračunu namenili 900 tisoč tolarjev, republiška pomoč pa bi znašala 4,3 milijona tolarjev. A je veliko vprašanje, če bo toliko sredstev z republike tudi zares prišlo, saj republika prispeva le toliko denarja kot občina, in še to samo za tiste objekte, ki so proglašeni za kulturne spomenike. Prav zaradi pomanjkanja denarja pa je obnavljanje spomenikov počasnejše, kot bi bilo sicer, čeprav ne gre zanemariti tudi prispevkov župnijskih uradov in krajevnih skupnosti.

Štiri prej omenjeni spomeniki, za katere so pripravili odloke, ki bodo šli v javno razpravo, po mnenju predlagateljev predstavljajo izjemno bogastvo kulturne dediščine. Tako je spomenik na Gričku, skupno delo kiparja Jakoba Savinška in arhitekta Marka Župančiča, posvečen 1.250 borcem NOB in žrtvam fašističnega nasilja iz Bele krajine. Iz vrste ostalih velikih spomenikov NOB v Sloveniji pa izstopa prav po ar-

Zaradi pomembnosti teh spomenikov in njihove lege bodo v črnomaljski občini zavarovali tudi njihovo okolico, bodisi zaradi estetskih razlogov ali predvidenih nadaljnjih arheoloških raziskav. Prav tako naj bi zavarovali tudi širšo okolico spomenikov, da bi s tem ohranili oz. razvijali sedanjo podobo kraja. Čeprav je eden od delegatov menil, da je čas, ko uzakonjajo kulturne dobrine kot trajno vrednoto, neke vrste občinski kulturni praznik, pa je bilo šlati tudi opozorila, naj se pristojni pogovorijo z lastniki nepremičnin v bližini spomenikov, da ne bi bil kdo kakorkoli prikrajšan ali tako rekoč razlaščen.

M. BEZEK-JAKŠE

SRČANJE STAROSTNIKOV — Krajevni organizaciji Rdečega križa Semič in Štrekljavec sta prejšnjo soboto pripravili 6. srečanje krajanov, starih več kot 70 let. Ob tem so se še posebej spomnili Angel, ki so praznovali naslednji dan ter najstarejših, ki so jih obdarili s skromnimi darili, med njimi 89-letno Ana Simončič z Osojnika. Na fotografiji: predsednica KO Semič Branka Muc in predajo darilo. Aktivistke omenjenih krajevnih organizacij RK, ki so se izkazale pri pripravi srečanja, so zadnje čase uspešne tudi pri zbiranju pomoči za begunce, ob tem pa so za pomoč hvaležne predvsem zaposlenim v Dolenjskimi prodajalnici v Semiču. (Foto: M.B.-J.)

SREČANJE MLADIH RECITATORJEV

VINICA — Tukajšnji Zavod za izobraževanje in kulturo in skupščina občine Črnomelj - oddelek za družbeni razvoj pripravljata 2. srečanje recitatorjev belokrajskih osnovnih in malih šol. Srečanje bo ob obletnici smrti Otona Župančiča, torej v četrtek, 11. junija, ob 11. uri v Župančičevi rojstni hiši v Vinici. Poleg okrog dvajsetih mladih recitatorjev bo nastopila tudi igralna Drama SNG iz Ljubljane Jerca Mrzel.

JAVNA TRIBUNA »BITI SLOVENEČ«

ČRNOVELJ, METLIKA — V soboto, 6. junija, ob 20.30 bo v črnomaljskem kulturnem domu javna tribuna z naslovom »Biti Slovenec«. Naslednji dan bo ob 10. uri tribuna z istim naslovom še v metliškem kulturnem domu. Gosta bosta koroska Slovenca in velika prijatelja Slovenije Karl Smolle in dr. Borut Sommergerger.

RAZVEDRILNO SREČANJE V DOMU POČITKA

METLIKA — Krajevna organizacija Rdečega križa Metlika in občinska organizacija RK pripravljata v petek, 5. junija, ob 15. uri v domu počitka razvedrilno srečanje za prebivalce Metlike, ki bivajo v tem domu. V kulturnem programu bodo nastopili učenci osnovne in glasbene šole iz Metlike.

ODPRTI DAN ŠOLE LOKA

ČRNOVELJ — V črnomaljski Osnovni šoli Loka bodo v četrtek, 4. junija, popoldne in v petek, 5. junija, dopoldne pripravili odprti dan šole pod skupnim naslovom »Nikoli nam ni dolg čas«. V četrtek bo ob 17.30 tudi okrogla miza na to temo. V pogovoru bodo poleg učiteljev in učencev sodelovali še starši in kulturni animatorji iz črnomaljske občine. V šoli bodo pripravili razstavo o delu v prostem času ter pri pouku. Za zaključek bo igral ansambel Hop Cefzelj, ki velja med črnomaljskimi otroki za najbolj priljubljenega.

KDO JE DOVOLIL SVOBODNO GIBANJE?

ČRNOVELJ — Na zadnji seji črnomaljske občinske skupščine je iz poslanca kluba Demosa prišlo delegatsko vprašanje, ali je res, da se Ivan Miketič, bivši starešina JA v črnomaljski vojašnici, ki je med junjsko vojno v Sloveniji neposredno držal v šahu nekaj sto človeških življenj, posredno pa celo nekaj tisoč, sedaj svobodno giblje po Sloveniji. V tem klubu zahtevajo ime in priimek tistega, ki je gibanje dovolil. S kakršnim koli izgovarjanjem na skrivnosti delegati ne bodo zadovoljni, tudi zato ne, ker se o tem med ljudmi že veliko govori. Če pa je takšno gibanje v interesu države, pravijo delegati, naj odgovorni to javno povedo.

Kdaj rešitev za srednjo šolo?

Sedaj ima edina metliška srednja šola pouk na treh lokacijah — Selitev iz dela Betinih prostorov — Časa za adaptacijo stare OŠ je že zelo malo

METLIKA — Decembra lani je v metliško srednjo šolo tekstilne usmeritve prišel dopis iz tovarne Beti, da do letošnje jeseni potrebuje okrog 150 kv. metrov svojih prostorov, ki jih zaseda omenjena šola. Zato je podjetje prisiljeno šoli odpovedati najemni odnos. Maja letos pa je Beti znova spomnila šolo, da ji z 21. septembrom 1992 odpoveduje najemni odnos, saj ne s strani šole ne občinskega izvršnega sveta in ne republiškega ministrstva za izobraževanje in sport niso dobili trdnih zagotovil, da bodo sicer jeseni res lahko prišli do svojih prostorov.

Na seji občinskega izvršnega sveta pretekli teden, kjer prostorskih problemov edine metliške srednje šole niso imeli prvič na dnevnem redu, so sklenili, da bodo pričeli z deležem, ki ga bo za rešitev teh težav namenila metliška občina, adaptirati nekdanjo osnovno šolo na Partizanskem trgu. V najkrajšem času naj bi pridobili ponudbe izvajalcev in začeli s postopnim urejanjem sanitarij, vetrolova, elektroinstalacij in učilnic, tako da bi do novega šolskega leta imeli za pouk pripravljene vsaj štiri učilnice.

V srednji šoli pa so bili presenečeni nad tem sklepom, saj pravijo, da s štirimi učilnicami ne bodo rešili prostorskega problema, ampak ga lahko le še bolj zapletejo. Že sedaj imajo namreč pouk za treh različnih mestih po Metliki: v novi in stari osnovni šoli ter v Beti. Vendar imajo sedaj na kupu vsaj 6 učilnic, potem pa bi imeli le štiri. Da lahko izpeljejo pouk, mora imeti že sedaj vsak dan en razred pouk popoldne, edepa v novi osnovni šoli. Glede na to, da bodo morali odstopiti tovarni Beti del sedanjih šolskih prostorov in bodo ostale v Beti predvsem delavnice, bi v stari osnovni šoli potrebovali vsaj pet učilnic, sicer en razred »obvisi v zraku«. O stiski, ki nastane že sedaj, ko so ob kulturnih in podobnih dnevnih hkrati v šoli vsi učenci, ali ob roditeljskih sestankih, pa raje niti ne bi govorili. Če bi hoteli urediti vse probleme, bi bila za našo šolo idealna rešitev, da bi imeli pouk v priličju in obeh nadstropjih stare osnovne šole, pravi ravnateljica srednje šole Branka Kusič. »Najbolj pa nas v naši šoli moti, da se že skoraj dve leti z odgovornimi samo pogovarjamo, kako bi rešili prostorsko stisko. Zato bi bil že

Še naprej pitna voda iz Hrvaške

Na državno mejo le merilce vode

METLIKA — Metliška občina ima dvoje zajetij pitne vode onkraj državne meje, v Žumberku. Ker vsaj doslej v občini ni dovolj pitne vode za metliške potrebe, je razumljivo, da je bila tukajšnja Komunalna zainteresirana, da bi še vedno pritekala voda iz hrvaških zajetij tudi v slovenska naselja. V Ozlju so jim povedali, da njihova občina ni zainteresirana prevzeti dveh vodovodov v Žumberku. Pač pa naj bi na državni meji postavili števec, ki bi merili, koliko vode bo odteklo v Slovenijo.

Vendar ob tem nastane še en problem. Iz zajetja v Jamnikih gre voda sicer naravnost v Slovenijo, medtem ko iz zajetja v Rajakovcih dobivajo vodo tudi gospodinjstva v Žumberku, čeprav gre za majhno porabo. Doslej so tem ljudem na metliški Komunalni izstavili račune v tolarjih, ki jih je večina tudi poravnala. Le redki so vztrajali pri plačilu v hrvaških dinarjih v razmerju 1:1. Na Komunalni so priznali tudi takšno plačilo, razliko pa odpisali. Po novem pa naj bi za prebivalce Žumberka veljala cena vode, ki jo za svoje prebivalce določijo v ozejski občini. Metličani pa bi plačevali po metliških cenah. Seveda bi Komunalna morala hrvaški plačati za vodo tudi potrebne pristojbine.

M.B.-J.

Praznovali krajani Starega trga

Prvi obisk državnih funkcionarjev

STARI TRG OB KOLPI — Krajevna skupnost Stari trg ob Kolpi praznuje prvega junija krajevni praznik v spomin na napad na okupatorsko postojanko Stari trg. Sobotnega praznovanja krajevnih skupnosti v Poljanski dolini so se udeležili predstavniki občine Črnomelj in Kočevje, direktorij podjetij Uniorja Zreče, Kometa Metlika, Hydrovoda Kočevje - Ribnica, Cestnega podjetja Novo mesto, Zavarovalnice Tilia Novo mesto ter namestnik obrambnega ministra RS Janez Bogataj in član Predsedstva Republike Slovenije dr. Dušan Plut, ki je bil tudi slavnostni govornik. Visoki gostje so si ogledali krajevne pridobitve v zadnjem času in spoznali probleme, ki jih morajo še rešiti. To pa je bil tudi prvi obisk državnih funkcionarjev v tej do sedaj zapostavljeni, vendar čudoviti okoljski dolini.

Po drugi svetovni vojni je v Poljanski dolini ob Kolpi živelo 2800 ljudi, ki pa so se zaradi slabih ekonomskih razmer začeli izseljevati. Danes živi v dolini samo še 763 prebivalcev, žal je med njimi veliko ljudi starejših od 65 let.

Vodstvo krajevnih skupnosti se v zadnjih letih trudi, da bi ustavilo propadanje doline in izseljevanje. Z velikimi naporji in z razumevanjem občinskih organov, Kometa in Uniorja je sedaj v Starem trgu v proizvodnih obratih dobilo zaposlitev 110 delavcev. V tem obdobju so posodobili več cest, gradili telefonijo, vodovode, TV pretvornik, prizidek šole, vrtec, gasilski dom, bencinsko črpalno, stanovanjski blok in javno razsvetljavo po vaseh. Zgradili so tudi most čez reko Kolpo v vasi Sodevci, vendar ga danes ne morejo uporabljati, saj nima statusa mejnega prehoda.

M. L.

ISKRO IN BELT BOSTA OBISKALA DUŠAN SEMOLIČ IN ALBERT VODOVNIK

ČRNOVELJ — Za ponedeljek, 8. junija, ob 10. uri je v semiški Iskra napovedan obisk predsednika Svobodnih sindikatov Dušana Semoliča in predsednika sindikatov kovinarske in elektro industrije Alberta Vodovnika. Z iskraši se bosta pogovarjala o sedanjih pogojih monetarne politike. Ob 12. uri pa se bosta ustavila še v črnomaljskem Beltu, kjer bosta z delavci spregovorila o presežkih in prestrukturiranju.

OČIŠČEVALNA AKCIJA

ČRNOVELJ — Tukaj bo v soboto, 6. junija, ob 10. uri v okolici Flekovega mlina očiščevalna akcija, h kateri vabijo vse, ki jim je mar prijetnejše okolje. Udeleženci naj s sabo prinesejo orodje (sekire, grablje, lopate), da ne bodo težni, pa bo poskrbel Mladinski kulturni klub Bela krajina.

ve prejkot enostavna stvar, saj petminutni odmor ne zadostuje za selitev. Takšnih in podobnih težav imajo še veliko, a zaradi njih raje ne tarnajo.

M. BEZEK-JAKŠE

Branka Kusič

Zdrahe v dolini šentlovrenški

Krajevna skupnost Šentlovrenc mora plačati lastniku kamnoloma oz. peskokopa v Mačjem Dolu kar 300.000 tolarjev odškodnine — Sporazum ali bankrot?

ŠENTLOVRENC — V šentlovrenski krajevni skupnosti živi okrog 3.000 prebivalcev. Za svoje delo naj bi letos KS dobila od trebanjske občine 42.000 tolarjev, v vodstvu KS pa so se znašli pred nerešljivo uganko, kako naprej, potem ko je pred kratkim Franc Novak ml., lastnika kamnoloma v Mačjem Dolu, v pravi proti KS uspel na sodišču uveljaviti prepoved izkoriščanja njegovega peskokopa, sodišče pa je KS naložilo med drugim tudi plačilo 300.000 tolarjev.

»Ko smo delali ceste smo izkoriščali gramoz iz Novakovega peskokopa v Mačjem Dolu. Novakovemu očetu smo plačevali odškodnino, kolikor je pač zahteval. Gramoz je (morda smo iz peskokopa odpeljali 5 do 6.000 kubikov) bivši skis zvozil tudi na druge ceste v trebanjski občini. Rok za izkoriščanje peskokopa po najemni pogodbi s Francem Novakom st. je potokelel in ko smo leta 1989 hoteli z njegovim sinom skleniti dogovor o nadaljnjem izkoriščanju peskokopa, je Novak zahteval kar 1500 dinarjev za kubik. Na to pa nismo mogli pristati, ker bi bilo za KS ceneje, če bi pripeljali gramoz iz Ivančine Gorice ali pa iz Mokronoga, pa še kakovost gramoz iz teh bolj oddaljenih peskokopov je boljša kot v Mačjem Dolu. Zato smo se dogovorili s Francem Štepecem in Alojzom Vrhovškom za izkoriščanje gramozov v peskokopu, v neposredni soseščini Novakovega peskokopa v Mačjem Dolu. Kakšnih 300 kubikov smo ga nakopali, in že se s sodišča prišla zaradi Novakove intervencije prepoved kopanja. Na svetu KS sem obvestil člane, da je treba postaviti tablo o prepo-

vedni odvažanja gramozov. Krajani so bili sicer zelo nejevoljni zaradi takega razvoja dogodkov. V dveh dneh, menda v soboto in nedeljo, so odpeljali ves nakopan gramoz,« razlaga predsednik sveta KS Šentlovrenc Jože Grmovšek. Pojasnil je še, da so z Novakom v KS težko sodelovali, saj se niso mogli sporazumeti, da bi prispeval za asfalt niti za vodovod in telefon. Spor pri peskokopu pa se je že zaostрил, ko so Novaku prekinili stoletno pot, ki je v mapah vrisana

Franc Novak

ob parcelah sosedov v Mačjem Dolu. Po Grmovškovem mnenju Novak po tako strmi poti ne bi mogel s traktorjem spravljati iz gozda nad peskokopom lesa ali listja. Ko pa so mu poskušali narediti manj strmo pot, je to Novak preprečeval. »Niti zemlje ne smemo dati v peskokop, da bi to rano prekrili,« je potarnal Grmovšek. Ko smo se napovedal le dobili s Francem Novakom, 58-letnim upokojenim šoferjem v Trnju, nam je postregel še z drugim platjo medalje. »Oče je bil star, izkoriščali so ga, KS Šentlovrenc mu je slabo plačevala. Vodstvo KS se je nesramno obnašalo, saj me nihče ni nič vprašal. Še več, ko so brez vsakršnega dovoljenja odpeljali iz mojega peskokopa okrog 50 m3 gramozov, sem opozoril člana sveta KS Ludvika Grdena, da bom tožil, če se bo to že zgodilo. Ta je na svetu KS iz ust predsednika Grmovška slišal, češ naj kar toži, saj me ne bodo prvič tožili. Potem se je zgodilo tisto 9. novembra 1989, ko so nakopali 300 kubikov. Na vseh sodnih instancah sem dobil pravdo zaradi motenja posesti in s svojo pravico bom šel do konca,« pravi Novak, ki je bil dolgoletni delavec v krajevni samoupravi KS Velika Loka, tudi predsednik sveta, zdaj pa je poveljnik civilne zaščite. Pravi, da je bil zmeraj za skupne akcije in za dogovarjanje, da pa ni mogel investirati še v KS Šentlovrenc, kjer je živel njegov oče.

P. PERC

Po mrtvilu »eksplozija« prireditve

Junij v znamenju kulture

KOČEVJE — Čeprav se v Kočevju na področju kulture tu in tam le kaj dogaja, pri čemer so še posebno aktivni osnovnošolci, v zadnjem času pa tudi trgovsko podjetje Nama ter podjetje Snežnik iz Kočevske Reke, pa na splošno velja, da vlada v Kočevju kulturno mrtвило. Mesec junij pa bo prava izjema.

Že 19. oziroma 26. junija zvečer bo v dvorani nekdanje gimnazije literarni večer, na katerem bo predstavljena pesniška zbirka Vaclava Jarja, nastopil pa bo tudi klarinetist Tadej Tomšič. V soboto, 20. junija, bo pred stavbo kočevskega vrta na Cesti na stadion otroška prireditev Živživ, v nedeljo popoldan pa koncert pevske skupine Cantate domino in učencev glasbene šole v kočevski župnijski cerkvi. Od 22. do 27. junija bo v kočevski knjižnici odprta razstava knjig z naslovom »Osamosvajanje Slovenije«, na to temo pa bo organiziran tudi kviz za mlade bralece. 24. junija bo na ploščadi pred Namo prireditve z nastopom zabavnega ansambla, ki jo bo organizirala Nama, ob 18. uri pa v avli Osnovne šole Zbora odposlancev koncert moškega pevskega zboru Svoboda. Prav na sam praznični dan pa bo na dvorišču nekdanje gimnazije letni koncert delavske godbe. M. L. S.

PLAZ POD RUDO

LOKA — Cesto na Lisco mokočno ogroža več plazov. Novomeški cestarji so plaz, ki je potegnil pod Rudo, rešili na najbolj preprost način, da so namreč zaprl promet za avtobuse in zdaj morajo delavci in učenci daleč pešati v dolino. Bodo sevniški občinarji in cestarji končno le posodobili cesto Loka — Račec?

USPEŠEN REFERENDUM V KS PRIMOŽ

PRIMOŽ — V krajevni skupnosti Primož se je 61 odst. volilcev odločilo za uvedbo krajevnega samoprispevka za nadaljnjih pet let. Kot nam je povedal predsednik sveta te najmanjše krajevne skupnosti v sevniški občini, Alojz Tomažin, naj bi z zbranim denarjem (krajani bodo prispevali poldrugi odstotek od osebnih dohodkov in od katastrskega dohodka) predvsem nadaljevali modernizacijo 1,5 km ceste Česnjice — Velika Hubajnica — Primož, posodobili pa naj bi še dva 800-metrski cestna odseka Primož — Dedna Gora ter Gornje Orle — Novo.

Le nevoščljivost po sevniško?

Pobuda Julija Jeraja (LDS) glede domnevnih nepravilnosti v sevniskem zavodu za zaposlovanje — »Korenova tovarna v Loki?« — »Davkoplačevalcem čistega vina

SEVNICA — V sevniški javnosti je že vsaj tri mesece nezadovoljstvo zaradi nekaterih dejanj v tukajšnji enoti republiškega zavoda za zaposlovanje. Nezadovoljstvo je bilo dovolj glasno, da ga je zaznalo uho javnosti — mediji, je na zadnji seji sevniške občinske skupščine v svoji poslanski pobudi opozoril poslanec Liberalno-demokratske stranke v družbenopolitičnem zboru Julij Jeraj.

Poslanec LDS — stranke, ki je od začetka maja, ko je razpadla koalicijska Demosom, začela bolj prepoznavno uredničevati svoje programske cilje — je menil, da bi si državni organi morali vzeti nekaj svojega dragocenega časa, da bi problematične zadeve razjasnili in jih razgrnili v oceno davkoplačevalcem. Nestrinjanje zadeva trošenje Zavoda za zaposlovanje za širitev njegovih poslovnih prostorov v izmeri okrog 100 m² v vrednosti približno 150.000 mark, pa tudi nakup prestižnega avtomobila Opel Vectra v vrednosti okrog 27.000 mark. V javnosti je nenaklonjeno odmevala tudi odločitev zavoda, da v tem državnem organu zaposli novo delavko, v tem primeru življenjsko sopotnico direktorja tega zavoda, je rekel Jeraj.

V kriznih razmerah ima zavod za zaposlovanje velik pomen, zato razpolaga s sorazmerno velikimi denarji. Jeraj je predlagal, naj sevniška občinska skupščina pošlje zahtevo republiški skupščini, da v ustreznih delovnih telesih oceni smotrnost in učinkovitost trošenja sredstev tega državnega organa. Sevniška

Delavcev je dovolj, toda neusposobljenih Velika brezposelnost

KOČEVJE — Kočevski izvršni svet je v preteklem tednu naslovil na republiško ministrstvo za delo in Zavod za zaposlovanje v Ljubljani prošnjo za sofinanciranje programa prekvalifikacij 160 brezposelnih oseb za potrebe tekstilne in lesno-predelovalne dejavnosti. Kljub temu da je v kočevski občini sedaj več kot 1300, po nekaterih podatkih pa menda že okoli 1500 brezposelnih, primanjkuje delavcev ustreznih profilov.

Takšna je bila skupna ugotovitev podjetnikov in obrtnikov tekstilne in lesarske stroke, ki so se nedavno tega na dveh ločenih sestankih sestali na pobudo kočevskega izvršnega sveta. Kot bistven problem so poudarili ravno pomanjkanje kvalificiranih delavcev. Tako denimo tekstilci že v tem trenutku potrebujejo okoli 100 šivilj, tekstilnih tehnikov, modelarjev in vzdrževalcev strojev, lesnopredelovalna industrija pa približno 60 mizarjev, mizarjskih tehnikov in tapetnikov. Podobno je tudi na področju gradbeništva in v kovinskopredelovalni industriji.

Ker brezposelni nimajo možnosti, da bi se prekvalificirali oziroma sami plačali stroške dodatnega šolanja, delodajalci pa dočajo zaposlovanje delavcev z neustrezno izobrazbo in brez praktičnih znanj, je edina rešitev organiziranje brezplačnih tečajev za brezposelne. Če bo kočevskemu izvršnemu svetu uspelo pridobiti ustrezna republiška sredstva, bi se lahko štiri-mesečna intenzivna tečaja praktičnega usposabljanja šivilj in mizarjev pričela že prihodnji mesec. Kočevje ima namreč na voljo učne delavnice tako za šivilje kot za lesarje pa tudi ustrezne kadre, ki bi vodili tečaje. M. L. S.

Kdo bo »spametoval« lovce?

Ribniški izvršni svet je zahteval dopolnitev plana odstrela divjadi za letošnje leto

RIBNICA — Člani ribniškega izvršnega sveta so te dni obravnavali celo vrsto najrazličnejših vlog za izdajo soglasij in dodelitev denarne pomoči. Med redkimi zadevami, ki niso neposredno vezane na denar, pa sta bila plan odstrela divjadi za leto 1992 in analiza za leto 1991 ter letni načrt gospodarjenja Ribniške družine Ribnica.

Člani izvršnega sveta s planom odstrela divjadi niso bili zadovoljni. V predloženem načrtu ni bilo podatkov o škodi, ki jo je povzročila divjad na kmetijskih in gozdnih površinah. Pri tem so menili, da bi morali biti uradni cenilci škode nevtralni, in ne lovci, čeprav je škoda, povzročena na kmetijskih zemljiščih, v primerjavi s škodo, ki nastaja v

Zidar iz stečaja v likvidacijo

Zidarjevo premoženje se le počasi prodaja — Ponovna licitacija bo 29. junija — Štiri nova podjetja zaposlujejo nekdanje Zidarjeve delavce

KOČEVJE — V stečajnem postopku SGP-Zidar iz Kočevja sanacija podjetja ni bila uspešna. Le še vprašanje časa je, kdaj bo nekoč uspešno gradbeno podjetje iz Kočevsko-Ribniške doline tudi uradno in dokončno prenehalo obstajati. Stečajni postopek je namreč že pred časom prerasel v likvidacijski in le še od uspešnosti ponovne licitacije še preostalega Zidarjevega premoženja je odvisno, ali bo Zidar že v julijem tudi formalno samo še preteklost.

Že v času stečajnega postopka so bila ustanovljena štiri zasebna podjetja, ki bodo nadaljevala nekdanjo Zidarjevo proizvodnjo. Ustanovili so jih nekateri nekdanji Zidarjevi delavci, ki bodo v okviru novih podjetij nudili zaposlitve tudi preostalih Zidarjevih delavcem. V AG Inženiring so nekdanji Zidarjevi inženirji in arhitekti, v podjetju Kovk kovinski delavci, v Zelenem domu tisti, ki so se nekoč ukvarjali s financami, in v podjetju Gia delavci s terena oziroma zidarji. Ta štiri podjetja so tudi odkupila večino nekdanjega Zidarjevega premoženja. Tako je denimo na licitaciji, ki je bila minilo sredo, Kovk odkupil Zidarjevo kovinsko delavnico.

S prodajo svojega premoženja bo Zidar poplačal večino svojih upnikov,

ŠE POSPEŠEVALNA SLUŽBA ZA PODJETNIKE?

SEVNICA — Poslanec LDS Julij Jeraj je na zadnji seji sevniške občinske skupščine predlagal, naj bi ustanovili poleg obstoječih pospeševalnih služb še službo za pospeševanje podjetništva. Financirala naj bi se pretežno samostojno, upajo pa, da tudi država ne bo med zadnjimi priskočila na pomoč. Predsednik vlade Marjan Kurmik je pojasnil, da so lani predvideli 13 milijonov tolarjev za te namene, a ni bilo izvedeno. Predsednik sevniške občinske skupščine Slavko Vilčnik pa je opozoril, da je bila slovenska obrt proti svetovalni mreži, ki bi bila strankarsko obarvana, kot je to kazalo pri mreži bivšega ministra za drobno gospodarstvo Brezarja.

seveda v višini na ta način zbrane denarja. Po nedavni licitaciji sta ostala neprodana samo še železokrivnica in skladišče poleg Betonarne in seveda nekdanji Zidarjev samski dom, v katerem so trenutno begunci. Te objekte bodo ponovno poskušali prodati na javni licitaciji, ki bo 29. junija.

Stečajni postopek časovno ni omejen, zato bodo v primeru neuspešnosti prihodnje licitacije lahko nadaljevali vse dotlej, dokler bodo po oceni Zidarjevega stečajnega upravitelja obstajale možnosti za prodajo še preostalega premoženja. V nasprotnem primeru bo, glede na zakon o stečajnem postopku, ki velja še po nekdanji zvezni zakonodaji, neprodano premoženje ob koncu stečajnega postopka prešlo na občino.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ZBIRAJO INSTRUMENTE ZA KOSTAJNICO

SEVNICA — Po daljšem času so se lani sevniški godbeniki le srečali s predstavniki pobratene godbe na pihala iz Hrvatske Kostajnice. Gostje so Sevnica seznanili, da so jim v vojni na Hrvaškem uničili vse instrumente, godba pa je razbita. Sevnščani so obljubili, da bodo zaprosili druge godbe, da bi morebiti prispevali kakšen instrument. Četudi bi to uspelo, pa je veliko vprašanje, ali bo letos, 21. junija, na 13. srečanju gasilskih pihalnih orkestror Sloveniji na Glavnem trgu v Sevnici spet sodelo vala tudi godba iz Kostajnice.

LETOS MANJ INTERVENCIJ GASILCEV

SEVNICA — Poveljnik sevniškega gasilskega društva, Janko Stopar, je rekel, da mora potrkati, da bi le obveljalo pri zdajšnji požarni varnosti. Letos namreč so imeli sevniški gasilci le 22 intervencij. Po petkrat so gasili požare v stanovanjskih hišah ter travniško-gozdne požare, dvakrat so črpali vodo, enkrat gasili dizelsko lokomotivo pri sevniški železniški postaji itd. Poveljnik Stopar meni, da je bilo bistveno manj intervencij kot lani tudi zaradi večkratnega opozorila, da bodo intervencije za travniško-gozdne požare, ki jih je bilo lani daleč največ, zaračunavali.

Gozdarji žandarji ali roparji?

Skupščina zavrnila poročilo GG Brežice

SEVNICA — Lani je bilo na območju Gozdnega gospodarstva Brežice 28.231 kubikov lesa posekano »na črno«. Gozdarji pa domnevajo, da je bilo nedovoljenih posekov še več, saj je nastalo v gozdovih brezvladje. Za črno sečnjo v Posavju ima precej zaslug tudi dejstvo, da je bila regija vrsto let brez gozdarskega inšpektorja. Težava je še v tem, je seznanil sevniško vlado inž. Pavlin, da je bil posekan najboljši les. »Gozdarji nismo bili nikoli zoper sekanje v gozdovih, smo pa za to, da sekajo tisto, kar je koristno za gozd,« je dejal. Javna gozdarska služba po njegovem svetuje brezplačno vse v zvezi z gozdom. Lani ljudje za dnino 800 tolarjev niso hoteli delati v gozdu, koliko lastnikov gozdov pa bo pri-

• Poslanec Jože Kunšek, kmet iz Zabukovja, je na zadnji seji sevniške občinske skupščine »raztrgal« poročilo GG Brežice za leto 1991, češ da so gozdarji le zmetali skupaj nekaj števil, obnašajo pa se po starem in hodijo po gozdovih kakor žandarji. Vprašal je, ali so gozdarji prišli do večjih gozdnih posestnikov, da bi jim svetovali, ker da kmetje vidijo gozdarsko službo kot svetovalno, ne pa kot del državnega aparata. Glede ropanja gozdov pa je Kunšek omenil, da je veliko gozdarjev slo med zasebnike in da so ti najhujši roparji. Ker gozdarjev ni bilo na seji, je poslanec Alojz Zalašček, kmet iz Boštjanja, predlagal, naj točko dnevnega reda prestavijo na prihodnjo sejo. Skupščina je zavrnila poročilo GG Brežice kot nepopolno in nekvalitetno.

praviljenih delati letos, ko bo denarja za dnino vsaj pol manj kot lani? Lani so bile cene bukovine take kot že dolgo ne, obdavljenje pa je bilo zanemarljivo. Tisti, ki so sekali lani, so naredili dobro kupčijo. Če seveda zanemarimo stroko, ki pravi, da bi morali sestojte redčiti, ne pa, da so bili ob gozdovih in cestah hlodi namesto drv.

P. P.

POMOČ BEGUNCEM - Za boljše počutje beguncem iz Bosne in Hercegovine v zbirnem centru nekdanje vojašnice v Ribnici so minulo soboto s tovornjaki pripeljali pomoč v oblačilih, hrani, zdravilih in higienskem materialu. Zgodaj zjutraj sta iz Švice pripeljala kombi brata Anto in Marko Armagić, nato je prišla še pomoč, ki jo je organizirala Ljubljanka Alenka Jarc-Kempman, lektorica na univerzi v Salzburgu. Jarčeva je že osmič pripeljala pomoč v Slovenijo, pri akciji pa so ji pomagali prebivalci Salzburga in tamkajšnji Caritas. Del pomoči so namenili zbirnemu centru v Črnomlju. (Foto: M. Glavonjič)

SPORNI NASIP OB MIRNI

BOŠTANJ — Boštanjčani sprašujejo, kdaj bodo začeli graditi nasip ob Mirni še na levem bregu Mirne, je vprašal poslanec Alojz Zalašček. Dal je tudi delegatsko pobudo, da bi sevniški grad ponovno primerno razsvetlili, zdaj, ko so že skoraj vse cerkve razsvetljene. Minister za varstvo okolja je na prvo Zalaščkovo vprašanje pojasnil, da se vedno ni verificirana študija in da bo šele na podlagi revidirane študije možno iti naprej. Dr. Jurij Pešjak je menil, da je to, glede na slabe izkušnje krajanov v Dolenjem Boštanju ob zadnjih poplavlach, primitiven način reševanja in desnega nasipa ne bi smeli delati, ker bo narasla voda še bolj ogrozila krajane na nasprotnem bregu.

POCENTI ODVOZ ODPADKOV

OSILNICA — Odvoz odpadkov iz 4-kubičnega smetjaka iz Osilnice do občinskega odlagališča odpadkov zaračunava kočevska Komunala 62.800 SLT, petkubičnega pa 73.800 SLT. Krajanji menijo, da je cena previsoka. Na zadnji seji sveta KS so razmišljali, kako bi odvoz pocenili. Po prvem predlogu, naj bi odvažal odpadke domačin s traktorjem, kar bi bilo polovico ceneje. Po drugem predlogu pa naj bi Komunala hkrati organizirala še odvoz odpadkov iz drugih večjih naselij ob progji iz Osilnice, kar bi odvoz pocenilo.

POMOČ PRI ODMERCI CEST

SEVNICA — V upravnih organih sevniške občine bodo zaposlili inženirja geodezije, ki se bo ukvarjal izključno z odmero cest v sevniški občini. Pomočniki pri odmerci cest bodo zaposleni prek javnih del. Letno bodo odmerili 10 km cest, medtem ko naj bi delavci občinske geodezije uprave, ki sami ne zmorojo vsega dela, na osnovi pogodb o delu na leto odmerili še 5 km cest. Za odmero cest, ki mejijo na sosednje občine, bodo Sevnščani sklenili pogodbe z zunanjimi sodelavci, ki že odmerjajo ceste v sosednjih občinah.

PAVEL PERC

Ribniški zobotrebci

FINANCIRANJE VEŽIC — Ribniški izvršni svet se je odločil, da bo vse gradnje pokopališč oziroma mrliških vežic v ribniški občini financiral v višini 30 odst. vrednosti izgradnje vežic. Zaradi govorice, da je občina menda v celoti financirala gradnjo mrliških vežic in ureditev pokopališča v Dolenji vasi, bo izdelan natančen izračun porabljenih sredstev. Še sedaj pa opozarja, da je potrebno ločevati vežice od pokopališča. Ker je v Dolenji vasi urejanje pokopališča potekalo sočasno z regulacijo potoka, je prav možen izračun, da je občina prispevala več kot le dovoljenih 30 odst. potrebnega denarja.

KAJ BO V MIKLOVI HIŠI? — Stanovanjsko komunalna banka iz Ribnice je bila pripravljena za najem prostorov v Miklovi hiši nositi stroške vzdrževanja celotnega objekta Miklove hiše. Za večino članov izvršnega sveta je zato bila več kot primeren ponudnik. Vendar pa so ribniški kulturniki, ki jih je podprl tudi minister dr. Capuder, ta predlog odločno zavrnili. Izvršni svet se je s težkim srcem pa vendarle, sprjaznil s takšno odločitvijo, a vendar le za kratek čas. Že po nekaj dneh se je namreč pojavila ideja o odprtju slaščičarne v Miklovi hiši. Kulturnikom se zdi rešitev sprejemljiva, izvršni svet pa je sedaj tisti, ki ji nasprotuje.

SMETIŠČA — Tako kot v veliko drugih občinah imajo tudi v ribniški občini divja odlagališča odpadkov in nerazrešen problem centralnega odlagališča. Ker ni drugih možnosti za sanacijo, vsa smetišča za enkrat le zasujejo, pri čemer pa na občini vodijo natančen seznam takšnih zasutij. Tako bo tudi s smetiščem v Dolenjih Lazih, zasute pa bo plačala občina.

Sevniški paberki

GRAMOZ — Gramoznica na Boštanjem polju je že več let uradno zaprtja in le počasi bo ta velika rana v navajanjem zemlje in drugega materiala lahko izgnila. Gramoznica je bila celo ena od možnosti da bi vanjo odlagali menda nenevarne odpadke. Boštanjčani pa so te dni čudno gledali, ko so opazili drendaj okrog svoje gramoznice. Tovornjaki so spet na veliko odvažali gramoz, in sicer pretežno na sporni nasip na desnem bregu Mirne v Dolenjem Boštanju gorvodno od cestne baze novomeške Cestnega podjetja, za katero je že pred časom urbanist krškega Savaprjektja zahteval, da je zgrajena na črno. Sta se zasebnika, ki naj bi organizirala zadnje izkoriščanje gramoznice na črno, da bi si utrdila plato na sevniški občini zamižali ob tem početju na obe občini, namesto, da bi vsaj »država Boštanj« omogočili, da bi pristavila lonček, pač po načelu, kar je cesarjeva... Poslanec Boris Pernovšek pa je na zadnji seji sevniške občinske skupščine odkrito vprašal, kdo je dovolil ponovno izkoriščanje in izkop okrog 3000 kubikov gramoz na Boštanjem polju.

POLETJE — V drugi polovici junija, od 19. do 21. junija bo v Sevnici živahno kot le malokdaj. Ideji sevnjških gasilcev, da bi vsakoletno srečanje pihalnih orkestror Slovenije razširili z bogatim zabavnim sporedom za vsakogar nekaj, so prisluhnili tudi na občini. Tako je rojeno »Sevniško poletje«, prireditve, na kateri bo na sevniskem Glavnem trgu 19. junija nastopil Agropop, 20. junija ansambel Lojzeta Slaka, na poletni solistici pa godbe. V tem času bo pri Osivnikarju spet razstava in sejem koz. Na 1. državni prireditvi bodo celo kozje dirke. Bo tudi vreme zdržalo?

TES kot avstrijsko premoženje

Stavka v senovški tovarni embalaže — Vztrajanje pri delnicah in nasprotovanje novemu direktorju TES — Rolf Norman Vidmov direktor namesto Franca Čarga

BRESTANICA — Delavci v Tovarni embalaže Senovo, ki jo je ustanovil Videm Krško, so 28. maja prekinili delo in s tem dokazali, da vztrajajo pri svojih obljubljenih delnicah. S prekinitvijo so tudi izrekli podporo direktorju TES Justinu Božiču, ki naj bi na zahtevo Ljubljanske banke v Ljubljani odstopil, na njegovo mesto pa bi prišel Anton Matjašič.

Delavci zahtevajo, da firma, ki dobro posluje, tudi v prihodnje vodi Božič. Če bodo njihove zahteve uresničene, so pripravljeni s nočnim delom ter z delom ob sobotah in nedeljah nadomestiti izpad proizvodnje, ki je nastala s stavko. Ves čas se tudi pogajajo in tako so se v minulih dneh sestali v Ljubljani med drugim s podpredsednikom slovenske vlade Hermanom Rigelnikom in ministrom Dušanom Šešekom.

Stavka v TES odpira na cel splet okoliščin, ki kažejo, da je gospodarski polom Vidma hujiši, kot je kazalo. Na predlog vodstva Vidma se je Ljubljanska banka, d.d., lani poletni odločila, da z nakupom deleža Tesa pomaga Vidmu v težavah. Ko je Ljubljanska banka tako postala 76-odstotna

Robert Placzek. Toliko vreden del Tovarne embalaže Senovo je že v začetku lanskega leta namreč zastavil Vidmov glavni direktor Franc Čargo pri omenjeni avstrijski firmi.

Po nekaterih informacijah naj bi bil zastavljen tudi Vidmov papirni

● KRŠKO — Upravni odbor Vidma Krško je 21. maja razpravil o odstopu, ki ga je kot glavni direktor Vidma ponudil Franc Čargo, in odstop sprejel. Zato prehaja vodenje Vidma Krško v roke švedskega poslovnega Rolfja Normana. Norman se je kot novi glavni direktor v Vidmu v Krškem že predstavil v ponedeljek dopoldne, ko je spregovoril tudi o ciljnih podjetjih. Videm bo postal firma, ki ustvarja dobiček, za to mora usposobiti lastne menedžerje. Povezoval se bo s tovarnami s podobno proizvodnjo po svetu. Norman je v ponedeljek predstavil novega direktorja delovne enote Papir, enega od vodilnih mož v novem vodstvu podjetja Videm. Franc Čargo ni bil prisoten.

stroj, t. i. PS-1, in sicer pri firmi Hago v Avstriji.

M. LUZAR

SADJARJI NA TIROLSKEM

KRŠKO — V Posavju je velik interes za pridelovanje sadja. Sadjarsko društvo Posavja je zato v teh dneh organiziralo strokovni izlet na Južno Tirolsko. Gre za obisk tamkajšnjih urejenih nasadov in izmenjavo ali pridobivanje informacij.

GEODETI O MEJI

KRŠKO — Prejšnji teden so se tu srečali uradni predstavniki geodetskih uprav Slovenije in Hrvaške. Dogovarjali so se o geodetskem tehničnem pristopu k vpovstitvi državne meje med Slovenijo in Hrvaško in postavljanju novih geodetskih, tj. trigonometričnih točk.

M. LUZAR

DAN ŠOLE V LESKOVCU

LESKOVEC PRI KRŠKEM — Učenci, učitelji in krajani iz Leskovca pri Krškem pripravljajo dan šole pod geslom Ohranimo našo kulturno dediščino! Osrednji program bo potekal v petek, 5. junija, od 16. ure dalje. Takrat bodo učenci, najvnetejši bralci, dobili priznanja iz rok gostje Dušice Kunaver. Ob 17. uri bo na vrsti otvoritev starinskih predmetov, ki so jih zbirali učenci in učitelji, krajanke pa bodo razstavile različne vrste domačega kruha. V nadaljevanju bodo sledile družabne igre, hkrati pa bo potekal razgovor z novinarji o novostih, ki jih osnovna šola Leskovca uvaja pri svojem delu. Posebej vabimo krajanke, da si ogledajo razstavo tega dne. Sicer pa je dan šole vsako leto v času, ko tudi krajevna skupnost Leskovec praznuje svoj praznik. Istega dne bo popoldne odprto strelšče za vse, ki se želijo preizkusiti v streljanju, zvečer bo svečana seja skupščine krajevne skupnosti, naslednji dan pa bo potekal rokometni turnir.

I. M.

● Bistvo sedanjih družbenih sprememb pri nas nekateri sloji povsem narobe razumejo kot lovopust. (B. M. Zupančič)

PRAZNIK OBČINE KRŠKO

KRŠKO — Ob krškem občinskem prazniku, 7. juniju, so pripravili več prireditev. Po posavski reviji pevskih zborov, ki je bila 29. maja na Senovem, bo v soboto, 6. junija, ob 15. uri kolesarski kriterij mesta Krško. Nedelja od 8. do 18. ure bo minila v znamenju »Odprtih vrat muzeja na gradu Brestanica«. Tega dne bo na krškem stadionu mednarodna dirka v speedway za zlato znak občine Krško. Enajstega junija ob 17. uri bodo v OŠ na Raki pripravili občinsko revijo šolskih pevskih zborov. 13. junija ob 20. uri bo v krškem kulturnem domu koncert pihalnega orkestra Videm. Praznične prireditve posvečajo spominu na izgnance in vse borce NOB iz krške občine.

Pogajanja v slepi ulici

Smetišče v občini Brežice — Renta je premalo

DOBOVA — Kot poročajo iz krajevne skupnosti Dobova, tam ne bodo privolili, da bi komunalno podjetje iz Brežic ali kdorkoli drug naredil občinsko odlagalnišče komunalnih odpadkov. Domačini v Dobovi in drugih krajih, kjer bi bile po nekaterih predvidevanjih prave površine za bodoče novo smetišče, depoziji nasprotujejo zaradi slabih izkušenj iz preteklosti, kot pravijo. Zatrjujejo, da je sedanje občinsko smetišče v Dobovi več kot cel desetletje neurejeno in da spriču takih razmer ne verjamejo nikakršnim zagotovitvam, niti vladnim, da bi bilo kje drugje kdaj bolje.

Po načrtih naj bi novo občinsko smetišče uredili v Dobravi, ki je prav tako na ozemlju sedanje KS Dobova. Odpadke naj bi shranjevali na ravnih tleh v višini nekaj deset metrov, in sicer na sedanji gozdni površini. Kaže, da Dobovčane ne bo pripravila do popuščanja niti odškodnina. Trenutno velja dogovor o mesečni renti v višini 7 tisoč mark, pred tem pa je KS Dobova dobila nekaj časa od občine nekaj višjo odškodnino za to, ker ima na svojem ozemlju občinsko smetišče.

Dobovčani se med drugim pritožujejo zaradi pogostih požarov na sedanjem smetišču. Vzroki požarov niso docela pojasnjeni, dejstvo pa je, da je gorelo

● V zadnjem času se je zvrstilo v občini Brežice več sestankov na temo smetišče. Pogajanja glede morebitne nove lokacije za depozitjo so obtičala v slepi ulici. Sedanje smetišče bo polno predvidoma sredi poletja letos.

prav pred kratkim. Takrat so okrog 21. ure domačini poklicali gasilce in predstavnike brežiškega izvršnega sveta.

L. M.

Diabetiki se ne čutijo osamljene

Posavsko društvo za boj proti sladkorni bolezni skupaj s Krko predstavilo nekatera zdravila — Pomoč zdravnikov in drugih — Podvojiti članstvo

BREŽICE — V Posavju je registriranih okrog dva tisoč diabetikov. Tem in drugim ljudem s sladkorno boleznijo so bila namenjena srečanja, ki so jih pred nedavnim pripravili v Brežicah, Krškem in Sevnici. Organiziralo jih je Društvo za boj proti sladkorni bolezni Posavja v sodelovanju s Tovarno zdravil Krka Novo mesto.

Na srečanju, kjer so predstavili omenjene preparate, so prisluhnili priložnostnim predavanjem. V Brežicah je spregovorila dr. Vanda Zorko Kostevc, v Sevnici je imel besedo dr. Jurij Pesjak in v Krškem dr. Rudolf Ladika. Z zdravstvenim osebjem ima društvo stike tudi sicer. Kot pravi predsednik društva Ivan Živič, se ukvarja z diabetiki in njihovimi težavami v Posavju več zdravstvenih delavcev. Zdravstveni domovi in brežiška bolnišnica so pripravljene veliko pomagati društvu, kar potrjuje tudi delovanje dispanzerja za diabetike v brežiški bolnišnici in posvetovalnic v sevnški in krškem zdravstvenem domu. Poleg strokovne zdravniške pomoči so v društvu enako veselji tudi finančne in drugačne podpore, ki jim jo dajejo v izvršnih svetih posavskih

rodne zveze, bo zastopano tudi brežiško društvo.

L. M.

NOVA TRGOVINA — V Brežicah so ob Titovi cesti pred časom odprli nakupovalno središče, kjer je naprodaj raznovrstno tehnično blago za obrtnike, gospodinjine in druge. Del trgovine je samopostrežba, del je klasična prodajalna. Blagovnico naj bi sčasoma razširili, kdaj se bo to zgodilo, pa je verjetno odvisno tudi od »propustnosti« slovensko-hrvaške meje. (Foto: L. M.)

Ljudje se jezijo, a Krka je rjava

Nezadovoljstvo nad »kroničnim« onesnaženjem reke — Protesti Zelenih in uradni pogovori so prispevali za zdaj malo ali ničesar — Zakon kot upanje

KOSTANJEVICA — Reka Krka na območju Kostanjevice in vse do Brežic v tem času dokaj uspešno ohranja rjavkasto barvo, ki jo ob toplejšem vremenu dobiva že več let, ne da bi se povsem zagotovo vedelo, kaj natančno vodo obarva rjavkasto. Kaže, da se celotne zadeve ne obravnava uradno, ampak da vse rešitve zrastejo na ljubiteljskih zelenih.

Domačini, ki živijo ob porečju Krke na omenjenem območju, so pred dnevi opozorili na obarvanje. Žal jim je za »smaragdo zeleno Krko« in poleg tega spet vprašujejo, ali obarvanje morda ne škodi življenju v reki in posredno življenju ob njej. Od domačinov so eni za skrbljeni za usodo Krke bolj, drugi malo manj, najmanj pa tisti, ki perejo kmetijske cisterne v reki ali njenih pritokih.

Če ljudem ob Krki ni všeč taka reka, to se ne pomeni, da bodo uspešni v zahtevah, naj bo čistejša. Morda jim lahko kaj pomagajo Zeleni. Ti so kot organizacija doslej že kolektivno protestirali. Saj je kostanjeviški krajevni odbor Zelenih Krškega pred kakima dvema letoma organiziral protestni shod v Kostanjevici skupaj z ribiči in osnovno šolo. Zeleni so tudi dali pobudo kosta-

njeviški šoli, da tamkajšnji učenci začnejo v okviru posebne naloge opazovati Krko in beležiti spremembe v njej.

Zagotovo bi bila ta reka čistejša, če bi kdaj začel veljati dogovor o varstvu Krke in njenih pritokov. Kar zadeva dogovor, ki so ga svoje čase po občinah od Kočevja do Grosuplje in Brežic podpisovali brez večjih pomislekov, je zadeva padla v vodo. Koordinacijski odbor za varstvo Krke, ki naj bi bdel nad uresničevanjem tega sicer neobvezujočega dokumenta, se je zadnjič sestel v polni zasedbi pred približno tremi leti v Novem mestu. Ali je po tistem kdaj prevedli, koliko čistejše odplake tečejo v Krko iz kanalizacije novomeške bolnišnice in različnih tovarn, za koliko se je zmanjšal kup smeti, nametanih tja v en dan v porečju Krke in ali pricurklja kaj manj kemikalij iz grosupeljskih krajev

Ustanovljajo kmečko zadrugo

V Krškem 23. junija referendum — Vračanje zemlje

KRŠKO — Približno 400 nekdanjih kooperantov in 180 delavcev bivše Temeljne organizacije kooperantov pri Krškem Agrokombinatu se bo 23. junija odločalo o ustanovitvi kmečke zadruge v Krškem. To so povedali na nedavni tiskovni konferenci iniciativnega odbora za ustanovitev kmečke zadruge, ki ga je osnovala krška podružnica Slovenske kmečke zveze.

V kmečko zadrugo naj bi prešlo celotno premoženje bivše TOK, poleg tega naj bi bila nova zadruga lastnica 45 odstotkov vinske kleti in klavnice. Z ustanovitvijo omenjene zadruge želijo v Krškem doseči, da bi kmetje lahko znova soodločali o zadržni lastnini. Kot je bilo rečeno na tiskovni konferenci, so kmetje tak vpliv izgubili, ko se je Agrokombinat preoblikoval v podjetje. Preden bodo uredili vse stvari, povezane z bivšo in bodočo zadržno lastnino, se bo verjetno pojavilo nekaj težav zaradi pričakovanih zahtevkov za vračilo nekdanj odvezte zemlje.

L. M.

POMOČ PRI ZAPOSLOVANJU INVALIDOV

SEVNICA — Tukašnja enota republiškega zavoda za zaposlovanje je do konca aprila prejela 25 vlog za 215 novih delovnih mest v okviru vseslovenskega natečaja »1000 novih delovnih mest«. Kot je povedala Irena Pirc, je tudi letos ostalo ime natečaja, ki je bil zaključen 20. maja, enako, čeprav je slo tokrat že za 5000 novih delovnih mest. V Sevnici so do omenjenega roka ugodno rešili 15 vlog za 180 novih delovnih mest. Natečaj za subvencionirane zaposlovanja invalidov pa se bo, kot kaže, raztegnil do konca leta. Vsakdo, ki bo za nedoločen čas zaposlil invalida, bo dobil 250.000 tolarjev subvencije.

PRODAJA RABLJENIH ŠOLSkih KNJIG

KRŠKO — Knjigarna in papirnica Opus v Krškem organizira komisijsko prodajo rabljenih učbenikov, ki bo potekala od 25. junija do 31. julija. Rabljene učbenike za komisijsko prodajo je mož oddati v knjigarni po 15. juniju. Knjigarna in papirnica Opus bo sprejemala tudi naročila za nove učbenike.

VARNOŠT — Človek, ki naj bi postal nov direktor Tovarne embalaže Senovo je imel s seboj varnostnika. Le-ta je imel pod sukničjem obesoeno pištolo, kar priča o profesionalcu. Vendar se domačini z območja knapov in Bohorčev niso dali presenetiti. Menda so rekli, da se še tankov niso ustrašili, pa bi se pištolice! In so možakarja urno pospremili iz tovarniških prostorov v njegov avtomobil, ki so mu s težkim kupom materiala preprečili pobeg iz Tesa. Varno shranjen je varnostnik v sončni pripekli po več urah potenja in tiščanja v mehuru le dočakal, da se je v avto vrnil tudi novi direktor.

ZVEZE — Medtem ko se nekaterim zdi, da se sploh ne da dobiti telefona, so drugi buje prepričani, da se do te komunikacijske naprave pride prav lahko. Samo pravilno se je menda potrebno lotiti problema. Tako naj bi se nekateri tudi tam na ozemlju občine menda navedevali za t. i. mobitel. Mobitel bi menda radi v avtomobile tudi direktorji nekaterih firm, kjer gre delavcem vse slabše. Verjetno zato, da bi pravočasno izvedeli, kdaj morajo zapustiti barko, ki jo pomagajajo potapljati.

BEGUNCI IN DOMAČINI — Nekateri ljudje v Krškem so prepričani, da ima eden od beguncev v krškem zbirnem središču izjemno močno kilo. Na dalje mislijo, da obolevi begunec ne dobi zdravniške napotnice za operacijo in da mu jo bodo izdali, tik pred smrtjo. Zdravniki, ki so pristojni za izdajanje takih napotnic, naj bi bili po tem prepričanju zelo nehumani, če se ne ne zanemajo za človeka. Podrobnosti glede omenjene kile so neznane. Ve pa se, da so zdravniki že kar dobro pregledali begunce po zobeh in drugje in da imajo tako dela prek glave. Eni Krčani zavoljo tega že natančneje gledajo pod prste zdravnikom in pri tem pravijo, da imajo begunci iz Bosne od krških zdravnikov celo več kot na primer Senovčani ali kateri drugi iz občine Krško.

Novo v Brežicah

DEDIŠČINA — Pregled osnovnih sredstev ukinjenega Zavoda za kulturo Brežice na kraju samem je povzročil zadrego glede nekakega radijskega aparata. Pogrešajo Iskrin kasetofon, obstaja pa radio kasetofon Grundig, ki ga v navedenem premoženju v preteklosti očitno ni bilo. Čudno je, da bi kdo vzjel dober Iskrin aparat in v zameno zanj na skrinjav prinesel v Zavod dobrega Grundigovega. Zato je možno, da je bil Iskrin dober in da je Grundigov zanič in da si sedaj neko prav veselo požvižgava ob glasbi iz omenjenega Iskrinega kasetofona.

STOLP — V brežiškem vodovodnem stolpu naj bi sezidali banko. Človek, ki mu je do tega, ni malenkosten in bi odprl za obnovo stolpa in za preureditev objekta po potrebah banke veliko novcev. Tako vsaj so prepričani v Brežicah. Zadeva je v teku, kako se bo iztekla, pa se ne ve. Domnevajo, da se stolp še dolgo let ne bo podrli, čeprav ga ne bodo dali bankirjem. Spomeniško je zaščiten. To je menda dovolj, čeprav med ljudstvom kroži zgodba, da se je nekemu kmetiču sčasoma podrli na glavo njegova lastna hiša, ki je ni obnavljal, ker je bila pač spomeniško zaščiten.

POLITIKA IN POLITIKI — Ljudje, ki so delegati brežiške občinske skupščine, imajo res veliko časa. Sedemindvajsetega maja ob 14. uri so dokaj številno prispeli v Brežice, posedli po stolih v Domu učencev in potem šli. Videti je bilo, kot da so se zbrali na zasedanju vseh treh zborov Skupščine občine Brežice. Pa še res je, da je župan Teodor Oršanič sklical za to popoldne sejo. Ampak zasedanja ni bilo, ker nekateri ljudski zastopniki niso prišli na sejo. Zasedanja brežiške skupščine večkrat odpadajo. Morda bi bil odziv delegatov boljši, če bi na vabilu pisalo, da bo po zasedanju vsak dobil liter vina in kransko klobaso.

**Vidmova
»višja
matematika«**

Nastop Rolfa Normana v vlogi direktorja (krškega) podjetja Videm pomeni konec nekega obdobja v vodenju krške tovarne celuloze in papirja. Po tem se začnejo z drugimi ljudmi na drugačnih principih drugo. Ali je bilo boljše dosedanje ali velja hrepeneti po bodočem, je stvar osebnih nagnjenj, doseženega življenjskega standarda in še česa, spravevanje čb tem pa je spričo stvarnega dogajanja neproduktivno.

Vseeno se bo marsikdo zamislil nad dovčajšjim neobičajnim ravnanjem ljudi iz Vidmova vodstva. Pokazalo se je namreč, da precejšnjega dela Vidma zaradi takega ravnanja praktično ni več v Vidmu. Zidovi stojijo in stroji tečejo, kolikor tečejo, v Krškem in Brestanici, vendar so vsaj nekateri v lasti nekoga drugega in ne v posesti polproletarcev s Krškega polja in tudi ne ekonomsko bolje podkovanih domačinov. Nihče ne verjame, da vodilni može, kolikor jih je pač vedelo za zastavljanje Vidmova premoženja, niso knjižili tovarniškega imetja na druge firme v dobri veri. Bržda je težko verjeti, da je glavni direktor Franc Čargo lagal za zabavo, ko je zamolčal podpisane hipoteke in ko je zagotavljal, da bo iz Vidma še kaj. Nič ne pomaža, ko pa to knjiženje in zagotavljanje ni dalo krški tovarni celuloze in papirja posebnih ali nikarkršnih koristi. Glede Vidma in ravnanja njegovih vodilnih ljudi je nenadoma marsikaj jasno, saj v zdajšnjih spremenjenih okoliščinah dosedanje informacije dobivajo nov pomen in povedo več, kot so še pred kratkim. Začuda so tudi ob dogajanju v Vidmu po bitki vsi generali. Pred dnevi je eden Vidmovih zaposlenih — ki pa ni zadnji po pomenu, če ga pusti sesti zraven sebe predsednik upravnega odbora Vidma — dejal, da je »dogajanje zadnjih dveh let v Vidmu lahko v posmeh vsem službam, ki naj bi bdele nad razmerami«. Kot da se je kdo česa ali koga bal in je zato čakal ugodno priložnost, ko ne bo potrebno več molčati. Da bi kakšen Janez in Miha iz kakega Prasadola v bodoče vedela za vse posevčne poslovne skrivnosti tovarne, gotovo ni pričakovati, kajti gre za t. i. višjo matematiko. Razlika uetge bitu samo v tem, koliko koristi je bilo od preteklih poslovnih skrivalnic in koliko je bo od bodočih.

M. LUZAR

**Topel obrok
za vsakega
šolarja?**

V novomeški občini, kjer šolam, ravnatelj, vodjem šolske prehrane uspe zagotoviti najnižje cene šolske prehrane v vsej Sloveniji, od 7.187 osnovnošolcev malica v šoli 6.871 učencev (94,7 odst.), kosi pa 2.452 učencev ali 34 odst. Po zadnjih podatkih je to za 12 odst. več od republiškega povprečja, medtem ko je še nedolgo nazaj v slovenskih osnovnih šolah kosilo 47 odst. šolarjev oz. precej več kot v Novem mestu. V šolo pa prihaja brez zajtrka kar tri četrtine otrok.

Nobena skrivnost ni, da se zdravstveno stanje otrok slabša. Bolezni prebavil niso le posledica naporov, ampak tudi slabe prehrane. Dr. Gabrijela Humar iz šolskega dispanzerja novomeškega zdravstvenega doma je postregla s podatki, da od leta 1989 naprej spet narašča slabokrvnost med otroki kot eden od znakov slabšanja kakovosti prehrane. Slabokrvnih je bilo kar 35 odst. lanskih novomeških sedmošolcev.

Razlogov za zadovoljstvo ni, zato se je občinska Zveza prijateljev mladine Novo me-

sto vključila v republiško akcijo »SOS za prehrano otrok!« in v tem okviru preteklo sredo organizirala okroglo mizo. Njene ugotovitve naj bi prispevale k boljše urejanju razmer na tem področju in k temu, da bi se kar najbolje pripravili za novo šolsko leto, za katero novi slovenski šolski minister dr. Slavko Gaber obljublja, da bo ministrstvo ukrepalo tako, da se ravnateljem ne bo treba ubadati s takšnimi problemi. Kako, ni povedal.

● **Novomeška okrogla miza je opozorila tudi na problem prehrane srednješolcev.** Na največji novomeški srednji šoli je v obdobju 1986-90 malicalo 60 odst. dijakov, v začetku tega šolskega leta 36 odst., aprila pa le še 21,6 odst. Otroci, med katerimi je veliko vozačev, so v povprečju zdoma 10 ur. Na gimnaziji s 700 dijakami bodo v jeseni verjetno šolsko kuhinjo kar zaprli. Medtem ko država še da del denarja za plače osnovnošolskih kuharic in ko so si študentje priborili regres, srednješolska prehrana od države ne dobi niti fیکا. V Novem mestu so prepričani, da vsaj v prehodnem obdobju ne more biti tako.

V Novem mestu kategorično trdijo, da bi morala prehrana kot družbeno koristna in utemeljena nujno ostati v šoli kot njen sestavni del, saj je šola tako zahtevno delo, da zahteva tudi normalno prehrano. Otroci bi v času, ki ga prebijejo v šoli, potrebovali dva do tri obroke. Država naj bi s subvencioniranjem prehrane iz proračuna zagotovila vsakemu učencu v šoli vsaj en ustrezen topel obrok, socialno najbolj šibkim pa dodatni regres za prehrano. 5-odstotna obdavčitev šolskih obrokov gotovo ni prispevek k temu, da bi bila šolska prehrana čim cenejša in dostopna kar največjemu številu šolarjev.

Posebej je bil poudarjen tudi pomen vzgoje tako otrok kot staršev o pomenu pravilne prehrane in prehrabnih navad. Prehrana kot sestavni del učnega procesa naj bi prispevala k razvoju prehrabne kulture in kakovostnih prehrabnih navad, za kar so otroci še dokaj dovzetni. Mladostnicam na primer bi bilo treba razložiti, kako pomembna je pravilna prehrana v času odrasčanja za normalen razvoj; otrokom bi morali razložiti, zakaj pretirano prehranjevanje s sendviči, cvrtimi krompirčki ipd. ni zdravo. Kiosk, ki prodajajo predvsem to, ne sodijo pred šolska vrata, je bilo slišati. Nobena šola pa ne bi smela biti tako revna, da ne bi otrokom mogla nuditi napitkov, ki so prav tako pomembni kot prehrana, najraje kar nesladkan šipkov čaj. V

Novem mestu posebej poudarjajo tudi potrebo po vzgoji staršev, saj so prehrabne navade dokazano slabe, še slabše, kot bi bilo glede na vse večjo revščino potrebno.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

**Čas dela za
Črnomaljce in
njihove smeti**

O tem, kam odlagati črnomaljske smeti, v občini predlagajo, ugibajo, se pogajajo in prepirajo že od pričetka sprejemanja urbanističnega programa občine v letu 1979. V trinaestih letih so morda le za nekaj mesecev pozabili na te probleme. Znova je odlaganje komunalnih odpadkov postalo aktualno pretekli teden, ko bi morali delegati v občinski skupščini sprejeti osnutek sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin družbenega plana občine za obdobje 1986-1990.

Za črnomaljske razprave o prostoru za odlaganje komunalnih odpadkov je značilno, da se smeti vsi branijo. Ko so se pred časom borili za svoj prav prebivalci Vranovičev in Zastave, ki so zahtevali, naj končno zaprejo začasno odlagaljšče v bližini njihovih vasi, je večina delegatov čustveno stopila na njihovo stran. Sedaj, ko so strokovnjaki že ničkolik potrdili, da je edina primerna za odpadke rudniška kadunja, je nešteto ugovorov proti tej lokaciji. Pač pa ugotavljajo, da je v Vranovičih pravzaprav še dovolj prostora za odpadke za precej nadaljnjih let, in ne le do konca leta 1993, kot so predlagali sprejeli delegati in na ta način potolažili razburjene Vranovčane. Slednji so tokrat še tiho, vprašanje pa je, če ne bodo takrat, ko bo potekel rok za odlaganje smeti na »njihovem« odlagaljšču, zopet zaprli dostopa na deponijo. Pojasnjevanja o tem, da je za ureditev nove deponije potrebnih 7 do 10 let, in ne le bori dve leti, jih najbrž ne bodo prepričala.

● **Čprav dopolnitve, s katero bi v družbeni plan vnesli deponijo odpadkov v kanizarski kadunji, delegati niso sprejeli, si tega ni nihče gnal k srcu. Prav nasprotno! Če kdaj, potem predvsem zdaj čas dela za Črnomaljske. Studija, ki so jo naredili na republiko, je namreč pokazala, da je gradnja deponije upravljiva šele, če vanjo vozijo odpadke najmanj 200 tisočih prebivalcev. Bela krajina pa jih premore le okrog 26 tisoč. In prav zaradi tega v Črnomlju ne hitijo preveč z deponijo, prepričani, da bo čez leta nekdo pre-**

vezel tudi njihove smeti, ki jih sami ne marajo. Do takrat pa bo dobro tudi vranoviško odlagaljšče, ki so ga razširili, vanj vložili veliko denarja in je nasploh dobro ocenjeno. Njegova začasnost se bo očitno torej še nadaljevala...

Prav tako kot nasprotnikov odlagaljšča v rudniški kadunji ne prepričajo vsa dokazovanja strokovnjakov, ki v Sloveniji na tem področju kaj pomenijo, da primernejšega prostora v občini ni. Niso prepričani, da so analize, narejene v laboratorijih, zares zadošten dokaz, da bo v kadunji potem, ko naj bi bila tam deponija odpadkov, vse v redu. Tudi zaradi treh besed, ki so se zapisale strokovnjakom, češ da je kadunja »dovolj strokovno utemeljena«. Prav te besede so med nekatere delegate zasejale dvom, kajti ne želijo biti zavedeni, nočejo očitkov o menjanju bregov ne namakanja v »sveto olje«. Predvsem pa ne, da bi si stranke naložile odgovornost, ki bi jo moral nositi nekdo drug, na svoja ramena. Prav zato je lahko odločitev, kje bo vnaprej stala deponija črnomaljskih komunalnih odpadkov, prejeta le s konsenzom med političnimi strankami, saj v tem trenutku ne gre več zgolj za strokovno, ampak tudi za politično odločitev.

M. BEZEK-JAKŠE

**V šolstvu
ne gre nič
na horuk**

Minuli četrtek je na osnovnih šolah v Sloveniji potekalo tako imenovano zunanje preverjanje znanja za tiste osmošolce, ki so se odločili jeseni nadaljevati šolanje na srednjih šolah. To je bila nekakšna mala matura oziroma kvalifikacija za izobraževanje na srednji stopnji. Preizkus znanja je bil iz slovenskega jezika in matematike, torej samo iz dveh, in to temeljnih predmetov. »Izpita« iz tretjega, izbirnega predmeta (npr. iz tujega jezika) ni bilo, čeprav je bil prvotno načrtovan.

Novi šolski minister dr. Slavko Gaber je dal izbirni predmet črtati iz preverjanja, češ da je bilo zaradi tega predmeta in drugih zadev v zvezi s preverjanjem znanja že preveč slabe volje in napetosti pri učiteljih, učencih in starših. S tem je minister tudi dal vedeti, da nikakor ni za trdo in hitro izvajanje takšnih ali drugačnih zadev, še posebej, če so te že same po sebi občutljive. Zaveda se, da se pri izgrajevanju šolskega sistema takšnim rečem, kot je preverjanje znanja, ne da izogniti, drugo pa je, kako jih izpeljati.

Minister dr. Gaber je v več intervjujih, ki jih je imel v zadnjem času, povedal, da se prečih in občutljivih zadev šolstva ne bo loteval preneglajeno in nepremišljeno. Njegovo vodilo bo postopnost v razreševanju, evoliucijsko spreminjanje stvari, in to ob nenehnem iskanju soglasja. Povedal je, da bo za rešitve in odločitve iskal pristanek vseh šolskih dejavnikov, strokovnjakov, učiteljev, staršev, sindikatov, poslancev in vlade. Rad bi, da bi imel kar najmanj nasprotnikov, da ne bi povzročal hude krvi in napetosti, spreminjal pa bo samo tisto, kar bo potrdila stroka in kar bo temeljilo na argumentih.

Kar je bilo doseženo pod vodstvom njegovega predhodnika dr. Petra Venclja, tega dr. Slavko Gaber ne namerava izničiti kot slabo in nesprejemljivo. Nasprotno, novi minister pravi, da je bilo veliko narejenega, in to dobro, vendar se je tudi izkazalo, da za marsikaj, kar je bilo forsirano, še niso bili zreli pogoji. Proces, ki je stekel, ne bo nihče ustvarjal, le izvajanje naj bi teklo bolj premišljeno in manj vihravo, torej naravno in za vse udeležence v njem kar najmanj boleče.

Skratka, novi šolski minister se je že na začetku mandata odločil za ravnanje in politiko, ki bi izzvala kar najmanj pretresov,

predvsem vzrokov za razne bojkote učiteljev in šolske stavke. V okviru tega se je najprej zavezal za spoštovanje veljavnih kolektivnih pogodb, ki zadevajo plače učiteljev. Te so bile z enotnim vladnim ukrepom povečane za nekaj nad 38 odstotkov, dejansko pa so bile le usklajene s plačami v gospodarstvu, ki pa so se že marca povečale. Dr. Slavko Gaber pravi, da omenjeni ukrep razume kot izraz politike vlade, ki se je odločila enakovredno obravnavati gospodarstvo in negospodarstvo, ne pa, denimo, šolstva kot porabo in bremenjujoči strošek, kot so ga obravnavale vse dosedanje vlade.

Kakšnega raja učiteljem tudi pod vladavino dr. Slavka Gabra ni treba pričakovati lahko pa pričakujemo več pravičnosti in mirnejše trenutke med delom v učilnicah. Pa tudi to, da se novi minister z njimi ne bo pogovarjal iz slonokoščnega stolpa, pač pa na demokratski način, tako, da jim bo tudi prisluhnil in upošteval njihovo mnenje.

I. ZORAN

Strah pred drogo

Zadnje čase se pri nas veliko piše in govori o drogi, vendar natančnejših podatkov o razširjenosti drog v Sloveniji še nimamo, lahko pa rečemo, da je na tranzitnih delih Slovenije uživalec drog vse več. Nekdo se se starši bali, da bodo njihovi otroci podlegli alkoholu in tobaku, danes se bojijo, da bodo zašli med uživalec drog.

Po nekaterih raziskavah, ki so bile narejene v Ljubljani, poskuša s kajenjem že 40 odst. osnovnošolcev, polovica od teh se šteje za redne kadilce. V povprečju začnejo osnovnošolci kaditi pri 12 letih, med njimi je tudi vse več deklet. Tudi glede alkohola so podatki zastrašujoči, saj se najmlajši srečajo z alkoholom že pri 12 ali 13 letih, 40 odst. osnovnošolcev pa je bilo že kaditi pijanih. Že zasvojenost z alkoholom in tobakom je lahko dovolj huda in zdravju zelo škodljiva za razvijajočo se telesa, kaj šele droga, ki danes bolj kot kdajkoli prej grozi mladimi! Tudi o razširjenosti drog pri nas imamo izvedenih nekaj posameznih anket, ki govorijo o poskushih ali občasnem jemanju marihuane med osnovnošolci, med srednješolci pa je vse več heroina in s tem tudi nevarnosti za razširjanja virusa HIV. Nekateri so še vedno mnenja, da pri nas ni drog, še predvsem ne heroina, zopet drugi pa vidijo povsem črno sliko. Resnica je verjetno nekje vmes.

Toda kako se drogi zoperstavijo? Nekateri pravijo, da bi bili v boju z njo najuspešnejši, če bi legalizirali mehke droge. Vendar če vemo, da je mehka droga največkrat podlaga za uživanje trde, npr. heroina, verjetno to ne bi bila najboljša rešitev. Kajti vsi dosedanjši poskusi legalizacije drog v nekaterih zahodnih državah so se izjalovili, bili so le v potuho tistim, ki so v boju z drogami ostali nemočni. Prav tako niso obrodili sadov skrajni omejevalni ukrepi.

Kaj potemtakem sploh še ostane? Ostane prijazna beseda in odkrit pogovor z mladimi. Povejmo mladim, da v drogah ni nič lepega, da ni nobene svobode, ampak le trpljenje in suženstvo do smrti. Povejmo jim, kako naj reagirajo v primeru, ko se srečajo z drogo. Poti točiti je prepozno. Zakaj še vedno ni usklajenega delovanja ustanov, kot so policija, zdravstvo in šolstvo? Zaenkrat še vedno deluje vsak po svoje. Samo lani je v Sloveniji umrlo 5 uživalec mamil, letos jih je toliko umrlo že do srede aprila. Časa za razmislek, kako ukrepati, ni več veliko.

Dr. Janez Rugelj je pred kratkim, ko je predstavljal svoj radikalen program zdravljenja narkomanov, dejal, da so mladi narkomani rezultat patološke družine, lahko bi dodali, da so rezultat civilizacije, ki je zaradi bolnega iskanja nekega lepšega sveta zabredla v pekel. Kje so sedaj tiste stare lepe stvari, ki so polepsšale življenje že našim dedom in pradedom? Očitno smo nanje pozabili.

J. DORNJŽ

**Kruh naš
vsakdanji**

So stvari, ki jih takla rekoč ne opazimo, ki jih imamo za samoumevne spremljevalke življenja, tako kot zrak in voda. Med te spada tudi kruh. Besedo uporabljamo v vseh mogočih besednih zvezah, v najrazličnejših prenesenih pomenih, kaj pravzaprav pomeni sama po sebi, pa se zavemo šele tedaj, ko kruha ni. Spoznamo ga v njegovem nasprotju, ki se mu pravi lakota.

No, to se nam v današnjih časih k sreči še ne dogaja in mlajše generacije niti nimamo prave predstave o tem, kaj je, če se to res zgodi. Zato opozorila starejših ljudi ob objestnosti mladih - ko zametujejo ali zavračajo hrano in se nekulturno obnašajo do drugih dobrin, češ boste že videli, kako bo, ko boste kruha stradali - pogosto ne padajo na plodna

tla. Plemenito seme vzklije namreč šele na tleh, ki so na to pripravljena.

Učenci osmih razredov stopiške osnovne šole so s projektom »Kruh naš vsakdanji« zaozari globoke brazde v splošno vedenje o kruhu. Projekt so izvedli pod vodstvom mentorice Rozi Čampelj, k sodelovanju pa so pritegnili širok krog sodelavcev, v šoli vse od ravnatelja do hišnika, zunanji nje pa pekarnarje in trgovce ter gospodinj, ki se na peko domačega kruha še spoznajo. Pri tem jim je prišla prav strokovna literatura in leposlovje pa tudi večša uporaba fotografske, audio in videotehnike.

Vse, kar so v zvezi s kruhom videli ali slišali, našli v literaturi, zvedeli v razgovorih, intervjujih in na obiskih, ter vse, kar so naredili ali zbrali sami, so prikazali na razstavi, ki je bila 14. maja dopoldne odprta za učence in učitelje, popoldne pa za starše in krajane. Marsikoga od številnih obiskovalcev, ki so si razstavo ogledali in imeli priložnost poskusiti različne vrste kruha, je tako kot učence same, ko so se čedalje bolj poglobljali v izbrano snov, presenetilo, kako zelo je pojem kruha vtkan v najrazličnejše sfere našega življenja. Kruh ni samo vezan na našo golo eksistenco, povezan je tudi v celoten spekter človeške nadgradnje: najdemo ga v ljudski besedi in pesmi, v leposlovju, glasbi, likovni umetnosti. Kruh je človekov spremljevalec tam iz komaj poznane svitve človeške zgodovine in je vsekozi del njegove kulture. To pa je že nekaj

več kot tisti: »Mama, daj nam kruha!«

»Pojem kruha zdaj drugače razumemo. Projekt smo izbrali, ker se nam je zdela blizu in uresničljiv brez velikih stroškov,« so povedali učenci. »Na začetku še slutiti nismo, v kakšne razsežnosti nas bo popeljalo brskanje v različne smeri.« Bili so presenečeni, kaj vse je v človeški družbi povezano s kruhom: stvarji, pojmi, dela, poklici, običaji, izrazi, verova-

nja in predsodki. Globlje so brskali po sledih, več se je odpiralo novih. »Ta projekt nam je bil v veselje in v poduk, kako se v bodoče samostojno lotevati širših tem,« so povedali osmošolci, ki jim bo tako delo ob vstopu v srednjo šolo še kako potrebno, pri tem pa poudarjajo še nekatere druge ugotovitve: kako se je odnos do kruha v naši ne tako davni preteklosti spreminjal. Tudi v Stopičah in njihovo

Mojca Šimc, Gregor Turk, Gabriela Kobe, Jožica Salehar, Klavdija Staniša, Nina Sirmole, Bernarda Seničar, Saša Uzman in Duška Mervar so bili skupaj z mentorico Rozi Čampelj duša projekta »Kruh naš vsakdanji«. Kruh poznajo, a ga znajo tudi speči. (Foto: T. Jakš)

Capudrova »rumena knjiga« gre v revizijo

Čprav je bil prejšnji kulturni minister dr. Andrej Capuder prepričan, da je nacionalni kulturni program za letošnje leto, ki ga je napisal skupaj s svojim aparatom in predstavil tako rekoč v zadnji uri svojega mandata, tako dober in popoln, da boljšega sploh ni bilo mogoče sestaviti, ter da bo kot tak v celoti zavezoval naslednika, pa je novi kulturni minister Borut Šuklje že dal vedeti, da zanj ni nič nedotakljivega, in napovedal, da se bo od zapuščine predhodnika najprej lotil prav kulturnega programa. Pa ne zato, da bi dokazal, da je Capudrova »rumena knjiga«, kakor so poimenovali nacionalni kulturni program za leto 1992, nepotreben ali prevelik strošek, ki si ga je privoščilo prejšnje ministrstvo, temveč in predvsem zato, ker to zahteva sama vsebina.

Šuklje pravi, da je Capudrov program potreben revizije, in to na vseh ravneh: na načelni in na operativni oziroma izvedbi. Ugotavlja, da so na eni strani zaradi nesmotne zgradbe resorji potisnjeni v povsem neprimerno konkurenco, npr. živa ustvarjalnost, na drugi strani pa so sredstva za izvedbo nekaterih projektov precej nerealna, pri čemer tudi kriteriji za odbiranje predlogov niso prav trdni. »Zapuščina mojega predhodnika me torej ne sme obvezovati, če hočem kulturni vodjo premakniti naprej,« pravi novi kulturni minister, vendar dodaja, da se bo na to zapuščino vsekakor oprl, če in kjer bo to mogoče in koristno.

Na vsak način pa želi novi minister spremeniti način vladanja, kar pomeni, da moč odločanja v nacionalni kulturni politiki ne bo osredinjena v njem samem, da pa ne misli delovati kot avtoritarna in ideološka oseba, temveč le ob pomoči produktivnih strokovnih skupin, ki bodo vedno lahko videle le celoto, ne pa delnih ali posamičnih interesov. V pomoč pri oblikovanju kulturne politike bo nekakšen nacionalni kulturni svet, pomembno pa bo tudi to, da bo delo ministrstva povsem javno, s čimer bo preprečeno morebitno prilaščanje moči s strani administracije. Sicer pa bo imelo ministrstvo drugačno vlogo kot do zdaj: iz organa oblasti, ki deluje bolj ali manj naskrivaj, bo postalo servis za kulturne dejavnosti.

I. ZORAN

Visoko priznanje tudi v Metliki

Valvasorjevo priznanje dobilo Belokranjsko muzejsko društvo

METLIKA — Od 25. do 29. maja je bil v ljubljanskem Cankarjevem domu prvi slovenski muzejski sejma, na katerem so se, razen redkih izjem, predstavili vsi slovenski muzeji in galerije. Med njimi tudi Slovenski muzej in Belokranjski muzej iz Metlike. Prav stojičica slednjega je na sejmu pritegnila veliko obiskovalcev. A ne le zato, ker so predstavili najbolj značilne eksponate petih stalnih zbirk muzeja ter Filakovo kolekcijo »Bela krajina«, temveč tudi zato, ker so ponudili tudi dobro belokranjsko kapljico metliške vinske kleti, ki je bila poleg zavarovalnice Tilia na sejmu sponzor Belokranjskemu muzeju.

V okviru sejma so bile številne spremljajoče dejavnosti, med drugim tudi svečanost, na kateri so za pomenbe dosežke v muzejstvu podelili Valvasorjeve nagrade in priznanja. Med dobitniki priznanj je bilo Belokranjsko muzejsko društvo, ustanovljeno leta 1949 v Metliki. Velja za eno redkih muzejskih društev na Slovenskem, ki mu ni kmalu po ustanovitvi usahnila delovna moč. Ves ta čas so njegovi člani

vzorno skrbeli za ohranjanje in negovanje kulturne dediščine v Beli krajini. Tega se je dobro zavedalo tudi 22 ustanovnih članov, ki so zbrali prve predmete in tako postavili trdne temelje Belokranjskemu muzeju, ustanovljenemu

DOLENJSKI MUZEJ PREDSTAVIL BIENALE

LJUBLJANA — Na prvem slovenskem muzejskem sejmu se je v sredo, 27. maja, predstavil Dolenjski muzej iz Novega mesta. Beseda je tekla o drugem bienalu slovenske grafike, ki je v vseh pogledih dobro uspel in katerega razstavnih del je osredinjen v Dolenjski galeriji in drugih razstavnih dvoranah Dolenjskega muzeja. Bienale je pomembno obogatilo celotno kulturno ponudbo Novega mesta in njegove širše okolice ter spodbudil novomeško kulturno ustvarjalnost in postvarjalnost k iskanju novih vsebin in k doseganju boljše kvalitete. Predstavnik Dolenjskega muzeja so spregovorili tudi o pripravljajočem se projektu, to je razstavi ob 500. obletnici ustanovitve novomeškega kapitlja.

M.B.-J.

Katalog bienala — izvrstna knjiga

V poročilu o otvoritvi 2. Bienala slovenske grafike Otočec je bilo omenjeno, da so organizatorji izdali monografski katalog, ki spremlja razstavnih del letos prav gotovo največje in najpomembnejše grafične prireditve v Sloveniji. Katalog je bil že na predstavitvi pred odprtjem Bienala opisan kot odlična, reprezentativna knjiga, na kakršno bi bili ponosni tudi v svetovnih kulturnih oziroma likovnih središčih. Takšno označitev pa ta knjiga tudi zasluži. V katalogu so z besedo in reprodukcijo predstavljani vsi avtorji, ki so se odzvali na razpis organizatorjev 2. Bienala slovenske grafike Otočec oziroma so bila njihova dela izbrana za osrednjo bienalno razstavo, ki je postavljena v Dolenjski galeriji v Novem mestu, s študijama in z večjim številom reprodukcij pa tudi oba častna gosta Johnny Friedlaender iz Pariza in Jasper Johns iz New Yorka. Z osnovnimi podatki in reprodukcijami pa so predstavljani avtorji gostujoče hrvaške grafike.

Posebne pozornosti so deležni trije slovenski avtorji —Gabrijel Stupica, Jožef Muhovič in Stefan Galič, ki imajo v okviru letošnjega bienala samostojne razstave. Še posebej pritegnje številna strokovna besedila. Tako velja opozoriti na zapis Mete Gabršček-Prosenec o slovenski grafiki na začetku devetdesetih let, na študijo dr. Jožefa Muhoviča Od izvornika k reproduktivnosti in nazaj ter na predstavitev slovenskega ekspresionizma in grafike izpod peresa ustanjiveškega rojaka dr. Andreja Dularja. Nadja Zgonik je opisala delo Avgusta Černigoja, Franceta in Toneta Kralja, Mihe Maleša, Franceta Miheliča in Maksima Sedeja, dr. Špelca Čopiča pa prispevala zapis o grafiki Marijana Tršarja.

Povejmo še, da je katalog oblikoval Branko Suhy v sodelovanju s Silvom Videtom, da ima knjiga na ovitku grafično Bogdana Borčiča (isto, kot je na plakatu) in da so težaško redakcijsko delo opravili Branko Suhy, Lojze Logar, dr. Jožef Muhovič in Tatjana Pregl Kobe. V knjigi pa je tudi zapisano, da so jo tiskali v Tiskarni Novo mesto.

-an

Posavci in Belokranjci na zborovskih revijah

Pesem Posavja 92 je bila v petek na Senovem, 14. srečanje belokranjskih zborov pa dan kasneje

SENOVO, ČRNOMELJ — Ob koncu minulega tedna so na tradicionalnih pevskih revijah nastopili posavski in belokranjski zbori. Na posavski prireditvi, znani kot Pesem Posavja, je bilo devet zborov iz brežiške, krške in sevnške občine. Predstavili so se mešana pevski zbori iz Brežic, Arčič, Krškega, Sevnice in Loke pri Zidanem Mostu ter moški zbori iz Cerkelj ob Krki, Kapel in

Brestanice. Te zборе vodijo kot dirigenti: zakonca Elizabeta in Drago Krizančič, Marjeta Podgoršek, Miha Haler, Janko Avsenak, Stane Peček, Ciril Udovič in Tatjana Balog. Celovečerni koncert izbranih posavskih zborov je bil v petek, 29. maja, v Domu 14. divizije na Senovem, pripravilo pa ga je Posavsko pevsko združenje v sodelovanju z Zvezami kulturnih organizacij brežiške, krške in sevnške občine. So pa pevsko revijo, ki je sicer vsako leto v drugem posavskem kraju oziroma občini, so počastili bližnji občinski praznik občine Krško. Obenem je to bila prva prireditev na čast omenjenemu prazniku.

Dan kasneje, v soboto, 30. maja, zvečer je potekala podobna prireditev v kulturnem domu v Črnomlju, kjer so se na reviji zbrali pevski zbori iz obeh belokranjskih občin. To je bilo že 14. srečanje odraslih pevskih zborov Bele krajine. Predstavilo se je sedem zborov, in sicer moški zbor Belt iz Črnomlja, ženski zbor iz Črnomlja, mešana zbor Društva upokojencev iz Črnomlja, mešana zbor črnoljske župnije, moški zbor Lovske zveze Bele krajine, deklinski zbor, ki deluje v okviru folklorne skupine »Ivan Navratil« v Metliki in tri članski oktet Vitis. Peto je več kot 130 pevcov in pevk.

I. Z.

Osebni pečat

Janez Črnač razstavlja
v Kočevski Reki

KOČEVSKA REKA — V petek, 29. maja, so v preurejeni Butinovi hiši v Kočevski Reki odprli likovno razstavo rednega člana Društva likovnih umetnikov Slovenije Janeza Črnača na temo »Kočevska krajina«. Obiskovalci so si lahko ogledali 52 del, ustvarjenih v različnih slikarskih tehnikah: voščeni kreda, akvarelu, pastelu in olju.

Avtor na otvoritvi razstave žal ni bil prisoten, o njegovem življenju in delu prisoten, o njegovem življenju in delu pa sta spregovorila kulturni animator Iva Stanič in akademski slikar in kipar Stane Jarm. 55-letni Janez Črnač je poklicni gozdarski inženir, od leta 1980 pa ima naziv magistra biotehniških in znanosti. V prostem času fotografira in se bavi s slikarstvom. V vseh Črnačevo delih se zrcali njegovo delovno področje: narava, gozd in vse, kar je v njem. Črnačeva dela imajo močan osebni pečat, v njih pa se kaže znanje, do katerega se je sam dokopal. »Motivi iz narave v vseh letnih časih dokazujejo, kako zna Črnač izraziti čustva, ki jih doživlja v naravi, pri čemer se zlepa ne zadovolji z barvnimi odtenki,« je dejal Stane Jarm, ki meni, da je Črnač neprekosljen v tehniki voščeni barv. Na preprost, a bogat način zna izraziti dramatične dogodke, ki se odvijajo v naravi. Dokaz za to so po Jarmovem mnenju slike živalskih sledov, narejene v oljni tehniki.

Razstava Črnačevih del bo v galeriji v Kočevski Reki, kjer po Staničevem mnenju dokazujejo naprotno do splošne trditve, da časi kulturi niso naklonjeni, odprta do 20. junija. Ogled je možen vsak dan med 10. in 12. uro ter 16. in 18. uro.

M. LESKOVŠEK-SVETE

UMETNIK IZ MILANA V MALI GALERII

LJUBLJANA — V ljubljanski Mali galeriji so v torek, 26. maja, odprli razstavo likovnih del Massima Kaufmana, milanskega umetnika mlajše generacije. Avtor, po izobrazbi filozof, povezuje svoje likovno delo z lingvističnim znanstvenim področjem, predvsem z lastnimi etimološkimi in psihološkimi raziskavami. Zanimiva razstava bo na ogled do 21. junija.

- *Pesniki so vidci, ki nam pripovedujejo o možnem. (Nietzsche)*
- *Filozofirati pomeni učiti se umiranja. (Montaigne)*
- *Da postane pesnik, mora biti človek zaljubljen ali žalosten. (Byron)*

Dve pevski reviji mladih

V Novem mestu medobčinska, v Krškem občinska

NOVO MESTO, KRŠKO — Jutri, v petek, 5. junija, ob 17.30 bo v novomeškem Domu kulture medobčinska revija otroških in mladinskih pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine. Nastopilo bo deset zborov iz črnoljske, novomeške in trebanjske občine. To so: otroški zbori novomeške Glasbene šole, OŠ Vinica, OŠ Bršljan, OŠ Šmihel in Mlada resje iz OŠ Dolenjske Toplice, mlajša mladinska zbor OŠ Mirana Jarca iz Črnomlja in Glasbene šole Trebnje ter mladinski zbori OŠ Loka (Črnomelj), OŠ Grm (Novo mesto) in OŠ Center (Novo mesto). Zbore vodijo

Vida Zorko, Ani Jankovič-Šober, Rada Rebernik, Jožica Kravcar, Vlasta Hutar, Tatjana Mihelčič, Majda Veselič, Sonja Čibej in Marjanca Dobovšek.

V četrtek, 11. junija, ob 17. uri pa bodo v osnovni šoli na Raki nastopili otroški in mladinski pevski zbori iz krške občine, ki jih kot zborovodkinje vodijo Damjana Mlakar, Mila Ivanovič, Janez Cegljar, Mojca Jevšnik in Erika Lapuh. Na reviji, ki jo pripravljata Zveza kulturnih organizacij in Zveza prijateljev mladine iz Krškega, bodo peli otroški zbori iz Podbočja, Leskovca, Senovega, iz Kostanjevice in Krškega ter mladinski zbori iz Leskovca, Podbočja (nonet), Krškega, Kostanjevice in Senovega.

ZLATA ZNAČKA LUTKOVNI SKUPINI

BREŽICE — Lutkovna skupina Koki, ki deluje v brežiškem otroškem vrtcu, je prejela zlato Linhartovo značko. Zveza kulturnih organizacij Slovenije ji je odličje podelila za izredno delo na področju gledališke in lutkovne dejavnosti. Značko za odlične brežiške lutke so izročili nedavno v Rušah.

že tradicionalnega srečanja, bodo zbirali do zadnjih dni junija.

• LJUBLJANA — V Galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani bodo danes, v četrtek, 4. junija, zvečer odprli razstavo slik slikarja Vladimira Potočnika. Razstava bo na ogled do 28. junija.

• LJUBLJANA — Rotary club Ljubljana je poskrbel, da bodo poslej tudi invalidi na vozičkih lahko obiskovali operne in baletne predstave v Ljubljani. Pred kratkim so namreč v hiši, kjer domuje Opera SNG, uredili in slovesno odprli stopniščno dvigalo za invalide.

KONCERT »NOVEGA« TREBANJSKEGA OKTETA

TREBNJE — Trebanjski oktet, ki deluje že dvanajst let, se je prenovil in pomladil, v njegovi sestavi so trije novi pevci, oktet pa je dobil tudi novega umetniškega vodjo, prof. Tatjano Mihelčič. Tako prenovljeni oktet se bo svojem občinstvu prvič javno predstavil ta teden, in sicer s celovečernim koncertom, ki bo v soboto, 6. junija, ob 20. uri v trebanjskem kulturnem domu. Gost večera bo oktet Škofije. Prireditev bosta povezovala Zvonka in Jože Falkner.

Še en praznik s knjigami

Na 10. Topliškem knjižnem sejmu knjige niso samevale — Pesnik Kuntner podelil priznanja

DOLENJSKE TOPLICE — Zdravilišče Dolenjske Toplice, Osnovna šola Dolenjske Toplice in Mladinska knjiga iz Novega mesta so tudi letos skupaj organizirali Topliški knjižni sejem. Prireditve, ki jo štejejo Topličani za najpomembnejšo v svojem kraju, je potekala minuli teden, in ker je bila jubilejna, že deseta, tudi v nekoliko bolj slavnostnem ozračju. Vse se je dogajalo v Zdraviliškem domu. V njegovem salonu je knjigarna Mladinske knjige iz Novega mesta pripravila prodajno razstavo okoli 500 novih knjig, ki so jih različne slovenske založbe izdale v zadnjem letu dni. Osnovna šola Dolenjske Toplice pa je razstavila izdelke, ki so jih njeni učenci naredili iz gline ali drugih materialov pri likovnem oz. tehniškem pouku.

10. Topliški knjižni sejem je bil vse dni, kar je bil odprt, od petka do petka, dobro obiskan, poleg krajanov in prebivalcev okoliških vasi so si razstavo knjig ogledali tudi zdraviliški gostje. Največji obisk so imeli na otvoritveni dan, v torek popoldne, ko je bil gost sejma slovenski enigmatik, prevajalec in urednik Jože Stabej, pisec knjige Kaj veš in znaš, ki so jo ob tej priložnosti tudi predstavili, ter v četrtek zvečer, ko so nastopili mladi literati iz topliške osnovne šole in kot gost slovenski pesnik in igralec Tone Kuntner.

Literarni večer je bil v Viteški dvorani Zdraviliškega doma. S svojimi literarnimi, predvsem pesniškimi, izdelki se je predstavilo 29 učencev, osmošolcev topliške osnovne šole. Kot zanimivo

Plesno popoldne

V Novem mestu nastopilo 14 skupin mladih

NOVO MESTO — Novomeška Zveza kulturnih organizacij je pripravila v torek, 26. maja, v Domu kulture plesno popoldne, na katerem je nastopilo 14 otroških, mlajših mladinskih in starejših mladinskih plesnih skupin iz novomeške in krške občine. Skupine so se predstavile z najrazličnejšimi plesi, od kankana, stepa in džez baleta do ritmičnega, šou in disko plesa.

Prireditve je potekala v dveh delih. Ob 16. uri so plesale otroške in mlajše mladinske skupine, in to: Alternativa, Roza pirueta, Pinocchio, Afra, Teora, Terpsihora (mlajša skupina) in skupina OŠ Center, vse iz Novega mesta, ritmična skupina z Malega Slatnika ter Divi's formation iz Krškega. Ob 18. uri pa so nastopile starejše mladinske skupine: Divi's formation iz Krškega, Aleja iz Brestanice ter Teora, Gral in Terpsihora iz Novega mesta.

NEVSAKDANJI TRIO

RIBNICA — V soboto zvečer bo v galeriji Miklove hiše v Ribnici koncert tria Viribus unitis. Gre za dokaj nevsakdanji trio v zasedbi: Tomaž Lorenz, volina, Jerko Novak, kitara, in Franc Žibert, harmonika.

Kipar Leskovec in pesnik Režun v Čemšeniku

Na prireditvah ob jubileju prosvetnega društva

V Čemšeniku, kraju v občini Zagorje ob Savi, praznuje domače prosvetno društvo 90-letnico delovanja. Jubilej so počastili že z več prireditvami, zadnja je bila v nedeljo, 31. maja. Popoldne so v avli OŠ Ivana Skvarčev odprli razstavo kiparskih del Janeza Krajnc in Sandija Leskovca. Medtem ko se prvi predstavlja s stvaritvami v glini in kovini, pa drugi, sicer znani kipar z Mirne na Dolenjskem, razstavlja reliefno plastiko v lesu.

Zatem je bila še ena prireditev, in sicer v čemšeniškem prosvetnem domu, na njej pa so predstavili zanimivo knjigo z naslovom Ljudski pesniki pod planino Čemšeniško. Kot so povedali, je zamisel za omenjeno zbirko zorela dolga leta, vendar so jo lahko uresničili še zdaj. Na predstavitev so kot posebnega gosta povabili Franceta Režuna iz Trebnjega, ki je doma iz tistih krajev, uveljavil pa se je tudi kot pesnik.

Rudi Skočir: PANEM NOSTRAEM QUOTIDIANUM, barvna jedkanica, akvatinta in brušenka, 1992. (Reprodukcija je iz kataloga 2. Bienala slovenske grafike Otočec 1992.)

Vinjen vsak peti povzročitelj

Akolu na cestah so dolenski policisti napovedali neizprosni boj — V treh mesecih 1296 preizkusov z alkokotestom in 430 odvzetih voznških dovoljenj

NOVO MESTO — Brzkone bo črna majka bera v dobršni meri pokvarila letošnjo podobo, ki jo dajejo dolenske ceste, saj so bile v prvih treh mesecih precej manj krvave v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Resda je bilo hudih trkov za 10 odst. več, toda kar za dobro polovico se je zmanjšalo število nesreč s smrtnim izidom, temu primerno manjše je bilo tudi število smrtnih žrtev. Kar šest udeležencev v prometu je v prvem tromesečju izgubilo življenje, 26 je bilo hudo in 39 lažje ranjenih.

Druga, veliko bolj zaskrbljujoča ugotovitev pa je ta, da na Dolenskem je volan vse pogostejša tudi alkohol. Vsako peto nesrečo povzroči vinjeni voznik, in nič čudnega, če se je dolenska policija odločila temu zlu napovedati oster in neizprosni boj. O tem zgovorno pričajo njeni letošnji ukrepi. Samo v prvem tromesečju so policisti na dolenskih cestah opravili 1296 preizkusov alkoholiziranosti šoferjev, kar je daleč nad lansko številko. Prav tako daleč nad lanskim številom je tudi podatek, da je bilo zavoljo vinjenosti odvzetih kar 430 voznških dovoljenj, prav nič pa ne kaže, da se bo podoba kaj spremenila. Tudi april in maj prinašata namreč podobna spoznanja, velikemu številu kontrol navkljub. Te so še pose-

bej pogoste na cesti med Novim mestom in Metliko, kar je po svoje razumljivo: zaradi zelene meje sta tod povečana število in aktivnost policistov, k tej pa sodijo tudi kontrole prometa. Med ostalimi letošnjimi izrečenimi ukrepi na dolenskih cestah omenimo še 571 zaradi počasne vožnje in 414 zaradi tehničnih pomanjkljivosti izločenih vozil ter 1953 predlogov, poslanih sodnikom za prekrške. Denarne kazni so poglavje zase; padec prometa, zlasti tranzitnega, je glavni krivec, da se je njihovo število zmanjšalo, na drugi strani pa se je povečalo število izdanih plačilnih nalogov: v

prvih treh mesecih so jih našli 1326. Očitno so kazni le tako visoke, da denarja za plačilo ni vselej pri roki.

In še ena zanimivost letošnje dolenske prometne podobe. Število prometnih nezgod v naseljih se je povečalo kar za 69 odst. v primerjavi z enakim lanskim obdobjem; dve sta bili smrtni, dvajset pa se jih je končalo s telesnimi poškodbami. Krivec je v večini primerov prehitra vožnja, sledijo ji nepravilnosti pešcev, neupoštevanje prednosti, visoko na tej lestevici je tudi alkohol. Še pogled med povzročitelje: 36 letošnjih nezgod so povzročili vozniki osebnih avtomobilov, pešci so zakrivali štiri trke, vozniki koles z motorji dva, enako traktoristi itd. Otroci in mladotelniki so v letošnjih treh mesecih zakrivali 12 prometnih nesreč, na srečo se nobena ni končala tragično. Toda sezona mladih motoristov se je šele pričela.

B. B.

Hiša nezakonitih poslov?

Kriminalisti ta čas pospešeno raziskujejo, kaj se dogaja v Pionirjevi Avtohiši — Očitki sindikata

NOVO MESTO — Nešetokrat se je že potrdilo, da je tam, kjer je dim, tudi vsaj nekaj ognja. Vse kaže, da bo to držalo tudi za Pionirjevo Avtohišo, kjer naj bi se po ugotovitvah, s katerimi razpolaga tamkajšnji sindikat, dogajale čudne stvari. Preverjajo in pospešeno raziskujejo jih ta čas uslužbenci kriminalističnega urada novomeške UNZ, vendar po besedah Zdenka Prizmiča čas za objavo kakršnihko-

od teh naj bi celo karambolirali, itd. Zavoljo vsega tega je generalni direktor Pionirja Jože Peterlin že pred tednom izdal odločbo o kontroli poslovanja v delniški družbi Avtohiša, vendar revizija po mnenju zaposlenih ni prinesla zanje pričakovanih spoznanj in ukrepov. Z izjemo tega, ko je bil nekaterim delavcem izrečen suspenz, ki pa po trditvah zaposlenih bolj ali manj ostaja le na papirju. Člani sindikata so zategadelj

• **Jože Peterlin, generalni direktor Pionirja, je v ponedeljek dogodke v Avtohiši takole komentiral: »Kot kaže, so zaposleni v Avtohiši, za katere poslovanje pa je izključno odgovoren direktor in z njim upravni odbor delniške družbe, dalj časa brezuspešno opozarjali na nepravilnosti. Naposled so se po pomoč zatekli v krovno podjetje, torej v Pionirjo. Takoj ko sem izvedel za očitke, sem zahteval, naj ustrezne službe v podjetju zadevo razčistijo, opravljena kontrola je sime potrdila. In ker gre po naših aktih za huje kršitve delovnih obveznosti, sem predsedniku upravnega odbora delniške družbe predlagal, naj trem delavcem izreče takojšen suspenz. To se je tudi zgodilo, za kaj več pa bo potrebno počakati na rezultate uradne preiskave. Storišmo, kar je bilo ta čas v naši moči, sem pa za to, da se krivci, če se jim krivda v predpisanih in zakonitih postopkih tudi dokaže, strogo kaznuje.«**

li podrobnosti še ni primeren. Zatrudi pa je, da bo to že kmalu. Dotlej si lahko pomagamo s podatki, ki jih ima v rokah Pionirjev sindikat.

Vodilni delavci Avtohiše naj bi imeli po njihovih spoznanjih v lasti vozila, za katera so bili že pred časom izdani računi, vendar so še danes neporavnani, znan pa naj bi bil celo primer, ko si je uslužbenec zadržal večjo količino denarja, s katerim je stranka vplačala vozilo. Naslednji po vrsti je očitke, da naj bi delavci številna službena vozila uporabljali v zasebne namene, eno

zahtevali, naj upravni odbor Avtohiše ugotovi neposredno odgovornost direktorja za opisane očitke, saj je očitno, da so mu nekatere stvari uhajale iz rok, zahtevajo pa tudi revizijo poslovanja delniške družbe za lani in letos ter formiranje nove disciplinske komisije, ne navedenih pa tudi to, naj bo Marjeta P., članica upravnega odbora, ki ima na skrbi finančno poslovanje družbe, zaradi suma o vpletenosti v nepravilno delovanje delniške družbe, razrešena vseh funkcij.

B. B.

dežurni poročajo

ODNESEL DEVIZE IN TOLARJE — 27. maja je nekdo v Stehjanji vasi vložil v stanovanjsko hišo Franca in Marije S. ter odnesel za okoli 60.000 tolarjev deviz in domače valute. Predzreža se iščejo.

TAT V AVTOMOBILU — 25. maja popoldne je nekdo stopil v odklenjeni osebni avto Novomeščana Branka K., ki je vozilo parkiralo na Otočcu. Zmikavt je odnesel možko usnjeno torbico, v kateri so bila očala, dokumenti in kečkovni blanketi. Škode je za 15 tisočakov.

UKRADEL ČOLN — Ljubljancan Borut Burger je imel do pred dnevi na Kolpi v Podzemlju privezan čoln, ki pa si ga je nekdo sposodil. Za koliko časa, ni znano.

ODNESEL AKUMULATOR — V noči na 29. maj je neznanec iz osebnega avtomobila, ki ga je imel Martin Jevnikar parkirane pod gospodarskim poslopijem na Vrhovem, odnesel akumulator. Škode je za pet tisočakov.

TAT V PISARNI — V času med 22. in 28. majem je nepridiprav obiskal pisarno vodje izmene v straškem Novovisu in od tam odnesel strojček za vezanje palet ter lesen zaboj. Novovis je oškodovan za 41.600 tolarjev.

KOLESAR IZSILIL PREDNOST

ČATEŽ OB SAVI — V ponedeljek, 25. maja, se je 70-letni kolesar Jože Martek s Čateža ob Savi okoli 14.10 peljal po lokalni cesti proti križišču z regionalno cesto Čatež — Obrežje. Med zavijanjem na regionalno cesto je izsilil prednost voznici osebnega avtomobila, 30-letni Martini Kus iz Prilip. V trčenju je je Martek hudo ramil in se zdravi v brežički bolnišnici. Gmotne škode je za 20 tisočakov.

BOJAN BUDJA USODE IZZA REŠETK

Le tale v popolnino pričujočemu feljtonu. Nedolgo tega sem napisal stavek: »Ko si zunaj, ljudi izza zaporniških zidov obsojaš, ko si z njimi, jih pomiluješ.« Veliko jih tega drugega ni razumelo, njim in vsem drugim v premislek so vrstice, ki so jih pisale različne usode.

Tako so me izzivali, da sem res pobegnul. Ušel sem le zato, da sem dokazal, kako se da tudi iz Povšetove pobegniti. Od tam bi lahko mimo Poljanskega nasipa in Kliničnega centra stekel v svobodo. Toda odločil sem se, da ostanem na stehi ljubljanskih zaporov.

Bil je mesec avgust, sonce je razbelilo strešno oeko, toda nisem se menil ne za vročino ne za nevarnost in paznike. Odločil sem se ostati na stehi — nanjo sem splezal po strelododu — v znak protesta zoper odločitev, da me bodo po sojenju vrnili v zeniške zapore. Rotili so me, naj se vrnem, me spraševali, če iščem svobodo. Odgovoril sem jim, da se ne branim sojenja in izrečene kazni za dejanja, ki sem jih storil, hočem le, da kazen prestajam v Sloveniji. Hkrati s tem sem zahteval, da mi omogočijo zdravljenje, kajti Zenica je resno načela moje zdravje, predvsem ledvice. Danes mi dela le še ena. Jaz na stehi, oni spodaj, pogovori s pazniki in ostalim zaporniškim osebjem niso obrodili sadov. Drugi dan je k meni na streho prišel namestnik slovenskega javnega tožila.

Rekel sem mu, da sem jaz sedaj zanje Bog, da mi ne morejo nič, da mi je vseeno, kaj bo z mano, v skrajnem primeru se bom vrgel s strehe na asfalt. Bolje to kot pa se vrniti v Zenico. Besed, ki jih je zatem izrekel tožilec, se dobro spominjam: »Veste, Zlatko,

OSUMLJENA PONAREJANJA

ČRNOMELJ — 20-letni R. B. iz Črnomlja in 27-letni A. P. iz Kote pri Semiču sta utemeljeno osumljena, da sta marca spravila v promet več ponarejenih bankovcev za tisoč tolarjev.

AVTO IN TRUPLJO NAŠLI ŠELE PO ŠTIRIH DNEH

LOG — 27. maja okoli 22. ure se je 45-letni Ivan Lekše iz Sutne pri Krškem peljal z osebnim avtomobilom po cesti med Logom in Impolcu. Iz še neznanega vzroka je vozilo v levem ovinku zdrsnilo na neutržno banko, vozilo po njej 65 metrov, nakar je Lekše sunkovito zavil v levo. Vozilo je pri tem zaneslo s ceste v skalovje, od tam pa v Savo, kjer je potonilo. Čeprav so se potapljači specialne enote RSNZ iskanja avtomobila in ponorečenca lotili takoj drugi dan, uspeha ni bilo, našli so ga šele v nedeljo s pomočjo Mariborčana, ki je s sonarjem lociral razbitine vozila v Savi. Bilo je kakih petnajst metrov od kraja nesreče in 7,4 metra globoko sredi Save, v razbitinah je bilo tudi vkleščeno voznikovo truplo.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- **Minule dni je nekdo vložil v vojašnico v Bršljuno, ki jo podjetje Sinox iz Ivančne Gorice spreminja v udobno bivaljsko bodočih pripadnikov slovenske vojske, in ukradel krožno žago, vredno 70 tisočakov. Čudno, da se podobnega podviga ni lotil že pred letom dni.**
- **Tuširanje v kopalnici Rudnika rjavega premoga v Kanizarici je nekdo izkoristil za tatvino vgrajene ventilatorja. Kako ga je v Adamovi obleki prethotopil v garderobo, ni znano.**
- **V Novolinu morajo zagotovo imeti dobre plače. Kako bi sicer zmikav lahko iz v pisarni razstavljene torbice zmaknil Zvonki Ž. 40.000 tolarjev, 2.000 mark, 120.000 lir in 100 švicarskih frankov?**
- **Črnomajec nečrnomajškega imena, Tahir D., je ondan v gostinskem lokalju v Nerajcu pridno igral poker z avtomatom. Aparat je bil brihnejši, kar je Tahirja tako razkažilo, da ga je sklenil pokončati. Zalučal ga je po tleh in lastnika, Andreja Balkovca, oškodoval za 60.000 tolarjev.**

VNOVČILA PONAREJEN DOLARSKI BANKOVEC

ČRNOMELJ — 29-letna D. T. iz Črnomolja je 25. maja na pošti v Črnomlju vnovčila zelo dobro ponarejen bankovec za sto ameriških dolarjev. Ostale podrobnosti niso znane.

MOTORISTA TRČILA

PONIKVE — 30. maja ob 19.30 se je 16-letni Vinko C. iz Ponikve peljal na kolesu z motorjem po cesti proti Studencu. Vinko je bil brez dovoljenja za vožnjo in brez čelade na glavi, za nameček je v levi ovinek zapeljal kar po levi strani ceste, prav takrat pa se je nasproti z neregistriranim motornim kolesom Jawa pripeljal 23-letni Miran Mlakar iz Ponikve. Voznika sta trčila, pri čemer se je Vinko C. hudo ramil in se zdravi v celjski bolnišnici.

TUDI NA DOLENJSKEM »IPA« KLUB

NOVO MESTO — 6. junija zvečer bo na Otočcu ustanovna skupščina regionalnega kluba IPA (International Police Association), svetovne policijske organizacije. Dolenski klub bo združel policiste enot v tem delu Slovenije in bo seveda sestavni del nacionalne državne sekcije IPA. Gosti ustanovne skupščine bodo med drugimi policisti iz Avstrije in Italije ter državni minister za notranje zadeve.

RESNIČNE ZGODBE ONIH, KI ŽIVLJENJE PUŠČAJO V ZAPORIH

Uvideli so, da na silo ne bodo ničesar dosegli. Ko se je začel četrti dan mojega bivanja na stehi zaporov na Povšetovi, je tjakaj prišel svetovalec republiškega ministra za pravosodje in upravo Janeza Zajca, zdi se mi, da se je pisal Janez Mlinarič. Skupaj z njim je bil tudi Zajčev namestnik Vinko Pavlin, ki je kasneje zasedel mesto načelnika UNZ novo mesto. Sprva se z njima nisem hotel pogovarjati, kasneje smo se le dogovorili. Obljubila sta mi namreč, da bodo vse moje zahteve izpolnjene. Verjetno je k takšnemu razpletu pripomoglo tudi vse večje zanimanje javnosti za dogajanje na Povšetovi. Pred zapori je bila množica ljudi, vzklikali so in me bodrili, večina jih je navijala zame, čeprav niso poznali pravega ozadja mojega početja. Hotel sem pisno potrditev njihovih zagotovil. Ko sem jo dobil, sem zahteval še sestro in svojega odvjetnika. Sestri sem dokument izročil, in šele ko so jo pustili oditi, ko mi je pomahala z mostu, sem streho vendarle zapustil. Ne po lestvi, ki so mi jo ponudili, pač pa po tisti poti, po kateri sem nanjo splezal — po strelododu.

Pavlin in Mlinarič sta besedo držala. Poslali so me na sistematični pregled v ljubljanski Klinični center, kjer so ugotovili okvaro ledvic. Psihiater je tej diagnozi dodal še slabo psihično

se, celo vzljubile so me, vabile in klicale so me na ženski oddelek na kavo itd. Ena od teh je živela tudi z mojim paznikom. Nekdo sem ji očital, kako neki lahko prebiva s takim človekom, ki ima poleg nje še druge ženske. Kako je to njemu prišlo na ušesa, ne vem, paznica me ni izdala, brzkone kakšna zapornica. Ko sva se srečala, me je s ključem med prsti

Zlatko Sadiković

treščil po obrazu. Rana je bila velika, tekla je kri. Tega nisem mogel preboleti, paznika sem vrgel po stopnicah, da si je zlomil roko in dvoje reber. Potem sem znova pobegnul na streho, vedel sem namreč, da me ne čaka nič dobrega. Zapore sem poznal kot svoj žep. Ne da bi imel ključe v rokah, sem imel naštudiranih kar šest možnosti pobege. Nobene nisem izkoristil, eno, najboljšo, sem odstopil mlademu prijatelju (pisal se je Smodiš), da si je lahko privoščil novoletni dopust s svojo punco. Fant se je po avanturi sam vrnil v zapor. Znova sem bil torej na stehi, znova so me rotili, naj se vrnem, tokrat sem sklenil s strehe skočiti. Kar bo pa bo. Zlomil sem si obe nogi, bil sem v nezavesti. Zbudil sem se v Polju. Od tam so me dali v samico, hkrati pa mi dali vedeti, da na Povšetovi ne bom več ostal. Ali Koper ali Zenica, so rekli. Odločil sem se za manjše zlo, premestili so me v Koper. To je bilo leta 1988. Tam sem ostal dve leti, brez težav in problemov; z vsemi sem bil v dobrih odnosih, četudi sem moral delati po šestnajst ur na dan. Vsak vikend sem imel prost izhod, niti enkrat nisem zašel na kriva pota, zmeraj sem se vrnil ob dogovorjeni uri.

1. junija 1989 so me iz Koprja spustili pogojno na svobodo. Zaposlil sem se v hotelu Lev v Ljubljani. Delal

sem slaba dva meseca, ko so pričeli okoli mene hoditi policaji in me spraševati, od kod imam to in ono, kje sem bil ta in ta dan, kje se oblačim itd. Višek je bil nekoga dne, ko me je sredi dela sredi dvorane, kjer sem stregel, ustavil policaj in zahteval od mene osebno izkaznico ter da mu pokažem svojo garderobno omarico. Bilo je polno gostov. Najprej sem policaja poslal v p...m..., nato pa mu namesto osebne izkaznice pod nos pomolil pest in ga treščil po zobeh. Dovolj sem imel maltretiranja. Tisti hip sem slekel natakarsko obleko in odšel. Vsega je bil s tem konec, v službo nisem več šel.

Vrnil sem se v staro družbo in na stara pota. Denarja sem imel dovolj, največje sem se vrtil okoli RTV, se družil z napovedovalkami, denimo Mišo Molk, Jolando Bertole. Miša me je naprej spoznala s Tatjano Gros, Nežo Maurer, njeno hčerko. Skratka, postal sem član dokaj elite družine. Nisem skrival svoje preteklosti, povedal sem jim, kdo in kaj sem. To jih ni motilo, od mene so zahtevali je, naj se na stara pota ne podam več. Žal jih nisem ubogal. Znova sem pričel vlamljati v Ljubljani, Karlovcu in še kje. Le dobre tri mesece sem bil na prostosti. V začetku oktobra, tri dni po mojem rojstnem dnevu, so me znova prišli. Dobil sem podrglo leto zapora, vsega skupaj ga je bilo že domala za dvanajst let.

Aprila 1990 sem se znašel na Dobu. To je bil čas političnih sprememb, dobili smo novo vlado, pričakovali smo, da bo nov veter zavel tudi v zaporih. Pričakovali smo amnestijo. Ker je zlepa nismo dosegli, smo se odločili za drugo pot. Na Dobu sem poznal domala vse prebivalce, izbral sem najzupnejše iz vsakega bloka in jim naložil pripravo na Štrajk. Resda sem kasneje to svojo aktivnost drago plačal in najebal še za druge, toda cilj smo dosegli. Gladovna stavka zapornikov na Dobu leta 1990 je odmevala tudi zunaj zaporniških zidov, pogajanja med našo delegacijo in predstavnikih oblasti so se uspešno končala. Stavko smo prekinili. Nekateri so bili amnestirani, nekaterim so kazni skrajšali, meni pa so jo podaljšali za dve leti in sedem mesecev.

Neke noči okoli tretje ure jutraj me je zbudilo pet paznikov. Nič niso rekli, le ukazali so, naj se oblečem, stvari iz omarice so zmetali v ruho in

jo zavezali, nakar so me odpeljali. Prepričan sem bil, da me kot organizatorja stavke peljejo v izolacijo, toda vodili so me skozi glavni vhod. Takoj sem pomislil na Zenico, na srečo pa sem končal v Novem mestu. Tukaj so mi pod nos pomolili neki papir v podpis. Na njem je pisalo, da me premeščajo v drug zapor, češ da sem ogrožal varnost in življenja soobsojencev v KPD Dob. Niso se zmenili za amnestijo, našli so mi neke več let stare kazni za prekrške, spomnili so se celo tatvino oblačil, ki sem jih storil ob pobeegu iz celjskega zaporja. Spet sem bil na zatožni klopi. Dobil sem kazni, ki jo prestajam sedaj. Namesto, da bi bil zunaj, so mi dali štiri leta aresta. Znova sem na Dobu.

Pred časom mi je uprava zaporov dala sedemdnevni dopust. Srečal sem dve dekletki, tujki, hoteli sta z mano. Tu se je pričela plesti nova zgodba, potrdijo jo lahko številni policaji. Punce me imajo rade, jaz pa nje. Ni problem za ženske, sedaj jih najdem sto, ki bi šle z mano. Ti dekleti sta mi zaupali svojo življenjsko zgodbo, ki ni bila rožnata. Zavoljo prostitucije so ju izgnali iz Pulja; ena je bila žrtve silovanja nekje pri Skofiji Lohi. Zasmilili sta se mi. Vzel sem ju pod svoje okrilje, toda hitro malo denarja, ki sem ga imel, je tisto izgubil. Bojil v šali kot zares sem dekletoma rekkel, kako jaz, če bi bil deklet, ne bi bil nikoli brez denarja. In res je za vse tri kmalu obrnilo. Bil sem v hotelu Slon v Ljubljani, ko se je tja pripeljala neka skupina Sejkov. Obvladaval kar štiri jezike in kmalu sem z njimi vzpostavil stik. Imeli so me za muslimana, poslovnega človeka. Po »uradnem« delu pogovorov so me vprašali še za nočno življenje v Ljubljani. Priporočal sem jim nebotičnik z opozorilom, da kaj posebnega na tisti priletni nagubani stripizeti ne bodo videli. Če že hočejo žensko družbo, naj zaupajo meni, ki imam dve punki in sem jih pripravil deliti z njimi. Neki sejk je prikimal, zanimala pa ga je cena. Tarifa je bila takratna milijarda za eno opravilo. Dekleti sta mi bili nadvse hvaležni, da sem jima »zrihtal« delo. Sejk je prinesel denar in v sobi pri Linči in Samanti — tako sta se pač dekleti predstavili — se je kmalu vrnil cel avtobus Kuvajžčanov. Nabralo se je 54 milijard dinarjev.

(Se nadaljuje)

Vojna je tragična, a pomembna izkušnja

Če se Slovenci v zadnji vojni ne bi uprli, bi nas čakala iztrebitev. To vsak dan znova potrjuje krvavo dogajanje v Hrvaški ter v Bosni in Hercegovini. Vprašanj o značaju in poteku junijske vojne pa je še veliko; o tem so govorili na kolokviju v Pekrah.

Besede, zapisane v naslovu, je v otvoritvenem govoru obramboslovnega kolokvija v Pekrah pri Mariboru pod nazivom "Analiza vojne v Sloveniji in na Hrvaškem" izrekel slovenski predsednik Milan Kučan. Ni kaj, predsednik je bil sredi dogajanj ves čas pred dejanskim izbruhom agresije na Slovenijo, med njo in po njej, bil je tudi eden od ključnih slovenskih pogajalcev na Brionih, zato ve, o čem govori. V uvodu je našel več kot deset vprašanj, na katera naj bi poskušali odgovoriti udeleženci kolokvija, ter dodal nekaj ugotovitev. Za pričetek vojne in razpada bivše Jugoslavije je pomembna predvsem naslednja: "Jugoslavija ni znala potrditi upravičenosti svojega obstoja." Na retorično vprašanje, ali je bil oborožen odpor nujen, je sam odgovoril: "Slovenijo je najprej rešil odpor proti agresiji, šele nato diplomatska akcija." To ugotovitev je še podkrepil z naslednjo ugotovitvijo: "Če se ne braniš sam, ti tudi v sodobnem svetu ne bo nihče pomagal," in potem, da bi ne bilo dvoma o ciljih agresije, dodal: "Cilj je bil jasen: iztrebitev. Da je temu tako, kaže val beguncev iz Bosne in Hercegovine."

Kolokvij, ki naj bi dal odgovor na marsikatero še ne razjasnjeno vprašanje iz slovenske vojne, ni bil po naključju organiziran prav v teh majskih dneh. Odvijal se je namreč ob obletnici tako imenovanih pekrskih dogodkov, eno leto zatem, ko so si slovenski teritorialci in vojniki v oklepnikih še tedaj JLA prvič pogledovali skoz cevi pušk in so se prsti že oklepali sprožilca. Po mnenju nekaterih, zlasti Mariborčanov, seveda, se je oborožen odpor, torej vojna, pričel prav tu in tukaj je prišlo tudi do prvega tragičnega dogodka, v katerem je izgubila življenje prva žrtev - civilist.

O pričetku vojne je bilo slišati še več teorij. V vrhovih republiškega štaba teritorialne obrambe se nagibajo k temu, da se je vojna napoved zgodila že prej: z odvzemom orožja slovenski teritorialni obrambi in pozneje zasedbo republiškega štaba v zvezi z nabornimi imeniki. Prav ukaz o razorožitvi teritorialne obrambe je povzročil prve konkretne upore nameram JLA, spodbudil tajne akcije za ustanovitev sil narodne zaščite in organiziranje praktičnih priprav za učinkovit oborožen odpor. Tudi Dolenjci smo v licitaciji za kraj in čas pričetka vojne s svojimi Pogancji še vedno v igri. Vse skupaj pa je v bistvu nepomembno in spominja na primere iz ropotarnice zgodovine. Vojno moramo namreč demistificirati, da se je bomo lahko lotili neobremenjeno in z vseh strani ter bomo tako znali potegniti uk tudi iz ne najbolj preserečenih potez, ki jih je tudi na naši strani bilo kar nekaj. Postavljati spomenike najrazličnejšim prvim pokom bi namreč preveč spominjalo na komaj preživeto obdobje.

Je bila to res vojna?

Na tleh nekdanje Jugoslavije so v obdobju manj kot enega leta divjale (in ponekod še divjajo) tri različne vojne. Razlikujejo se po organiziranosti in intenzivnosti ter po prvih državljanske vojne, množičnega nasilja in kriminala, ki jih je ponekod moč zaslediti v izobilju, drugod jih pa sploh ni bilo. Karakter vojne na posameznih področjih je narekovalo več različnih dejavnikov. Ti so: pripravljenost na vojno in oborožitev, nacionalna sestava območja, kjer je vojna trajala, in čas pričetka vojne.

Če pregovor pravi, da je po bitki lahko biti general, potem si Slovenci pač lahko privoščimo to razkošje. Ne morejo pa si ga Hrvatje, kjer bitke, kljub z najvišjega vodstva deklariranemu koncu vojne, še trajajo, niti v Bosni in Hercegovini, kjer se prav v teh dnevih vojna razvija v eno najbolj okrutnih in nesmiselnih dejanj v zgodovini Balkana. No, Slovenci imamo po tej bitki tudi svojega generala, ki mu je analiziranje dogajanj vsekakor lažje opravilo, kot pa je bilo njihovo načrtovanje. Ko tako general Janez Slapar primerja priprave na vojno, opozarja predvsem na nenaklonjenost

slovenskega parlamenta, da bi hitro sprejel normativne ukrepe, kot sta zakon o obrambi in zaščiti in zakon o vojaški dolžnosti, ki bi omogočila služenje vojaškega roka v enotah teritorialne obrambe, kot tudi nefleksibilnost pri sprejemanju proračuna, zlasti tistega dela, ki se je nanašal na obrambo. S tem je bila močno ovirana druga plat, se pravi priprava na oborožen odpor, saj je bila v marsičem odvisna od prve. Načrt za oborožen odpor je vseboval predvsem intenzivno proučevanje armade, njenih sposobnosti in namer ter pripravljenosti, da se s silo loti porajajoče se slovenske demokracije. Vseskozi je bila odprta tudi možnost njenega mirnega odhoda v določenem časovnem obdobju, ki pa ga ni izkoristila. Priprave na oborožen odpor so vsebovale v prvem in drugem sklopu varovanje meje in zagotovitev neoviranih mejnih prehodov, globinsko varovanje ozemlja, za-varovanje objektov, oviranje in blokade vojašnic in praznjenje skladišč, v tretjem sklopu so bile zaobsežene protidiverzantske akcije, manevri za večje premike za primer konflikta na celotnem slovenskem ozemlju ter način delovanja na časno zasledeno ozemlju, v četrtem pa je bil načrt oblikovanja zbirnih centrov za pobege starešine in vojake iz armade. Ko je ob razglasitvi neodvisnosti prišlo do agresije, vojna, zlasti po pekrskih dogodkih, ni bila presenečenje. Takrat je bilo pod orožjem in pripravljenih 16 tisoč mož slovenske teritorialne obrambe, ki so se skupaj z rednimi in rezervnimi policijskimi enotami postavile v bran. Presenečenje pa niso bile tudi nekatere pod metode, ki jih je armada že preizkusila v Pekrah. Vendar pa nekaterih v Sloveniji ni utegnili nikoli razviti do konca. General Slapar omenja nekaj slabosti v naši obrambi, ki pa se k sreči niso izkazale za usodne. To je bilo predvsem pomanjkanje protiklepne in protiletalskega orožja ter slaba oziroma skoraj nikakršna psihološka priprava naših vojakov na oborožen spopad, zato se je dogajalo, zlasti na začetku, da je prišlo do psiholoških blokad pri uporabi strelnega orožja.

Po strogih tujih vojaških merilih vojna v Sloveniji ni bila prava vojna, zlasti še, ker jo jemljejo za notranjo jugoslovansko zadevo. Temu pritrjujejo tudi nekateri naši strokovnjaki, ki menijo, da je vse delovanje nekdanje jugoslovanske armade, skupaj s sodelujočimi paravojaškimi skupinami, zgolj ena od oblik terorja nad civilnim prebivalstvom. Naj pravijo strokovnjaki tako ali drugače, naši teritorialci in pripadniki policije, ki so sodelovali v 72 srditih vojaških spopadih na ozemlju Slovenije, zdaj vedo, kaj je vojna. To vedo tudi svoji padlihi in tisti, ki so izšli iz te vojne kot invalidi. Kljub temu pa ostaja eno od ključnih vprašanj še vedno odprto: kako, da je ena od najmočnejših armad v Evropi vojno v Sloveniji izgubila?

Sreča je na strani pogumnih

Zdaj vemo, da so pripravili na vojno v Sloveniji v nekaterih enotah teritorialne obrambe in policije trajale dlje in bolj intenzivno, kot smo lahko slutili. Vendar to še ni bil zadosten razlog za tako hitro pokoritev armade. Naši teritorialci so bili sicer psihološko slabo pripravljani na spopad, toda poznejši testi so pokazali, da je bila njihova motivacija za branjenje domovine zelo visoka. Vendar tudi to ni moglo biti odločilno. Kot smo zvedeli od ministra za informiranje Jelka Kacina, so tudi priprave javnih medijev, zlasti elektronskih, na vojne razmere trajale že precej časa, zato ni prišlo do spodbujanja panike med prebivalstvom, kot se je to dogajalo v zadnjem času v Bosni in Hercegovini, ampak so imeli mediji močan mobilizacijski učinek. Toda tudi to še ni zadosten razlog, da se je armadni stroj ustavil. Verjetno bo kar držala ugotovitev Pavla Čelika iz ministrstva za notranje zadeve, ki je stvar takole pojasnil: "Zmagi so botrovala temeljite priprave in pa veliko, veliko sreče!"

Nič ne bomo zmanjševali čigarkoli zaslug za slovensko zmago, če priznamo, da ta ugotovitev v mnogočem drži. Konec koncev, ali ne pravi neki pregovor tudi takole: "Sreča je na strani pogumnih!" Naša sreča je bila v armadi "bratstva i jedinstva", ki že zdavnaj ni bila več to, za kar se je nekoč izdajala. Njena enotnost je bila le navidezna. Vzdrževala jo je skupina starejših komunističnih oficirjev, zvestih idejam o etnotni Jugoslaviji, a so jo od znotraj že razjedali najrazličnejši nacionalizmi, še zlasti med mlajšimi srbskimi oficirji, okuženimi z memorandumsko idejo. Znano pa je tudi, da so Srbi med oficirskim kadrom premočno prevladovali. Kako je JLA notranje razpadala in kako so se prosrbske sile v njej že prej organizirale in pomagale oboroževati "goloroki" srbski narod v Bosni in Hercegovini in na Hrvaškem, še predno je bilo kjerkoli kaj sledu o kaki vstaji, je pripovedoval general Milovan Zorc, ki je bil tisti čas komandant sarajevskega korpusa. O tem, kako je delovala nasprotna stran med agresijo na Slovenijo, pa je pripovedoval general Marijan Vidmar, ki je bil med vojno v Ljubljani. Povedal je, da je vladala med silami v JA velika zmeda, zlasti v zvezah, in menil, da bi bila slovenska obramba še uspešnejša, če bi takoj napadla Krim, kjer je bilo armadno komunikacijsko središče.

Poskusov analiz o vojni v Sloveniji bo gotovo še več. Zlasti zanimiva je hitra pre-

FOTO: T. JAKŠE

obrazba armade, ki se je iz grenkih izkušenj v Sloveniji hitro učila in ni bila "nikoli več tisto, kar je bila". Kot ranjeni enocelčar se je pričela transformirati in je iz navnega grobijana postala popadljiva in krvoločna zver, ki ji ni bilo več mar ne človeških življenj ne gmotnih dobrin. Da smo jo pred to zverjo Slovenci odnesli relativno poceni, se imamo zahvaliti tudi neizmernemu podcenjevanju "Janezovih" vojaških sposobnosti in povečičevanju vsega srbskega. Srbe (in tiste v njihovi službi) je zapeljal njihov lastni mafikovalski odnos do armade. Spomnimo se,

kako so se množice v beograjskih demonstracijah upirale policijskim oklepnikom in kako so se ulice nenadoma spraznile, ko so nanje prirpotali armadni tanki. Srbski generali so pričakovali, da se bo nekaj takega zgodilo tudi v Sloveniji, zato so pozabili na najosnovnejša vojaška pravila in poslali v napad tankovske enote brez pehotne podpore. Tako napihovanje, ko hoče žaba biti večja od vola, se jim zna še enkrat maščevati. In to prav sedaj, ko se izzivalno postavljajo po robu celemu svetu.

TONE JAKŠE

reševanje kulturne dediščine

Knjige in rokopisi kličejo na pomoč

Zob časa neusmiljeno gloda veliko kulturno bogastvo, ki ga hranijo v knjižnicah. Dragoceni tiski in rokopisi propadajo, nekaj zaradi mehanske obrabe, v glavnem pa zaradi kislosti papirja. Nujno bi jih bilo treba restavrirati, konservirati in primerno shraniti, denarja za to pa ni. V Sloveniji je stekla akcija Posvojite knjige, ki naj bi zagotovila podpornike dragocenih in pomembnih tiskov ter omogočila preživetje naše duhovne dediščine.

Če bo šlo tako, kot se bojijo bibliotekarski strokovnjaki, potem tega članka, ki ga zdaj berete, vaši potomci ne bodo mogli brati. Ne, da bodo pozabili brati zaradi prodora televizije in videa, ni se bati tudi tega, da bi morebiti zaradi prodora drugih jezikov ne znali več slovensko, nevarnost je povsem drugače - v papirju samem. Izvodi Dolenjskega lista, ki so bili natisnjeni včeraj, bodo čez kakih pet desetletij silno krhki in pod rokami bodo razpadali, zato bralci ne bodo smeli listati po njem, knjižnice pa bodo hranile letnike našega tednika odmaknjene od rok, da bi vsaj tako ohranile ta delček slovenske kulturne dediščine in pričevanja.

Podobno velja za vse druge tiske od knjig, brošur do zemljevidov in reprodukcij, pa seveda tudi za rokopise. Enaka ogroženost preži tako na manj pomembne tiske kot na dokumente največjega pomena za slovenski narod ali za širše kulturno okolje. Zob časa jih neusmiljeno gloda, pri tem pa mu zelo pomaga neobstoječnost sodobnega papirja. Tehnološke izboljšave pri proizvodnji papirja so v 20. stol. povzročile take spremembe, da je papir uporaben le okoli 50 let. Knjige hitreje propadajo, ogromni knjižni fondji postajajo zaradi krhkosti neuporabni. Pregledi stanja v številnih velikih knjižnicah po svetu so v zadnjih desetih letih pokazali, da je že četrtnina in več knjižnega gradiva zaradi krhkosti papirja neuporabnega. Zato so v pomembnejših svetovnih knjižnicah začeli organizirati varovanje in zaščito gradiva.

Pri nas je Narodna in univerzitetna knjižnica (Nuk) v Ljubljani tista osrednja ustanova, ki hrani vse zapise o zgodovini slovenskega naroda, o njegovem nastanku in razvoju, o njegovi kulturi, jeziku in slovstvu. To je v celoti neizmerno bogastvo, pričevanje o naši identiteti. Mnogi rokopisi in redki tiski iz fonda Nuka so v takem stanju, da se jih ne upajo

več dati v roke niti raziskovalcem, saj se boje, da bi se sesipali v prah. Med njimi so unikati, edini ohranjeni izvodi na vsem svetu, knjižne dragocenosti, pomembne za ves kulturni svet, da o slovenskih tiskih, ki jih hranijo le tu, na tem našem koščku sveta, niti ne govorimo. Za razliko od velikih svetovnih knjižnic in celo knjižnic v večjih mestih nekdanje Jugoslavije, kjer so že pred leti postavili konzervatorske centre, pa so v Nuku s tem zaostali. Razlog je bil denar. Nikoli ga ni bilo dovolj in ga tudi zdaj ni, morda še manj kot prejšnja leta. In tako so iz vsega knjižnega fonda, nujno potrebne restavriranja obdelali le pol (!) odstotka. "Knjige nam hitreje propadajo, kot jih lahko rešujemo," pravi dosedanji vodja Nuka Tomo Martelanc. Gradivo iz prejšnjih stoletij je ogroženo v glavnem zaradi mehanske obrabe, medtem ko je gradivo iz tega stoletja ogroženo zaradi slabe kakovosti papirja. Ukrepiti je treba takoj!

Da bi se lahko lotili prepotrebne dela, so si zamislili posebno akcijo namenskega zbiranja denarja za restavriranje najdragocenejših primerkov. Gre za akcijo, ki so jo naslovili "Posvojite knjigo!" Zamišljena je tako, da bi dragocene knjige in rokopise dobili svojega "botra", ki bo prispeval denar, v zameno za to kulturno mecenstvo pa bo botrovo ime zabeleženo na listini o mecenstvu, s katero bo trajno opremljena knjiga; boter dobi tudi posebno listino, z novim zakonom o mecenstvu, ki je že v pripravi, pa si bo pridobil tudi nekatere davčne olajšave.

Na svojega botra čakajo številni kodeksi iz izgodnjega srednjega veka, vsi svetovni unikati, inkunabule, ki so prav tako ali unikati ali svetovne redkosti, zgodnji slovenski tiski in pomembni rokopisi, pomembnejše knjige iz 16. stol., staro kartografsko slikovno gradivo in stari glasbeni zapisi ter številno drugo gradivo.

Ustanovljen je poseben odbor, ki vodi akcijo in bo nadzoroval namensko uporabo zbranega denarja. Odboru predseduje član Predsedstva Republike Slovenije Ciril Zlobec, tajnika je Jana Kolar, strokovnjakinja za konzervatorstvo knjig, v njem pa so še minister za kulturo Borut Šuklje, bibliotekarski strokovnjak dr. Martin Žnidaršič, sedanji in prejšnji ravnatelj Nuka Mirko Popovič in Tomo Martelanc ter predstavniki Gospodarske zbornice, Ljubljanske banke, Državne založbe Slovenije in Interakcije.

Tudi prvi botri so že tu. Zlato sponzorstvo sta prevzeli Ljubljanska banka za rokopis Kogojevih Črnih mask in DZS za Dalmatino Biblijo, Slovenska knjiga si je izbrala srebrno sponzorstvo za knjigo pridig Janeza Svetokriškega, Založba Mihelač srebrno in založba Lukas bronasto sponzorstvo, svojega papirnatega varovanca pa si bosta še izbrala. Botri si namreč lahko izbirajo varovance. V Nuku so ogrožene dragocenosti razdelili v štiri razrede: diamantno, v katerem so unikatne knjige in botrstvo, stane 10.000 dem; zlato, v katerem so kodeksi, inkunabule in rokopisi, botrstvo pa velja 6.000 dem; srebrno, v katerem so tudi inkunabule, pomembnejši kodeksi in rokopisi (3.000 dem), in bronasto (1.500 dem), v katerem je sto inkunabul, nekaj knjig iz 16. stol ter ostalo pomembnejše knjižno in drugo gradivo Nuka.

V svetu je kulturno mecenstvo dobro poznano, lahko govorimo celo o tem, da se sponzorstvo pomika iz športnih krogov vse bolj na področje kulture in da si s sponzoriranjem te vrste podjetja gradijo ugled in ime v javnosti, zato najbrž smemo pričakovati, da bo akcija Posvojite knjigo rodila uspeh. Saj menda vendar hočemo ujeti razviti svet in se po njem zgledovati? In če pomislimo še na tradicionalno spoštovanje do knjig in slovenske besede, ki odlikuje naše ljudi, potem nas najbrž ne bi smelo skrbeti, da bo ostalo na knjižnih policah veliko sirot brez botra.

MILAN MARKEJ

Kako hranimo našo preteklost

V predstavi ljudi je arhiv nekakšen zaprašen kletni prostor, kamor odlagamo nepotrebne papirje, ki nikomur več ne koristijo. Žal je tako večkrat tudi v resnici. Vsaj za enoto Zgodovinskega arhiva Ljubljana za Dolenjsko in Belo krajino se ta žalostna predstava kar preveč ujema z resničnim stanjem.

Enota Zgodovinskega arhiva Ljubljana za Dolenjsko in Belo krajino deluje v Novem mestu 20 let. Zadnjih 10 let se ta enota stiska v najetih neustreznih prostorih novomeške glasbene šole v pritličju starodavne stavbe, v kateri je po milosti cesarice Marije Terezije leta 1746 začela delovati novomeška gimnazija. Predtem je bil arhiv v še slabših prostorih na Strmi poti pod mogočno kapiteljsko pročelje. V stari gimnaziji nasproti frančiškanske cerkve ima novomeška enota Zgodovinskega arhiva delovne prostore, skladišča pa še v mnogo slabših prostorih v stari šoli v Karteljevem, kjer je skladišče za novomeško občino, v zaklonišču osnovne šole v Trebnjem za trebanjsko občino, za Belo krajino pa v stari hiši v Draščih. V Novem mestu imajo na voljo 100 kvadratnih metrov prostora, v katerih so 4 zaposleni - trije arhivisti in arhivski tehnik - ter okoli 700 tekočih metrov arhivskega gradiva. Najstarejše arhivsko gradivo je iz začetka 17. stol. in priča o taktatnem Novem mestu. Sicer pa, kot rečeno, hrani enota za Dolenjsko in Belo krajino arhivsko gradivo iz štirih občin: Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika. Arhivsko gradivo pa niso samo "stari papirji", ampak to nastaja sproti in naloga arhiva je, da prevzame in poskrbi za to "sprotno" arhivsko gradivo. Vse

pomembno gradivo bi moralo priti v arhiv, kjer naj bi ga strokovno obdelali in ustrezno shranili. Tu pa se spet zatika. Že za prejšnje arhivsko gradivo nimajo primernih in ustreznih prostorov za hrambo, kaj šele, da bi bilo na enem mestu in hitro dostopno vsem zainteresiranim, od raziskovalcev, zgodovinarjev do študentov, dijakov in vse ostalih, ki jih to zanima ali jih potreba pripelje do tega, da morajo pobrskati po arhivu. Novo nastajajočega arhivskega gradiva pa novomeška enota sploh ne more prevzeti, ker za to enostavno nima ne primernih ne dovolj prostorov. Tudi zato so že tako tesni prostori v stari gimnaziji prenatrpani. Ko že prinesejo kakšno gradivo sem, arhivistom srce ne da, da bi ga potem odnesli v skladišča, kjer - žalostno, a resnično - arhivsko gradivo v povsem neustreznih prostorih in razmerah pospešeno propada. Naloga in poslanstvo arhivov pa je zbiranje, urejanje in zavarovanje gradiva. Tudi delovni prostori v stari gimnaziji so neustrežni, da o skladiščih sploh ne govorimo. Zaradi ureditve, preglednosti in dostopnosti arhivskega gradiva pa je nujno, da so delovni in skladiščni prostori skupaj. Jasno je, da arhiv lahko svoje poslanstvo, to je zbiranje, varstvo in urejanje gradiva, zagotovi le v primernih prostorih, kjer bo gradivo zavar-

ovano pred pogubnimi vpivi svetlobe, vlage, pred požari, glodalci, insekti ipd. Le tako bomo lahko zanamcem ohranili tisto, kar se je ohranilo do danes, in jim predali pisana pričevanja o našem času.

Ves ta čas, kar v Novem mestu deluje enota Zgodovinskega arhiva, so si prizadevali, da bi dobili ustrezne prostore. Pred tremi leti si je posebna komisija pod vodstvom ravnatelja Zgodovinskega arhiva Ljubljana, dr. Jožeta Žontarja, ogledala dve možni lokaciji v Novem mestu: stavbo ORL ambulante (nekdanjo rehabilitacijo) ter stavbo Postaje milice v Vrhovčevi ulici. Po mnenju komisije obe stavbi ustrezata zahtevam, ki jih predpisuje Navodilo o načinu izvajanja materialnega varstva arhivskega in registraturnega gradiva. V obeh stavbah bi bilo zadoščeno normativom in standardom za arhivsko dejavnost, in sicer: 650 kvadratnih metrov površine za 4000 tekočih metrov arhivskega gradiva in 200 kvadratnih metrov za delovne prostore s prevzemnim skladiščem in sortirnico. Med obema stavbama je komisija dala prednost policijski postaji. "V sklopu s Studijsko knjižnico bi pomenila koncentracijo sorodnih kulturnih dejavnosti, kar predstavlja ugodno rešitev za uporabnike pa tudi možnost sodelovanja in skupnega reševanja problemov obeh kulturnih ustanov," piše med drugim v mnenju. "Ko bo opravljena načrtovana prenova Studijske knjižnice, bo med stavbama nastal atrij, ki bo omogočal boljši dostop do stavbe, in hkrati bi celoten kompleks pomenil obogatitev zunanje podobe mestnega jedra." Vse to ustrezno željam delavcev arhiva pa tudi potrebam te pomembne kulturne institucije, da so delovni in skladiščni prostori v eni stavbi, s primernim dostopom za uporabnike in prevzem gradiva. Poleg tega je tu še neposredna bližina Studijske knjižnice. Vse to bi novomeški enoti omogočilo, da postane tudi v reprezentativnem pogledu pomembna ustanova, kjer bi lahko prirejali seminarje, ogleda, razstave, predavanja, arhivske kongrese itd.

Slej ko prej se bo policijska postaja iz

sedanje stavbe izdelala, saj se resno pripravljajo na gradnjo nove stavbe, za kar je iz republike že zagotovljen denar. Stvar ima tudi trdnejše osnove, saj v občinskem odloku o prostorskih in ureditvenih pogojih za območje mestnega jedra Novega mesta črno na belem stoji, da je treba postajo milice preseliti, stavbo pa preurediti za potrebe arhiva. Glede na to, da je stavba, v kateri je sedaj policijska postaja, last novomeške občine, s tem res ne bi smelo biti večjih težav. Glede nove namembnosti stavbe policijske postaje je novomeški Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje letos dal mnenje, da je taka opredelitev povsem primerna. Seveda s tem stvar še ni končana. Ko se bodo policisti izselili, bo treba dobiti denar za preureditev

stavbe za potrebe arhiva. Republika namreč v celoti financira dejavnost arhiva; za taka dela bi prispevala še polovico potrebnega denarja; ostalo polovico pa bi morale zbrati štiri občine, ki so ustanoviteljice enote Zgodovinskega arhiva za Dolenjsko in Belo krajino.

Vsekakor je zadnji čas, da se predstava arhiva kot zaprašenega kletnega prostora, kamor odlagamo nepotrebne papirje, ki nikomur več ne koristijo, spremeni in da arhivi dobijo pomen, ki jim gre in ki ga dejansko imajo: tu je shranjeno naše vedenje o preteklosti slovenskega naroda in njegovih bojih za ohranitev naše samobitnosti. Narod brez arhivov je narod brez zgodovine, narod brez zgodovine pa je narod brez prihodnosti.

ANDREJ BARTEJ

zdravstvena rekreacija

Čateško središče za zdravje

Sedeti ali se gibati, to ni vprašanje, kadar imajo besedo zdravniki, ki se ukvarjajo z zdravstveno rekreacijo. Pred časom so se sešli na tematskem seminarju v Termah Čatež in so delavni dan namenili zdravstveni rekreaciji v Sloveniji. Seminar je vodil prof. dr. Anton Franovič iz Term Čatež. V priložnostnem pogovoru pred seminarjem je nanizal nekaj misli o smislu in možnostih zdravstvene rekreacije v Sloveniji.

Na dokaj pogosto vprašanje, zakaj sploh razvijati zdravstveno rekreacijo, dr. Franovič odgovarja takole: "Zato, da bi se z njo zavarovali pred boleznijo in da bi dvignili psihofizično zmogljivost, oziroma da bi ohranili obstoječo. Gre za to, da bi se uprli sodobnemu, v glavnem sedečemu načinu dela in življenja. Da se gibamo, da živimo v nekem naravnem okolju, da se hranimo ob pravem času na pravi način, da imamo dovolj časa za psihofizično sprostitvev in da počnemo vse to vsak dan, nam je nekako v krvi, a vendar mnogi sedijo po sedem ali osem ur v pisarni, uro do dve v avtomobilu, dve do tri ure pred televizorjem, dve do tri ure na sestankih ali pogovorih, ostalo spi. Gibanje enkrat tedensko med vikendom je premalo za vzdrževanje kondicije, še manj za to, da odpravimo vse škodljive posledice sedečega življenja med tednom." Zato zdravniki priporočajo zdravstveno rekreacijo. Ta naj bi bila nadomestilo za zanemarjeno redno gibanje in pomeni pot do nekakšnega ravnotežja med duhom in telesom, pač po starem reku, da gre k zdravju prvega zdravje drugega.

"Zdravstvena rekreacija je zbir psihofizičnih aktivnosti v prostem času, skrbno načrtovan ter strokovno voden in nadzorovan. Pri osebah s slabo psihofizično zmogljivostjo se bo leta povečala, če se ukvarjajo z omejenimi aktivnostmi. Kdor ima kondicijo, jo bo z zdravstveno rekreacijo ohranil. Če posamezniku grozi bolezen, jo bo rekreacija lahko preprečila. Človeku, ki je na zdravljenju, bo zdravstvena rekreacija v dobro pomoč pri okrevanju in rehabilitaciji," meni dr. Franovič.

Dr. Franovič kot strokovnjak v razvojni in znanstvenoraziskovalni enoti čateškega zdravilišča dr. Franovič umešča zdravstveno rekreacijo tudi v družinski in socialni okvir. Tudi tu jo postavlja za nepogrešljivo sestavino življenja, ko pravi: "Zdravi lahko pričakujejo od zdravstvene rekreacije občutek zdravja in moči, zagotovilo socialne in materialne varnosti, občutek sreče in zadovoljst-

va pri sebi in svoji družini ter kolektivu, kjer delajo. Bolni lahko pričakujejo od zdravstvene rekreacije lajšanje težav in zdravstvenih ovir ter krepitev občutka pripadnosti vsem ostalim, "normalnim" ljudem, torej vračanje v družbo, ter seveda vse, kar pričakujejo bolni."

Zdravstvena rekreacija kot svojstveno dogajanje v okviru medicinskih postopkov je verjetno začela nastajati prav zaradi takih koristnih učinkov. Zaradi značilnosti so ji poiskali mesto v zdraviliščih in ne v središčih, kot so mestne bolnišnice. "V naravnih zdraviliščih se razvija, ker ta skrbijo za zdravje ne samo bolnih ampak tudi zdravih. Naravna zdravilišča so prva pri nas začela uresničevati načelo svetovne zdravstvene organizacije "Zdravje za vse do leta 2000!" Prva so se odzvala na poziv šestega kongresa slovenskih zdravnikov, da je potrebno razvijati preventivne programe v vseh medicinskih strokah.

Prof. dr. Anton Franovič

Naravna zdravilišča k skrbi za rekreacijo obvezuje tudi veljavna zdravstvena zakonodaja," pojasnjuje dr. Franovič.

Najbolje bi bilo, če bi se z zdravstveno rekreacijo lahko ukvarjal tam, kjer živi ali prebije največ časa. Vendar se zdi, da je veliko premalo bližnjih športnorekreativnih središč, kjer bi imeli poleg žoge in telovadnih blazin tudi enote za sestavljanje in strokovno izvedbo zdravstvenorekreativnih programov za posameznike in skupine. Zaradi tega in ker vsem suhim in debelim, alkoholikom in kadilcem in drugim verjetno ni do redne in temeljite ter njegovim zmogljivostim najustreznejše rekreacije, se celotno strokovno zasnovano razgibavanje razvija v posebnih središčih, naravnih zdraviliščih, kot rečeno. Eno takih nastaja v Termah Čatež. Tamkajšnji strokovnjaki so v sodelovanju z drugimi zdravilišči ter z univerzitetnim inštitutom za medicino dela, prometa in športa in ljubljansko fakulteto za šport zasnovali model za center zdravja. Gre za kompleks, kjer bodo bazeni, večnamenska športna dvorana z igrišči za tenis in squash, v to celoto pa štejejo tudi mokrsko igrišče za golf.

MARTIN LUZAR

naše korenine

V vinogradu delam najraje

Zadnji majski dnevi so polni sonca in zrak je kar težak, tako je nabit z najraznovrstnimi prijetnimi vonjavami. Opoldne drhti nad vasjo ves topel in vlažen od sparine, ki se dviguje iz pokošenega sena, in če iščeš v hišah ali na cesti v Hrušici pod Gorjanci ta čas človeka, ga boš težko našel. Nemirno drhtenje zraka se poloti tudi ljudi in kar žene jih z grabljami ven, na travnike in košenice, obračat in skupaj grabiti. Rukšetova mama pa tega letos ne počne več. Ni še dolgo tega, leto ali dve, kar se je še z grabljami in vilami tudi sama poganjala po ravninah in strminah, sedaj pa so ji noge nekoliko opesale in rok ne more več dvigovati visoko nad glavo.

"Pa saj je delo pri tleh," se pošali starka, "za v vinograd sem še dobra. Drugi gredo na polje, jaz pa v Hruško goro, v vinograd

privezovat. To delo mi je od vseh najbolj všeč. Tudi kozarček vina še pokusim kdaj, a dosti ga nisem nikoli. V življenju še nisem bila pijana, čeprav ga je bilo vedno dovolj na voljo." Sodeč po besedah Rukšetove mame, je nekaj v življenju vendarle zamudila, kajti težko bi sklepali, da bi jo bilo sedaj, pri dvaindesetih letih, kolikor jih je dopolnila letos januarja, še volja globlje pogledati v poliček. Ji je pa bilo zato malo prihranjenega, zlasti kar se dela in trpljenja tiče.

Rodila se je, ko je bilo to stoletje komaj dvanajst dni staro, kot Erjavčeva Neža v Suhadolu. Svet je bil takrat majhen, razpet med Gorjance in griče onkraj Krke. Ko je cesar poklical očeta v vojsko, je deklica pasla krave in se naivno spraševala, za katerim od hribov na obzorju je oče sedaj. Včasih je bilo slišati tudi v jasnem vremenu tam od daleč zlovešče bobnenje. Potem sta se nekega dne z materjo odpeljali tja za tiste griče in potem še za nove in nove. V Ljubljano. Tam sta le srečali očeta. Bil je na predahu med dvema frontama. Ves čas vojne ni mogel domov, a na koncu je le prišel živ in zdrav. Živel je še dolgo, saj je za eno leto prekorščil devdeseto.

Neža se je s Francetom Rukšetom iz Hrušice poročila devetindvajsetega leta. Letnice si ni težko zapomniti, bilo je takrat, ko

je zmrzovalo, da so drevesa pokala in je Krka zamrznila čezinčez. France je bil kmet, krovec, po družinski tradiciji pa tudi skrbnik graščinskih vinogradov, katerih lastniki so bili Krauti z Grabna. Skrbništvo je prehajalo z očeta na sina že nekaj rodov. Neži in Francu se je rodilo petero otrok, da jih je izbruhnila vojna. Takrat se je Neži porušil svet. Dvainštridesetega so ji odpeljali Franceta. Štefki, najmlajši od petih otrok, je bilo takrat dve leti. Franceta so beli odpeljali, vsi besni, ker niso mogli do njegovega brata, ki je delal za partizane. Drugi dan je hotela Neža v Šentjošt za njim, a so jo pregovorili, naj ne gre. "Še tebe bodo, ki imaš brate pri partizanih," so jo svarili ljudje. Res jih je imela: Toneta, Jakoba, Jožka, Janeza in Franca. Zato je dala najstarejšemu sinu jabolka in kos kruha, da jih je nesel očetu v gozd za Šentjoštom, kjer je takrat taboril zloglasni Štajerski bataljon. France je bil z rokami privezan za hrast in ni mogel sprejeti hrane. Tudi sicer je bilo grozno. Bratranec France je visel na vrvi, pod njim pa so kurili. Strašen prizor je bil uvod v strašno morijo, v kateri je umrl Nežkin mož France. A nekaterim še to ni bilo dovolj. Nežki je še danes globoko v spomin vtisnjena groznja, ki ji jo je izrekla sicer dobra znanka: "Jutri med mašo boš pa ti ubital!"

Vsa pretresena je Nežka ob tem še danes. Ne zato, ker bi ji bilo takrat toliko za lastno življenje. Ne more pa razumeti, da se jim niso nič smilile male sirote: "Pet otrok! Le kdo bi jih preživljal?" Še tako je bilo zelo težko. Neža je obdelovala naprej Krautove vinograde, kot je velevala družinska tradicija, tudi takrat med vojno, ko zaradi nevarnosti ni bilo moč dobiti kaj dosti pomoči. Spominja se, kako si je na glavo nadela polne jerbare z grozdem in jih nosila dolgo pot do Grabna skoraj brez počitka. Svojim petim otrokom pa je le reko lahko prinesla kaj priboljška.

"Moža sem pogrešala. Mislila sem, kako krivično, da ni padel v boju. Bi vsaj dobila pokojnino. Tako pa je umrl strašne smrti, po njem pa dolgo nismo dobili nič. Šele dolgo po vojni se je nekdo zavzel zame in sem dobila nekaj pokojnine," pripoveduje Neža, ki je zdaj menda ena najstarejših v stopiški fari. Če ne že najstarejša, pa vsaj najbolj živahna, kajti le redki dvaindesetletniki lahko, tako kot ona, še delajo v vinogradu.

TONE JAKŠE

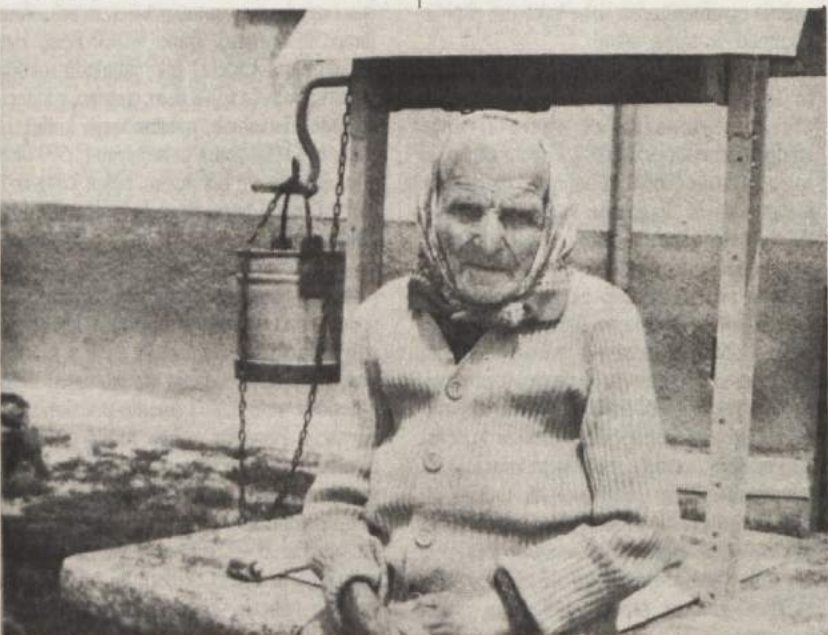

FOTO: T. JAKŠE

NAGRADA V KOČEVJE IN CELJE

Žreb je izmed reševalcev 20. nagradne križanke izbral TOMAŽA SMOLETA iz Kočevja in FRANCA ŠUMRA iz Celja. Smoletu je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Šumer pa bo prejel knjižno nagrado. Nagradjencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnje križanko in rešitev pošljite najkasneje do 15. junija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 22!

REŠITEV 20. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 20. nagradne križanke se brano v vodoravnih vrsticah, glasi: VOJNA, OBOK, MAAS, TIPA, ANNAPOLIS, ZID, ALOJA, BEGUNCI, OKR, AKTUAR, SLAK, OSLO, PTA, LIVAK, LINOREZ, IZA, UDAV, SANI, KOLAGEN, MAVEC, ALABAMA, STAJA.

prgišče misli

Uživaj sladkosti ljubezenske sreče, dokler je mladosti še cvetje dehteče.

D. RANJINA

Proč od Zgodovine, ki je velika ubijalka; resnica je v minimalnem, v kapilari!

T. KERMAUNER

Smrt zbrši s človeka vse njegove zablode.

J. DETELA

Človek, ki razmišlja o maščevanju, ohranja svoje rane odprte.

F. BACON

nagradna križanka 22

	DL	POŠTNI ROG	VIRUSNA BOLEZEN (KOZE)	PRESED. SEŠELOV (FALBERT)	DUHOVNIŠKI STAN	AVTOR: JOŽE UDIR	SNEŽNI ZAMET	PONIKVA	NESPAMET-NOST	OČE
	PLUTOVINA					MEMBRANA				
	VRSTA IZ RODU KONJ					PESNIK ANGL. IGRALEC (CONNERY)				
	PREPOROD MEJNA REKA MED MADŽARSKA-SLOVENIJA									VRTINEC
					FIGURA ZANIKANEGA NASPROTJA	RIMSKO PREDDEVERJE MESTO OB EGEJSKEM MORJU				
OKRAJŠAVA ZA ZAHOD	IME FLAVIJSKE GRAFENAUERJEVE	SESTAVINA SVETILNEGA PLOVA POSLOVNI PROSTOR					SVITANJE	OKR. ZA SINE ANNO	JEZIK HELENISTIČNE DOBE	
ANGLIŠKI FILOZOF IN EKONOMIST (JOHN STUART)			KOSITER VRSTA GNOJILA				RUMENICA			
HERCEGOVEC		JUDOVSKA MESTNA CETRT IZRAELSKA LUKA					ZACHIMBA DESNI PRITOK VOLGE			STARI SLOVAN
ČEKELJ				LITINA ZA OSI STANE KAVČIČ						
OSNOVNO NAČELO SODOBNE DEMOKRACIJE						MOČNO OBARVANA AROMATSKA SPOJINA				
PREBIVALKA MALAJSKEGA POLOTOKA						PISMENO POTRIDLO				

Križ Až praktični KRIŽ

Lepi lasje

Lepi, gosti, zdravi in seveda negovani lasje so okras in ponos tako moške kot ženske glave. Za to pa je treba kaj storiti. Pomembna je že izbira kakovostnega šampona (in vsega drugega, kar dajemo na lase), primernega lasišču in lasem. Šampona ni dobro iztisniti iz steklenice neposredno na lase. "Razredčen" z nekaj kapljami tople vode v posebnem lončku bo lasem mnogo bolje del, pa še manj ga bomo porabili. Lase je bolje splakniti enkrat preveč kot pre malo, voda naj bo prijetno topla. Mokrih las z brisačo ne smemo drgniti. Ko se las lotimo s fenom, naj nikar voda ne kaplja od njih. Naj bodo lasje dolgi ali kratki, je dobro najprej nekaj minut pihati vanje topel zrak in jih ob tem "razčesavati" s prsti. Šele zatem oblikujemo pričesko. Premočno sušenje lasem škoduje. Tudi vsak glavnik ni dober, krtačenje pa lase v glavnem le poškoduje.

Še o testu

Tudi pri ravnanju s testom velja nekaj pravil, ki vam, če jih upoštevate, lahko zelo olajšajo delo v kuhinji, hrana pa je za oko prijetnejša in lahko tudi okusnejša. Tako razvaljano testo najlepše prenesemo z mize na pekač, če ga navijemo na pomokan valjar in ga na pekaču odvijemo. Kvašeno testo, ki ga nameravamo cvreti, popije veliko manj maščobe, če mu že pri mesenju dodamo na pol kg moke po eno kavno žličko pecilnega praška. Za kuhane cmoke iz kvašenega testa pa je priporočljivo, da jih takoj, ko jih vzamemo iz kroga, prebodemo z vilicami in nekoliko natrgamo. Tako ne bodo upadli.

Vlivalci s peteršiljem

Za popestritev ponudimo h golažu vlivalce s peteršiljem, jed bo zelo mikavna tudi na pogled. 5 dag peteršilja operemo, osušimo, drobno sesekljamo in ga skupaj s tremi jajci potresemo v skledo ter dobro premešamo. Dodamo 40 dag pšenične moke, malce soli, poper in 1 dcl vode. Vse sestavine temeljito premešamo in pazimo, da ne nastanejo grudice. Dobljeno testo tako dolgo stepamo z žličko, da se začne delati mehurji. Nato ga po obrokih dajemo na cedilo z velikimi luknjami in ga skozi luknje pretlačimo v vrelo slano vodo, zavremo (vlivalci so kuhani, ko priplavajo na površje) in še enkrat zavremo. Poberemo jih iz vode, preložimo na cedilo, oplaknemo z mrzlo vodo, nato pa ocedimo. V ponvi zarumenimo 5 dag masla in v njem povajamo vlivalce. Ponudimo.

Kako s krtom?

Prav je, da namenimo nekaj besed koristnim vrtnim živalcem, ki pa nam čisto nehoti povzročijo tudi veliko škodo. Med take sodi prav gotovo tudi krt. Čeprav krti pokončajo mnogo zemeljskih škodljivcev (ogrcer, strun) in so zato koristni, pa zaradi krtn na vrtno niso povsod dobrodošli. Mnogi ga love tako, da ga počakajo in izkopljejo, ko prične narivati krtino, drugi pa mu nastavljajo najrazličnejše pasti, ki jih je moč dobiti. Pri pasteh moramo biti previdni in rokovati z njimi v rokavicah, kajti za človeški vonj je krt zelo občutljiv. Najbolj enostavno pa ga preženemo, če mu v rov potisnemo v petrolej namočeno cunjico. Seveda je tak ukrep le začasn.

Skrivnostni puchi

Pojava belih Puchovih terencev v naši teritorialni obrambi takoj po vojni je vzbudilo nemalo ugibanj. Zdej je o njih znanega nekaj več. V teritorialni obrambi so imeli že med izbruhom vojne na preizkušnji Puchov terenc 230 GE z avtomatskim menjalnikom. Zanj so se ogreli, in takoj po vojni je prišlo do kupčije. Doblili so belo pobarvana vozila, prej namenjena za bližnji vzhod, v notranjem ministrstvu pa so se odločili za enak model s petstopenjskim menjalnikom modre barve. Oba modela imata priklapljiv štirikolesni pogon in reductor za zadnja kolesa. Motorji in menjalniki so izdelani pri Mercedesu. Avstrijci so se zavezali iz Slovenije uvoziti avtomobilске dele v vrednosti prodanih vozil.

zdravnik svetuje

Nekaj napotkov bolnikom z visokim krvnim pritiskom

Nujen je zdrav način življenja! Bolnik s hipertenzijo se mora navaditi na red pri delu in počitku, na pravilnost prehrane in telesnih obremenitev pri športu.

Hipertoničnost se mora odpraviti nepretrganemu delu preko celega dne, napetemu delu, delu v izmenah, vrhunskim dosežkom. Na delu naj opravlja le redno dejavnost, prav tako si ne sme dovoliti prehudih fizičnih naporov. Tudi vse dodatne družbene funkcije je potrebno omejiti. Hipertoničnost namreč škoduje neprestana naglica, pretirano stremušstvo, živčna napetost, tekmovalno razpoloženje. Zato odsvetujemo, da bi postali poklicni vozniki, gasilci, žerjavisti, piloti, delavci na tekočem traku, pri odprtem ognju ali na dolge proge ali sprehode po gozdu, tek na smučeh, golf, pa le zmerno igranje tenisa. Telesna aktivnost mora biti v skladu z bolnikovo starostjo in stopnjo bolezn. In tudi ne pozabiti, da je pretirana telesna aktivnost samo enkrat na teden lahko škodljiva. Pri obremenitvah naj število srčnih utripov ne poraste visoko. Primerni pulz je 180 utripov na minuto zmanjšan za število let bolnikove starosti! Pri že okvarjenem srcu mora biti obremenitev še manjša, kar pa naj vsakemu posameznemu bolniku določijo le zdravniki. Najmanjši dnevni program gibanja naj obsega 10 minut jutranje telovadbe in večerni sprehod.

Konjički, potovanja in dopust?

Hipertoničnost se mora izogibati vznemirljivih situacij, ker dvigajo krvni pritisk. Zato mu odsvetujemo gledanje napetih filmov ali tekmovalj. Za sprostitve mu priporočamo fotografiranje, slikanje, drobna obrtniška ali vrtnarska dela, poslušanje glasbe. Dopust priporočamo dvakrat letno, v mirnem okolju, v gozdnem področju z zmerno klimo. Odsvetujemo počitnice v oddaljenih deželah ali slabo dostopnih krajih. Hipertoničnost lahko preživi dopust tudi na morju, vendar naj se ne praži cele dneve na vročem soncu. Prav tako ni primerna savna, saj ob polivanju s hladno vodo poraste krvni pritisk. Zdravljenje v toplicah je po mnenju mnogih strokovnjakov koristno, le pri hudi hipertenziji

ziji so kopeli in "knajpove kure" prepovedane. Enako velja prepoved za kure s pitjem vode. Koristijo pa vsi drugi rehabilitacijski postopki, ki pa naj jih izvaja bolnik le pod nadzorstvom zdravstvenega osebja.

V prehrani zmernost!

Prekomerna telesna teža ni samo lepotna napaka, odvečno maščevje ovira bolnika pri vsakdanjih opravilih, zlasti pa škoduje srcu. Zato morajo bolniki z visokim pritiskom shujšati. Pri obrokih hrane naj velja načelo, da je treba z jedjo nehati, prav tedaj, ko jim najbolj prija. Hujšati morajo počasi. Če ne zmorejo sami, naj hujšajo pod nadzorom zdravnika. Priporočamo, da hipertoničnosti uživajo pet majhnih obrokov na dan. Jesti morajo v miru in naj se istočasno ne ukvarjajo z drugimi aktivnostmi, kot so branje ali gledanje televizije. Hrana, zlasti sladke jedi in pijača, ne smejo biti na vabljenem, lahko dostopnem mestu! Kuhinjska sol zanesljivo prispeva k porastu krvnega pritiska, zato naj bolniki omejujejo njeno uporabo pri pripravi hrane! Hipertoničnost sme zaužiti na dan največ 3 grame soli, to je približno pol male žličke.

Če hočejo hipertoničnosti dosledno zdraviti svojo bolezen, morajo nujno opustiti kajenje! V seznanu razvad najdemo tudi pitje prave kave. Ker je kofein poživilo, ki zveča živčno napetost in rahlo zvišuje krvni pritisk, priporočamo hipertoničnost omejitev kave na eno do dve mali skodelici na dan.

Hipertoničnost in vozniško dovoljenje

Po pravilniku o zdravstvenih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati vozniki motornih vozil, hipertoničnosti s spodnjim pritiskom nad 120 mmHg in s težjimi okvarami na ožilju srca, ledvic, možganov in oči ne smejo upravljati vozil. Zlasti nezdravljen hipertoničnost je nevaren udeleženev v prometu, ker je nagnjen k angini pectoris in slabosti, možganskim prekrvavitvenim motnjam z omotico in kratkimi izgubami zavesti. Bolnikom z visokim krvnim pritiskom odsvetujemo dolge vožnje brez počitka. Ob nepričakovano slabem počutju in slabši koncentraciji morajo vožnjo takoj prekiniti. Prav tako se morajo izogibati naglim spremembam nadmorske višine, kot so vožnje čez visokogorske prelaze. Če so pravkar spremeniili dozo zdravila, jim začasno prepovedamo vožnjo.

mr.sc.dr. GAZVODA TATJANA

zanimivosti iz sveta

Vse več stoletnikov

Povprečna življenjska doba ljudi se v razvitem svetu še naprej dviguje in vse več je ljudi, ki jim uspe, da dočakajo sto let. Po podatkih urada za popis prebivalstva živi ta čas v Združenih državah Ameriki že 35.808 sto in več kot sto let starih ljudi. V primerjavi s stanjem pred desetimi leti se je njihovo število podvojilo, kot napovedujejo strokovnjaki tega urada, pa bo v ZDA leta 2080 živel že milijon stoletnikov.

Podatki so presenetljivi, vendar ne povsem zanesljivi. Do točnih podatkov je namreč težko priti. V popisu prebivalstva leta 1970 se je za stoletnike proglasilo preko 100.000 prebivalcev, vendar so kasnejše analize pokazale, da jih je zares toliko starih le 6.000. Najzanesljivejši podatek, po katerem ugotovimo starost, je socialno zavarovanje, ki se je začelo pred 40 leti. Kdor ga je dobil že takrat, je imel vsaj 65 let in za vse take sedaj ni sporno, da so stoletniki. Ko so pred dvema letoma uradniki socialnega zavarovanja na terenu preverjali dejansko stanje, so ugotovili, da so njihovi dodatno prečesani podatki o stoletnikih dokaj točni.

Med ameriški stoletniki je še enkrat več žensk kot moških. Zanimivo je, da je med njimi samo petina temnopoltih, vendar pa temnopolti državljani sorazmerno prevladujejo v populaciji, stari nad 105 let. Večina stoletnikov spada v nižji premoženjski sloj, polovica jih živi samih ali z družinskimi člani, polovica pa je v oskrbi.

Bajno plačani zvezdniki

Zvezde zabavne industrije so zares na nebu, vsaj če sodimo po bajnih honorarjih, ki jih prejemajo ali jih bodo v bodoče prejeli. Ta čas je bilo podpisanih več pogodb, ki so kar po vrsti postavljale rekorde v višini zneskov. Madonna je s producersko hišo Time Warner podpisala pogodbo, ki je mnogim vzela sapo. Za snemanje 7 plošč v desetih letih naj bi pevka dobila 60 milijonov dolarjev, poleg tega pa še petino vsega dobička od prodaje plošč in njihove uporabe. Njen rekord je kmalu porušil Michael Jackson, ki je s Sonyjem sklenil pogodbo, po kateri bo prejel tudi okrog 60 milijonov dolarjev, zraven pa še polovico dobička od prodaje plošč. 50 milijonov vredno pogodbo je podpisala Janet Jackson, slovit Rolling Stones pa so podpisali pogodbo za "samo" 40 milijonov dolarjev.

Daleč pred vsemi je režiser James Cameron (avtor slovitih filmov Brezno ter Terminator 1 in 2), ki je sklenil pogodbo s Twentieth Century Foxom za uresničitev 12 filmov, za kar mu bo producerska hiša izplačala pol milijarde dolarjev. Prav toliko so lani pri Foxu zaslužili samo s filmom Terminator 2, zato so prepričani, da denarja niso vrgli proč. Po pogodbi mora Cameron posneti štiri filme v lastni proizvodnji, osem pa umetniško nadzirati in zanje napisati ali scenarij ali pa jih tudi režirati.

Divji konj je rešen

Pravi divji konj, ki mu pravijo tudi Przewalskijev konj po ruskem polkovniku, ki je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja prvi poročal o tej živali, je bil že povsem na robu izginotja. Najnovejši podatki pa kažejo, da se je ta redka žival le rešila usode, kakršna je doletela denimo tura, tasmanijskega volka, doda, kvako in druge živali, ki jih danes poznamo samo po slikah ali po ohranjenih kožah in mehovich. Divji konj je tisočletja svobodno romal po mongolskih stepah, v tem stoletju pa se je njihovo število skrčilo na vsega nekaj živali. Zadnjega divjega konja na prostosti so ujeli leta 1947 in ga odpeljali v rezervat v Ukrajini. Poslej so divji konji živeli samo še v živalskih vrtovih. Očitno se je žival na novo okolje privadila, saj se je doslej skotilo skoraj tisoč divjih konj v živalskih vrtovih ali v nadzorovanih parkih. Po mnenju strokovnjakov je napočil čas, da divjega konja vrnejo v njegovo pravo domovino in na svobodo. Prihodnje leto bodo spustili prvo čredo divjih konj v mongolske stepe.

Przewalskijev konj je edinstvena žival. Genetsko se loči od domačih konj in tudi od neudomačenih konj, kot so mustangi. Divji konj ima 66 kromosomov, ostale vrste pa 64.

preteklost v gosteh

PRAVILA

in službeni red

prostovoljne požarne brambe

Metliki.

Tiskal J. Krajer v Novomestu.

Založilo društvo prostovoljne požarne brambe v Metliki.
1879.

Na florjanovo, 4. maja 1879, so pričela veljati nova Pravila in Službeni red prostovoljne požarne brambe v Metliki. V Pravilih z osmimi in v Službenem redu s petindvajsetimi paragrafi so bile zapisane pravice in dolžnosti članov. Med zanimivostmi je vredno omeniti uvedbo dveh "blagajnic", bratovske in mrtvaške. V prvo "ima vsaki ud na mesec 10 kr. prinesiti". Zbrana sredstva so bila namenjena plačevanju stroškov skupnih izletov in pogostitev. Z ustanovitvijo mrtvaške blagajnice pa naj bi poskrbeli za pokop umrlih članov brambe in članov njihovih družin. (Pripravila: kustodinja Slovenskega gasilskega muzeja Marjetka Balkovec)

ix Trdinovih kopiskov

Nezakonsko materinstvo - Še pred 20 leti so se dekleta silno bale nezakonskega materinstva. Zdaj pa se pogostoma bahajo: Me smo kaj ujele, ker smo za kaj, jalovice ne ujamejo nič, fej jih bodi!

Trojen značaj - Dolenjec je trojen, drug je v mislih, drug v besedah, drug v delih.

Zlobne dekle - Če gre od hiše ena, nagovarja vse posle, da naj tudi gredo, da pride s tem gospodar v nepravilike. Dekle jemati za žene, pravijo, je neumno, ker so lesene mašine, ki se nič same ne domislijo, zato so tudi v zakonu neokretne avše, za nobeno rabo sposobne.

Naenkrat filozofi - Poleg splošne frivolnosti ni čudo, da se ljudje norca delajo iz svojih nadlog, nesreč, ran, boleznih etc. Nekaj časa tožarijo kakor otroci, potem postanejo pa naenkrat filozofi. Manjka jim samo stanovitnosti, kajti iz ironije hitro spet padajo nazaj v najbolj babjo melanholijo in kislico.

Faraoni so zmagovali, vedno samo zmagovali. Zmagoslavni reliefi vzbujajo strah in spoštovanje, učinek propagande je bil starim Egipčanom dobro znan. Sončni žarki osvetljujejo zmagajočega faraona, rahel polmrak milostno prekriva bedo poražencev.

Spodnji del sten, na katerih so vklesani reliefi velikih zmag, so temnorjavi za razliko od zgornjih partij, ki imajo barvo medu. Tudi baze številnih stebrov so temne, dosti pretemne. Ko potipam eno od njih, se od velikega kamnitega bloka usuje droban pesek. Prastar peščenec je poln vode in soli, ki ju vpija iz podtalnice. Znanstveniki so ugotovili, da se je zaradi velikega asuanskega jezua, ki je ukrotil mogočni Nil, po vsem Egiptu za več metrov dvignil nivo podtalnice. Kamniti bloki prastarih svetščik, ki stojijo na nižjem terenu kot sodobne stavbe, počasi srkajo zvišano podtalnico in v njej raztopljene soli, te najedajo peščenec in uničujejo temelje. Tudi vedno bolj onesnaženo ozračje škoduje kamnikom, iz katerih so zgrajeni staroegipčanski templji. Dolga tisočletja so bili zakopani v pesku in tako varni pred uničevanjem. Od takrat, ko so jih egiptologi izkopali in predstavili svetu, pa so neusmiljeno izpostavljeni vsem atmosferskim vplivom. In ti že dobrih sto let najedajo peščenec in brišejo barve iz starih reliefov. Največji pesimisti so izračunali, da bomo reliefe v Karnaku občudovali le še trideset let, potem pa bodo preveč propadli, da bi še lahko razbrali posamezne prizore.

Preženem temačne misli, sonce je zanje presvetlo, nebo premodro in ptiče čivkanje presrebrno. Na stenah je utihnil hrup bojnega meteža, soli so za hip prenehale razjedati mehki peščenec, podtalnica se je spustila na stari nivo in kolo časa se je zavrtelo nazaj za dobra tri tisočletja.

V sijajnem svetščiku domujejo sončni bog Amon, njegova žena Mut in njun sin Khons, bog meseca.

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

Amonov alter ego, Amon — Min, falični bog rodovitnosti, pa biva v poldrugi kilometer oddaljenem templju v današnjem Luksorju. Vsako leto v septembru, ko so Nilove vode najbolj narasle in poplavljalje deželo, je sončni bog Amon iz Karnaka umrl in v svetu je zavladal kaos. Sončnega boga je oživilo potovanje v luksorski templji, kjer se je združil s svojim alter ego, in na zemlji je znova zavladal stari red.

Sijajno je bilo opetsko slavje, ko je Amon potoval v Luksor. Njegov zlati kip so iz karnaškega templja prinesli svečeniki v dolgi procesiji. Sončni žarki so se odbijali od beline njihovih oblčil in se poigravali s temnimi lisami na panterjevih kožah, s katerimi so bili ogrnjeni. Njihova gladko obrta lica in gole lobanje so poudarjale ostre poteze obrazov. Svečeniki so nosili kadilnice na dolgih ročajih, iz njih se je dvigal sladki vonj dragocenega kadila in dišečih smol. Iz cele dežele so prihitele množice ljudi, da bi videle sijajni sprevod, pospremile Amona na njegovi poti in se radovala ob njegovi oživitvi.

Ladja, na kateri je Amon potoval k svojemu alter ego, je bila velika in bogato okrašena z zlatom, srebrom, bakrom in poldragimi kamni. Bila je tako težka, da ni mogla sama pluti po Nilu. Potrebno jo je bilo vleči. Zaropotali so bobni, zapele trobente, vojniki in verniki so poprijeli vrvi, napeli kloce in težka barka se je premaknila. Zadoneli so klinci veselja in vzpodbude, ladja sončnega boga je enakomerno drsela po Nilu navzgor.

je orisan tudi odnos med Titom in Jovanko ter njen značaj. Vsekakor zanimivo branje. M. MARKELJ

Drugačna svetloba

Minka Korenčan iz Ljubljane je hotela postati koncertna pevka, pa ji je nesreča prekinila študij, njene posledice pa ohrmile glas. Kar se ji je zgodilo v mladosti, ni le preprečilo tako željeni poklic, temveč ji je usodno zaznamovalo življenje. Zaradi dihalnih stisk nenehno in tudi vedno bolj doživlja bližino svojega zemeljskega konca. Morda je prav strah, da bo morda že naslednja postaja končna, prebudil v njej tisto, kar potem spregovori z glasom poezije. Minka Korenčan je razmeroma pozno začela prelivati v verze občutja soočanja z resnico, da hodi po robu življenja in da je ta rob dostikrat samo nitka, ki jo pretrga že rahel sunek vetra. Tudi objavljati je začela pozno, saj ji je prva zbirka izšla pred štirimi leti, ko se je že bližala sedmemu križu. Pred kratkim pa je pri Družini izšla njena četrta pesniška zbirka, *Drugačna svetloba*.

V tej knjigi je okoli 60 pesmi, ki bralcu najprej povedo, da njihova avtorica nadvse ljubi umetniško besedo in se ji vsa predaja, ker ji brezmejno zaupa. Pesmim se izroča s strahom in v upanju, zlasti še, ko bridkost zraste do vrha, ko se izmika še zadnja opora, ko njeno življenje zaniha do smrti in do večne prihodnosti. Toda ob vseh besedah, ki ustvarjajo vzdušje temačnosti in končnosti, se pojavlja beseda svetloba in z njo so tudi pesmi vse svetlejšje, so kot nekakšni studenci upanja. "V tišini, / ki raste z večerom, / bosta skrivnost in lepota / razgrnili / vso svojo svetlobo / pred naša življenja." Zato je treba upati in si zaupati, kajti "nič ni izgubljenega, / nič ni pozabljenega, / vsi naši dnevi, / vse naše noči / bodo Vstajenje". Vstajenje pa pomeni tudi in predvsem, da je najprej treba "biti / čas razodetij, / čas pričakovanj, / vase preorati / vse njive ljubezni / in iti na Pot / vseh poti - / stopiti nazaj / pred življenje".

Res, kot studenci upanja so te pesmi in njihova pretanjena duhovnost nas usmerja v svet vrednot, ki jih je obsijala drugačna svetloba. I. ZORAN

TELEGRAMI

Tehniška založba je izdala poučno knjigo **Johna Javna 50 STVARI, KI JIH OTROCI LAHKO NAREDILJO ZA REŠITEV ZEMLJE**.

Slovensko fosilno bogastvo je predstavljeno v knjižni novitici **dr. Bogdana Jurkoviča in dr. Tee Kolar-Jurkovek FOSILI V SLOVENIJI**.

KRKA tovarna zdravil, p.o. Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo

razpisuje javno licitacijo, na kateri želi odprodati sledeča vozila:

tip vozila	reg. št.	letnik	izklicna cena
MERCEDES 1113	NM 306-22	1976 6 t	630.000 SLT
ZASTAVA 645 AD	NM 567-86	1980 4 t	375.000 SLT
TAM 170 T 14	NM 918-35	1983 7 t	700.000 SLT
ZASTAVA 83/10	NM 100-912	1984 4,7 t	600.000 SLT
ZASTAVA 83/10	NM 104-471	1985 4 t	860.000 SLT
ZASTAVA 83/10	NM 108-971	1985 4 t	730.000 SLT
ZASTAVA 83/10	NM 123-166	1986 4 t	750.000 SLT
ZASTAVA 83/10	NM 123-167	1986 4 t	675.000 SLT

Licitacija bo v ponedeljek, 8. 6. 1992, ob 15. uri na parkirišču Krke, tovarne zdravil, v Ločni. Informacije na tel.: 22-441 int. 533, gospod Švajger.

DE časopis slovenskih delavcev

Jože Smole:

SPOMINI TITOVEGA SEKRETARJA

V tej knjigi nam vsem znanega avtorja, ki je bil od leta 1968 do 1970 Titov osebni tajnik, lahko preberete:

- Ponudba Williya Brandta: nemški krediti ali vojna odškodnina
- Gadafi je pustil Tita čakati dve uri
- Kdo je sesual Staneta Kavčiča
- Odnos Jovanka — Tito: hlače je nosila Jovanka
- Kdo in kako je oblikoval takratno jugoslovansko politiko

Cena knjige je 500 tolarjev. Izšla je pri ČZP ENOTNOST, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, telefoni: 061/321-255, 311-956, kjer lahko knjigo tudi naročite.

SLOVENSKI ŠPORTNI ČASOPIS

EKIPIA

VSAKO SREDO PRINAŠA OBILICO ZANIMIVEGA ŠPORTNEGA BRANJA

HOKEJ, NOGOMET, KOŠARKA, ROKOMET, ODBOJKA, SMUČANJE, MEDNARODNI ŠPORT, REKREACIJA...

Mesto živali in mesto mrtvih

Na nasprotnem levem bregu Nila pa je na robu Zahodne puščave, ki jo je zapiralo pusto pogorje, raslo največje mesto mrtvih. Piramide so bile prevlelike, njihovi zakladi za roparje in plenilce prevablivi, da bi jih ustavilo spoštovanje pred mumijami in strah pred skrivnostnimi silami, ki so jih varovale. Le malokatera piramida ni bila izropana in večino mumij so bili plenilci onečastili in potrgali iz nje del njene dragocene »magične opreme«, ki je zagotavljala življenje v onostranstvu. Ker so roparje grobov le redkokdaj ujeli, njihovi »podvig« pa so postajali vse bolj drzni, so faraoni nove dinastije v strahu za življenje svojega ka in s tem za svoje življenje po smrti zapustili staro izročilo in ločili grob z mumijo od posmrtnega bivališča duha. Svojega trupla niso dali več pokopati v daleč vidni in roparjem vablivi veličastni grobnici, ampak v skriti, v skalo vsekani izbi v Dolini kraljev v Zahodnih Tebah. Pred pogorjem, ki je ločilo puščavski svet mrtvih od zelenega pasu z reko, so rasli sijajni posmrtni templji, v katerih so svečeniki in posvečeni opravljali svete obrede in ob praznikih darovali žrtvene darove, ki so bili potrebni za obstoj kraljevega ka.

Uprava in stalna izgradnja grobnic in posmrtnih templjev ter njihovo vzdrževanje so potrebovali silno množico osebja, ki mu je načeloval poseben uradnik »knez zahoda in poglavar najemnikov v nekropoli«. V vojašnicah so bivali oboroženi čuvaji, v skupinah hiš, ki so nazadnje zavzemale obseg majhnih vasi, pa so živeli kopači in zidarji, kamnoseki in slikarji. Zaradi skrivnosti, ki so jim bili priče in jih celo soustvarjali, jim je bilo mesto živih, ki jih je hranilo, jim nabavljalo material in orodje, zaprto.

Dolga stoletja sta živeli vzporedno dve veliki in slavni mesti.

Še dve koli do prve državne lige

Novomeščani so tudi tretji derbi v Novem mestu dobili z 1:0 — V nedeljo znova doma z Brdi — Veselje tudi v kočevskem taboru

ce, Branik—Vodice, Piran—Bilje, Alpina—Svoboda.

B. B.

ODLOČIL JE DERBI — Sandi Bracovič (desno) je odločil nedeljski derbi v Portovaldu med Studiom D in Ilirijo ter tako svoji ekipi na široko odprl vrata v prvo državno ligo. Do konca sta le še dve koli, prednost pred zasledovalcem, Kranjskim Triglavom, ki je v nedeljo s precejšnje sreče slavil na Jesenicah. Do konca prvenstva sta še dve koli. Le prvotno presenečenje lahko Novomeščanom še odvzame naslov prvakov, igralcem kočevskega Avtobuma, ki so bili uspešni v Kisovcu, pa uvrstitve v enotno drugo državno ligo.

Ekipna zmaga melovcem

Uspeh mladih motokrosistov v Savskem Marofu — 20. in 21. junija praznik motokrosa v Dolenjskih Toplicah

NOVO MESTO — V Savskem Marofu je bila zadnja nedelja humanitarna mednarodna dirka mladih motokrosistov, ki so se pomerili v kategoriji do 80 kubikov in nato še v ekskluzivnem nastopu do 250 ccm. Zastopstvo novomeškega kluba Mel se je na tej preizkušnji imenitno odrezalo, saj so mladi tekmovalci osvojili ekipno prvo mesto, v posamični konkurenciji pa je bil Mežnar tretji, Bakšič peti, Jordan sedmi, Plantan štirinajsti in Vindiš petnajsti. Nastopilo je 30 tekmovalcev. Nova težka preizkušnja pa čaka mlade 20. in 21. junija, ko bo na poti v Dolenjskih Toplicah dvodnevna mednarodna motokrosistična prireditev za državnim prvenstvom podmladka v kategorijah 50, 60 in 80 ccm ter prvenstvom v skokih z motorjem na 45-metrski skalnici. V soboto

MATEJA PRED DIVJIMI JEZDECI

RIBNICA — V šestem kolu malonogometne lige ribniške občine so bili doseženi naslednji rezultati: Dolenjski Laži — Sodražica 0:6, Divji jezdeci — VC Riba 1:0, Alf — Pristava 4:3, T. Mateja — Malibu 0:0, Tuborg — Lira 6:0, Grčarice — Mon 3:8. Vodi ekipa Trgovine Mateja z 11 točkami, Divji jezdeci jih imajo 10, Sodražica 9 itd.

LIK TILIA V FINALU

KOČEVJE — Mlade odbojkarice kočevske LIK Tilia se se zmagovito na polfinalnem turnirju šolskih športnih društev uvrstile na finalni turnir treh najboljših ekip. Rezultati polfinalnega merjenja moči: Žužemberk — Sentvid 1:2, Vič — Kočevje 1:2, Kočevje — Žužemberk 2:0, Vič — Sentvid 0:2, Žužemberk — Vič 0:2 in Kočevje — Sentvid 2:0.

KOLESARJI ZA ZLATI ZNAK KRŠKEGA

KRŠKO — Kolesarski klub Sava-projekt iz Krškega bo v soboto, 6. junija, priredil velike kolesarske prireditve za zlati znak občine Krško, ki je tudi pokroviteljica tekmovanja. Dirka se bo pričela ob 16. uri, njen start bo pred stavbo občinske skupščine, proga bo krožna in bo vodila po starem mestnem jedru. Kolesarji bodo razdeljeni v pet kategorij, na startu bodo pionirji A in B, mlajši in starejši mladinci ter rekreativci.

DJELADINI DRŽAVNI PRVAK

NOVO MESTO — Novomeški boksarji so na nedavnem državnem prvenstvu Slovenije dosegli imenitne rezultate, saj so osvojili kar šest medalj, po tri v članski in mladinski konkurenci. Med mladinci je prvi državni prvak v bantam kategoriji Baškim Djeladini, ki je razred zase, nič čudnega ni, če je uvrščen tudi v reprezentanco Slovenije za bližnje nastope. V finale sta se uvrstila tudi Černič in Juršič, vendar jima sreča ni bila naklonjena in sta se morala zadovoljiti s srebrnima odličjema. V članski konkurenci so Novomeščani osvojili tri bronaste medalje, pribolsali so si jih Sprah, Horvat in Čanič. Nastop na prvenstvu je novomeški boksarjem omogočil Robi Bartol, te dni pa se Novomeščani resno pripravljajo na mednarodni turnir Zlata rokavica, ki ga pripravlja Boksarska zveza Slovenije. Za konec še vest, da je v člansko reprezentanco, ki bo že v kratkem imela prvi meddržavni nastop, poklican tudi Novomeščan Čanič.

Nihče domov brez kolajne

Sevniški karateisti v Zgoniku zasenčili vse

ZGONIK — Na nedeljskem mednarodnem turnirju v zamejskem Zgoniku v Italiji so sevniški mladi karateisti v močni konkurenci 247 tekmovalcev iz 12 klubov iz Avstrije, Italije in Slovenije presenetljivo zmagovalci z izjemnim nastopom in pobrali večino kolajna v kateh in v športnih borbah — kumite.

V kateh sta Sevničanom v konkurenci oranžnih pasov pripadli prvi zlati kolajni, in sicer je med mlajšimi pionirji zmagal Rok Črepišek, pri starejših pionirjih pa Jasmin Melicović. Pravo zmago slavijo so Sevničani ponovili v konkurenci modrih pasov, kjer je med mlajšimi pionirji Denis Orač prepričljivo zmagal pred svojim klubskim tovarišem Danilom Liscom, medtem ko se je pri starejših pionirjih med Sevničana Marka Stoparja na 1. in Milana Bedrača na 3. mestu uvrstil Postojčan Brumen. V konkurenci mojstrskih kandidatov (rjavi pas) je pri starejših pionirjih zlato osvojil Postojčan Marko Koušca, srebro in bron pa Sevničana, Iztok Busar in Robi Grubenski.

V športnih borbah — kumite (ekipno) so Sevničani Rok Črepišek, Dejan Uranjek in Marko Stopar premagali mlajše pionirje Postojne, Sežane, Ilirske Bistrice, v finalu pa so zaradi pristranskega sojenja izgubili s tržaškim Shinkajem. Pri starejših pionirjih sta Sevničana Alen Nukič in Milan Bedrač prav tako dobila srebrno kolajno, zlato pa je pripadlo Postojni.

Z rezultati s tega mednarodnega turnirja smo lahko v našem klubu v resnici več kot zadovoljni, saj so nam tudi Postojčani, ki so bili še nedavno daleč pred nami in nasploh v Sloveniji, iskreno čestitali in spraševali, od kod toliko nadarjenih tekmovalcev in tolikšen napredek. Pozna se, da že dve leti ob kateh vadimo tudi športne borbe, »nam je pretekli ponedeljek povedal trener in sekretar KK Sevničan Jurij Orač. Na turnirju v Zgoniku mu je pomagal Igor Božič, sodelovanje sevniških karateistov pa so omogočili sevniška Konfederacija Lisca, Športna zveza Sevnica in Nissavto Ljubljana.

P. P.

Brez motiva in rezultatov

Odbojkarice kočevske LIK Tilia imajo opravičilo za skromno prvenstveno bero — Jeseni resneje

KOČEVJE — Kočevske odbojkarice LIK Tilia se z nastopi in bero točki v letošnjem superligi ne morejo pohvaliti. Za blede predstave imajo tudi opravičilo, saj spoznanje, da iz lige ne bo izpadla prav nobena ekipa, dekletom ni dajalo močiva. Peto mesto na koncu prvenstva je vsakakor manj, kot so v klubu pričakovali, temu primerne so tudi ocene po končani sezoni.

J. TURK DRUGI MED VETERANI

NOVO MESTO — Pod pokroviteljstvom novomeškega Novolina je bilo minulo soboto v squash centru na Mestnih njiših prvo državno prvenstvo veteranov, na katerem se je pomerilo dvanajst igralcev. Zmagal je Petermel (Fit Top Menges), Jože Turk je bil drugi, Dušan Ilvar tretji, Gincar (vsi Novo mesto) četrty, Vihar (Velenje) je bil peti in Pečar (Novo mesto) šesti. Izvedbo prvenstva so ob pokrovitvi omogočili še Novoles — Lipa Kostanjevica, Dana Mirna, Union, Krka — Kozmetika, Krka — Zdravilišča, Pionir, Mexi Dolenjske Toplice, Squash center Legan, Boutique Belta in Pekarna Ajda.

»Preveč je bilo nihanj v igri, na domačem parketu smo izgubili nekaj tekem, ki jih nikakor ne bi smeli. Tega pa vendarle nismo jemali tragično, saj je bil naš osnovni cilj dati priložnost nekaterim mlajšim igralcem in jih kaliti za kasnejše tekmovalne sezone. Priznati je treba, da so pionirke, ki jih vodi Tone Krkovič, v celoti upravičile zaupanje, omenim naj le Kotnikovo, Vidmarjevo, Starčev, da ne naštevam naprej,« razlaga trener kočevske ekipe Marko Akrap. »Krivično bi bilo, če ob tem ne bi omenili starejših in izkušenih, na katerih je vendarle bilo največje breme, s kapetanico ekipe Brigito Klun na čelu. Navsezadnje bodo te igralke tudi v prihodnje nosilke naše igre.«

V Kočevju ta čas že mislijo na naslednjo tekmovalno sezono. Održitih je še veliko vprašanj, potrebno bo doreči sponzorstvo, poskrbeti za bolj profesionalno delo z ekipo, zagotoviti priprave pred pričetkom tekmovanja, še posebej, ker bo ligo letos imela deset ali dvanajst ekip. »Potrebno pa si bo zastaviti in tudi uresničiti višje cilje od letošnjih, po kvaliteti sodi kočevska ženska odbojka v državi vrh.«

M. G-č.

Ob treh pokalah še Bela trdnjava

Mlade šahistke in šahisti iz Starega trga ekipni državni prvaki Slovenije — Bela trdnjava za najboljši slovenski šahovski krožek v trajno last

KRANJ — Kdove kolikolič so mlade šahistke in šahisti iz Starega trga ob Kolpi dokazali, da so v državi Sloveniji razred zase. Vnovič so to potrdili minule dni v Kranju, kjer je potekalo ekipno državno prvenstvo za mlajše pionirje in pionirke. Nastopilo je kar 18 moških in 12 ženskih ekip, saj sta imeli pravico do nastopa po dve prvovrstenci vrsti z regijskih tekmovanj.

V dekletski konkurenci so Starotranke Alenka Vukelič, Petra in Nataša Vargo ter Simona Mišelič zbrale kar trinajst točk in prepričljivo osvojile naslov prvih državnih prvakinj. zmagoslavje varovank neutrudnega mentorja Vinka Kobeta je v drugi gim mestom potrdila še druga starotranška

ROKAVEC PREKRATEK ZA POL SEKUNDE

SAZLBURGRING — Trebanjec Bran Rokavec se je minuli vikend udeležil svetovnega pokala v avstrijskem Salzburgu. Glavni cilj, uvrstitev na finalno dirko v kategoriji do 600 ccm, je Rokavec za las zgrešil. V izredno močni konkurenci — kar 35 dirkačev se je zvrstilo v vsa tri sekunda razlike — je bil po drugem treningu še 32., kar je pomenilo uvrstitev na glavno dirko, po zadnjem treningu pa je zdrsni na 38. mesto in tako za pike pol sekunde zgrešil cilj, ki si ga je zadal pred odhodom v Avstrijo.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

● V maju se je pričela nova poletna alpinistična sezona, ki so jo s številnimi vzponi odprli tudi člani novomeškega AO. Tako je Dominik Krese v plezališču Luknja kot prvi prosto splezal smer, imenovano Ambrozija (-IX, 9m), ki je hudo previšna in se nahaja v desnem delu stene.

● V plezališču Osp na Primorskem, ki je priljubljeno spomladansko zbirališče alpinistov, pa so svoje znanje preizkušali Janez Hrovat, Dominik Krese in ostali. Premagali so smer »Jutranje zarje« (V, VII, A1), za nameček pa so v Črnem Kalu preplezali še več kratkih smeri.

● Novomeščan Anton Barbo in Janja Škerjanc (AO Ljubljana Matica) sta v izredno težkih razmerah za plezanje v južni steni Kogla v Kamniških Alpah dosegla zastavljeni cilj in se tako pridružila tistim, ki so si to steno izbrali za uvod v letošnjo plezalno sezono.

● Vrnimo se za nekaj tednov nazaj, ko so člani novomeškega alpinističnega doseka izkoristili zadnje dni ugodnih vremenskih razmer in opravili nekaj turnih smukov na Vrščih in Komni. Marko Bellingar in Sinča Trapotec pa sta se udeležila ekipnega veleslalomu v Vratih, ki so ga pripravili člani Gorske reševalne službe.

Mladi ribniški rokometaši razred zase

Naslovu prvakov med mlajšimi dečki dodali še zmago med ŠŠD

RIBNICA — Rokometaši Inlesa Rika so naslovu državnih prvakov med mlajšimi dečki minule dni dodali še naslov zmagovalca med šolskimi športnimi društvi. Finalni turnir je bil v Škofji Loki, mladi Ribničani pa so bili razred zase, o tem dovolj zgovorno pričajo tudi rezultati: OŠ Gustava Šliha iz Velenja so premagali z 19:8, Veliko Nedeljo s 13:7, OŠ Ivana Groharja iz Škofje Loke pa z 20:10. Za mlade Ribničane so igrali: Djukič, Škaper, Pajič, Ivanec, Šilc, Zbačnik, Rus, Hojč, Henigman, Bartolj, Pajnič, Pirker, Abrahamsberg, Kersnič in Simonič. Ekipo sta vodila Radič in Karpov. Nemara se to, da so imeli Ribničani v svojih vrstah tudi najboljšega igralca turnirja Damjana Škaperja.

Minulo nedeljo pa je bil v Slovenji Gradcu republiški finale mladinskih ekip, na katerem so Ribničani zasedli četrto mesto, kar je za vrsto, ki je bila daleč najmlajša na turnirju, velik uspeh.

zmagoslavja pionirjev Starega trga, bi bilo seveda presenečenje in tega si ekipa, ki jo vodi mentor Vinko Kobe, ni dovolila. Tadej Kobe, Damjan Muhvič, Gregor Simič in Darja Kapš (deklice namreč lahko igrajo tudi v fantovski konkurenci) so bili premočan zalozag za nasprotnike, ob koncu so zbrali 12 točk in zasedli prvo mesto pred Jeseničani in Lendavčani. Prav za konec pa še en podatek, ki govori o tem, koliko osnovna šola v Starem trgu pomeni za prihodnost slovenskega šaha. Že tretje leto zapored je namreč ta šola zmagovalka med šahovskimi krožki Slovenije, s čimer si je prigrabala Belo trdnjavo, priznanje, ki ga vsako leto podeljujejo najboljšemu slovenskemu šahovskemu krožku, v trajno last.

BRCANJE ZA DAN DRŽAVNOSTI

VELIKO MRAŠEVO — ŠD Podbočje pripravlja v počastitev dneva državnosti šest tradicionalni nočni turnir v malem nogometu. Potekal bo 24. junija od 19. ure dalje, zmagovalce pa čakajo bogate denarne in praktične nagrade.

STRAŠKI RAFTAŠI TOKRAT PETI

BOVEC — Tretja letošnja tekma v raftingu za pokal Slovenije je bila v soboto na Soči med Srpenico in Trnovim. Nastopilo je dvanajst slovenskih in trinajst italijanskih ekip, med njimi uspešno tudi vrsta strškega Novolesa. Brata Tavčarja, Kulovec, Jaklič, Stanojčič, Aš in Petkovič so osvojili peto mesto v tekočevanju za slovenski pokal in osmo v mednarodnem tekmovanju za pokal Soča 92. Že tretje v tej sezoni je zmagala ekipa ljubljanskega Roya. V skupnem seštevku treh tekem vodi Royal pred Prodnikom, Soča raftingom in Novolesom, naslednja tekma pa bo v soboto na Savi Bohinjki.

OBČNI ZBOR »KK NOVO MESTO 92«

NOVO MESTO — Za ljubitelje košarke, katere ugled v Novem mestu je zdajnja leta krepek obledel, razveseljuje novost: v petek, 12. junija, ob 20. uri bo v domu športov na Loki ustanovili občni zbor košarskega društva »Novo mesto 92«. Pristaši košarke vabljani!

imel tudi Gliha, vendar je ljubljanski vrtar njegov strel imenitno ubranil. Točki sta tako ostali doma, Novomeščani so jih spomladil zbrali že devetnajst, v celotnem jesenskem delu, po katerem so si s Slavijo SET, Taborom Jadranom in Kranjskim Triglavom delili prvo mesto, pa osemnajst. Še tri manjkajo do zanesljivega vstopa v I. državno ligo. Nasprotnika v zadnjih dveh kolih takšne bere novomeški ekipi, po napovedih in dosedanjih rezultatih sodeč, ne bi smeli prepričati, še zlasti, ker radiji tudi naslednjo tekmo igrajo doma. V Portovaldu prihaja v nedeljo ekipa Brd, ki je v minulem kolu z 1:3 izgubila doma proti Taboru Jadranu, v zadnjem kolu pa jih čaka pot na Jesenice, ki domujejo povsem pri dnu prvenstvene lestvice.

Nedeljska postava Novomeščanov: Mohor, Kobe (Vrhovec), Pavlin, Milanovič, Petrovič, Kramar, A. Primec, N. Primec, Gliha, Sen, Bracovič.

Veselo pa je bilo v nedeljo razpoloženje tudi v taboru kočevskih žogbarcarjev. V boju za eno od prvih mest, ki vodi v drugo enoto državno ligo, so v Kisovcu premagali Svobodo. Poročila iz Kisovca govore o borbeni tekmi, gostitelji pa so pri rezultatu 0:0 zastreljali celo enajstmotrovko. Njihov spodrselj je kaznoval Komočar, ki je bil v nedeljo dvakratni strelec, prvi zadetek je dosegel z bele točke. Kočevci so tako ob Novomeščanih ekipi z najboljšim spomladanskim izkupičkom točk, upati je le, da te imenitne bere v zadnjih dveh kolih, ko igrajo najprej doma s Taborom Jadranom in nato še v gosteh z ekipo Brd, ne bodo pokvarili.

REZULTATI NEDELJSKEGA 24. KOLA: Studio D—Ilirija 1:0 (0:0), Svoboda—Avtobum 0:2 (0:1), Brda—Tabor Jadran 1:3, Jesenice—Triglav 1:2 (1:0), Slavija SET—Branik Šmarje 1:0, Vodice—Finali Piran 1:0 in Bilje—Alpina 0:1.

LESTVICA: Studio D 37, Triglav 35, Slavija 32, Ilirija, Avtobum in Tabor Japerja.

● Nedeljska tekma proti Iliriji je že pred pričetkom postregla z zapletom. Gostje so v Novo mesto pripotovali zgoji z zelenimi dresi, v katerih pa nastopajo nogometaši Studia D. Pravila v takih primerih so jasna: če gostujoča ekipa nima s seboj rezervnega kompleta dresov, izgubi tekmo za zeleno mizo z 0:3. Novomeščani so se izkazali za prave športnike, čeprav jim je v tej tekmi šlo za biti ali ne biti in so točki krvavo potrebovali, so sklenili do njih priti na igrišču: Ljubljancanom so za igranje posodili svoje rezervne drese druge barve.

dran po 31, Svoboda 24, Piran 23, Brda 20, Bilje 17, Branik 16, Vodice 14, Jesenice 13, Alpina 12.

PARI PREDZADNJEGA KOLA: Studio D—Brda, Triglav—Slavija SET, Avtobum—Tabor Jadran, Ilirija—Jesenice.

OBČNI ZBOR ELANA—STUDIA D

NOVO MESTO — V sredo, 10. junija, ob 19. uri bo v sejni dvorani stadiona v Portovaldu občni zbor Nogometnega kluba Elan — Studio D. Poglavitna točka dnevnega reda bo reorganizacija kluba, vključno z imenovanjem novega upravnega odbora. Ljubitelji nogometa vabljani!

V Trebnjem že deveto srečanje motoristov

Tradicionalna prireditve bo 27. in 28. junija

TREBNJE — AMD Trebnje bo konec junija pripravil tradicionalno, že deveto mednarodno srečanje motoristov, prvo v samostojni državi. V soboto, 27. junija, bo družabni del srečanja z igrami in veselico, v nedeljo pa bo šlo za resno. Ob 10. uri bo najprej ogled tekmovalnega poligona s poizvedno vožnjo, ob 13. uri pa bo start tekmovanja v kategorijah pionirjev do 10 let, nato v razredu motorjev do 100 kubikov, do 350 ccm, do 750 ccm in naposled še za najmočnejše nad 750 kubikov.

Pokrovitelj tekmovanja so trebanjska Tesnila. Najboljše tekmovalce čakajo lepi pokali in nagrade, posebno priznanja pa so namenjena še najmlajšemu in najstarejšemu udeležencu, najoddaljenemu tekmovalcu ter lastniku najstarejšega motorja.

Za Drnovškovo vlado ne sme biti »odpustka«

Ob povečanju plač zaposlenim v negospodarstvu

Strokovni in tudi širši slovenski javnosti je jasno, da je nova slovenska vlada z nepremišljenim dvigom plač v družbenih dejavnostih in državni upravi storila izredno težko popravljivo strokovno in politično napako, ki je v času svojega mandata nikakor ne bo mogla popraviti.

Z ozirom na to, da nova vlada v nekem smislu »pokriva« oba najmočnejša sindikata (saj sta Tomšič in Šemoliz iz vladajoče koalicije), ima dobesedno idealne pogoje za sklenitev socialne pogodbe, ki bi izhajala iz treznega premisleka, kaj je v danih okoliščinah mogoče in kaj iz tega izhaja tudi za kolektivne pogodbe.

Glede na to, da vlada v svojih odzivih na odprto pismo prejšnjega predsednika vlade poudarja legalizem in se izgovarja na pospravljanje za prejšnjo vlado, je treba pošteno povedati, da prejšnja vlada nikakor ni hotela izkoristiti zaključka svojega mandata za tako dolgoročne ukrepe, ki bi res otežili začetno delo novi vladi. Namesto da bi se nova vlada s pogajanjem v novih okoliščinah čimprej približala rešitvam, ki ne bi šle čez okvire možnega, je začela z novo inflacijsko spiralo.

V primeru, ko je prišlo do spremembe vlade mimo volje volilcev in ko je nova vlada začela tako hitro delati napake, seveda ne more biti pri kritiki, če hočemo biti odgovorni, običajnega 100-dnevnega odpustka. Zadeve so preveč resne.

JANKO DEŽELAK

V RESNICI JE BILO TAKOLE

V 21. številki Dolenjskega lista ste v rubriki Pota in stranpota pod naslovom »S koso nad sovaščana« objavili članek, ki v celoti ni resničen. Ne vem, od kod dobivate informacije, vendar so zelo nepravilne. Sem hčerka Ernesta M. in želim, da objavite to, kar se je v resnici zgodilo:

Pišete, da sta se na travniku sprla Ernest M. in Franc Ž. nakar se je prepri sprevelj v pretep, kar pa ni res. F. Ž. ni pograbil kose in z njo pričel loviti E. M., ker jo je ves čas imel v roki in z njo kosil travo, ampak je brez besed prišel E. M. za hrbet in mu z rezilom kose hudo poskodoval desno ramo. Bila sem prisotna na kraju dogodka, prav tako sosed Karel D., ki je mojega očeta obrnil najhujšega, v neposredni bližini pa so bili tudi člani družine F. Ž. Do spora med E. M. in F. Ž. je prišlo dopoldne okoli 9. ure v prisotnosti gradbenega inšpektorja iz Brežic, in sicer zaradi gradnje svinjakov. Že takrat je F. Ž. grozil E. M., da se bo prelivala kri. To pa se je okoli 18. ure tudi zgodilo.

JANJA MARINČEK
Cerklje

Ustanovili skupnost »dahavcev«

Posledice procesov

Nedavno so se v Zdravilišču Dobrna zbrali delegati iz posameznih občin Slovenije, ki so preživeli koncentracijsko taborišče Dachau in sodne procese po končani vojni, z namenom, da ustanovijo svojo skupnost za območje Slovenije.

Za ustanovitev skupnosti govori več argumentov. Združevanje dahavcev in njihov javno delovanje je bilo v preteklosti, če že ne ovirano, pa vsaj nezahvalno. V politični praksi so bili interniranci zastopljeni tudi glede možnosti, da bi zasedli ustrezna vodilna mesta v gospodarstvu in družbenih dejavnostih. Posledice dahavskih procesov so se kazale v mnogih oblikah, od neustrezne družbene veljave pa do šikan, ki so povzročale travme pri preživelih. Tudi dahavci sami so bili neenotni v ocenah dogodkov. Med njimi, razen v gorenjski, celjski in zasavski regiji, ni bilo medsebojnih stikov in srečanj.

Vse te utemeljitve so pripeljale do zamisli o trdnější in samostojnejši organiziranosti, ki naj bi bila na osnovi vzajemnih interesov učinkovitejša v korist najširšega kroga še živečih taboriščnikov. Takšno odločitev vzpodbujajo tudi napovedane spremembe v organiziranosti združenj borcev Slovenije v smeri posodabljanja oblik in metod delovanja.

Zbor je sprejel pravilnik, izvolil 9-članski izvršilni odbor s sedežem v Celju. V času zbora je bila natisnjena posebna številka »Dachauskega poročevalca«, ki bo tudi v bodoče občasno izhajal.

R. G.

Upokojenci smo upravičeni do dviga pokojnin

Grajali odprto pismo Lojzeta Peterleta

Na letni konferenci Občinske zveze društva upokojencev Novo mesto sta bila v aprilu izvoljena nova izvršilni odbor in predsedstvo zveze, ki sta imela 29. maja skupno prvo sejo. Pri obravnavi programa dela so novoizvoljeni pokazali svojo prizadevnost in pripravljenost za bodoče uspešno delo v nestrankarski društveni organizaciji upokojencev, ki šteje v občini 6.100 članov in jo sestavlja 10 društev. Prevezli so, po svoji strokovnosti konkretne naloge. Konkretno so se dogovorili za občinsko srečanje upokojencev, ki bo v soboto, 8. avgusta, na jasi v Dolenjskih Toplicah.

Z ogorčenjem so na seji ugotovili nenaklonjenost Lojzeta Peterleta, prejšnjega predsednika vlade, do upokojencev, ki se kaže v odprtem pismu 28. maja, namenjenega novi vladi. V njem med drugim opozarja vlado, da do 19-odstotnega dviga pokojnin ni zavzela stališča. Izvršilni odbor je hitro ugotovil, da nova vlada pozna določbe novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki natančno določa, da se pokojnine usklajujejo na podlagi uradnih statističnih podatkov o mesečnem gibanju plač zaposlenih na območju republike in gredo izplačila upokojencem od prvega dne meseca, za katerega je ugotovljen porast plač. Povprečna plača v republiki je bila za marec 24.344 SLT in je bila večja od prejšnjega meseca za 19 odstotkov. To je bila zakonska podlaga za usklajitev pokojnin od 1. marca, o čemer je sklepalo pristojno predsedstvo SPIZ. Zato bi bila po mnenju izvršilnega odbora občinske zveze DU kakršna koli politična stališča vlade, ki bi posegala v zakonske pravice, nesprejemljiva za upokojence in protipravna.

RUDI HRVATIN

Boljševik z gorjačo in korenčkom

Odgovor na pismo s tem naslovom, objavljeno 28. maja v Dolenjskem listu

Na pismo poslanca Jožeta Zupančiča iz Žužemberka sprva sploh nisem nameraval odgovoriti. Njegovi izbruhi me niti ne presenečajo več, kot tudi ne presenečajo vseh tistih, ki poznajo njega, njegov odnos do okolice, v kateri živi, in njegov način delovanja v občinski skupščini.

Pa je prav, da tudi širša dolenjska javnost izve za ozadje uporabe korenčka in palice; domačinom tega ni potrebno, saj še predobro poznajo poslanca Zupančiča. V svojem pismu je navedel kup nedokazanih trditiv in laži, o katerih se bova pač še morala pogovoriti na za to pristojnem mestu.

Ampak pojdemo lepo po vrsti njegovih, v pismu navedenih trditiv. Nenehni spori g. Zupančiča z zadrugo v Žužemberku su vlečejo že od začetka njegovega ukvarjanja s kmetijstvom. Njegovi zahtevi po sprejemu v članstvo so se člani krčevito upirali, dokler ni tega dosegel s posredovanjem tedanje SZDL. Vsa leta njegovega članstva so se vrstili nenehni spori z zadrugo, ki so izvirali iz njegovih nenehnih zahtev po posebnem obravnavanju njega samega, po posebnih ugodnostih, ki niso izvirale iz njegovega sodelovanja z zadrugo, pa tudi iz njegovih nenehnih groženj in žalitev članov zadruga, delavcev in vodstva, ki niso hoteli podležiti njegovim brezobzirnim zahtevam.

Ta njegov odnos se je še zaostрил z njegovo izvolitvijo za poslanca kmečke zveze na listi Demosa v skupščino občine. Tisti, ki poznajo način njegove vključitve v vodstvo podružnice kmečke stranke v Žužemberku, so si seveda mislili svoje. Prežet z občutkom politične moči je hitro spoznal, da je sedaj prišel njegov čas.

Očita mi oviranje dela področnega kmetijskega svetovalca za Suho krajino, pozablja pa, da je samovoljno, brez posveta s suhokrajinskimi kmeti, s političnim pritiskom dosegel namestitve svetovalca, ki ni izpolnjeval pogojev razpisa.

G. Zupančič je s svojimi, v skupščini postavljenimi vprašanji povzročil ogorčenje ne samo pri meni, ampak tudi pri veliki večini članov zadruga, pa ne zaradi samih vprašanj, ampak zaradi njihove vsebine, polne neresnic in laži.

Naše sodelovanje z njim smo prekinili zaradi neizpolnjevanja določenih pogojev o sodelovanju, saj menimo, da veljajo za vse naše kooperante enaki pogoji. Naj poudarim, da mu v nasprotju z njegovimi trditvami ne omogočamo sodelovanja, zahtevamo le, da tudi zanj veljajo enaki pogoji kot za vse ostale.

G. Zupančič je bil vnet zagovornik denacionalizacije, dokler ni ugotovil, da bo z vrnitvijo krivično odvzetih zemljišč sam ostal brez površin, ki jih je imel v najemu. Od tedaj se temu krčevito upira.

Očita mi potovanja v Avstrijo in Italijo, trikrat tedensko obiske ministrstev, meni pa ob tem uhaja smeh, saj vsi, ki me poznajo, vedo, koliko časa dnevno prebijem ob delu v zadrugi in s kmeti, čeprav bi mi vsajih zelo prav prišli izleti, kakršne mi podtika g. poslanec.

Za g. Zupančiča so zbori kmetov, kjer se zbere večina članov, miting ulice, saj seveda ni zadovoljen s kritikami, ki jih je javno deležen od kmetov.

BEGUNCE JE TREBA PRIJAVITI

LJUBLJANA — Začasni begunci iz Bosne in Hercegovine morajo prijaviti tudi začasno prebivališče. Evidentiranje in prijavljanje začasnih beguncev, ki so nastanjeni v zbirnih centrih v Republiki Sloveniji, poteka preko Rdečega križa. Začasni begunci, ki so nastanjeni pri sorodnikih, znancih, prijateljih in zasebnih stanodajalcih, pa se po naših podatkih ne prijavljajo. Ministrstvo za notranje zadeve zato poziva vse, ki so sprejeli begunce in jim nudijo zatočišče, da jih morajo v skladu z drugim odstavkom 58. člena zakona o tujcih v roku 3 dni po prehodu čez državno mejo prijaviti na najbližji policijski postaji. Prijavi se lahko tudi začasni begunec sam, tudi takrat, ko stanodajalca ni mogoče opredeliti.

Služba za stike z javnostjo
MNZ RS

Po dobrih starih časih se kolca kvečjemu njemu, saj bi mu bil kakšen politični dekret, ki bi pometal z njemu neustreznim vodstvom, seveda zelo dobrodošel. Po njegovem bi bilo najbolje zamenjati tudi vse članstvo, ki noče razumeti njegove zaveravnosti v samega sebe.

V svojem slepem sovraštvu mi je podtaknil svoje izjave o trkljanju glav, saj je svoje grožnje o pobujanju ljudi v zadrugi že tudi javno izražal. Osebnost pa sem zadovoljen, če sem lahko čim večjemu številu suhokrajinskih kmetov dal korenčke, saj je njihov trud na skopi zemlji vse premoledno cenjen. G. Zupančič se mora zavedati, da ima gorjača dva konca in da samo on ne more vedno držati za enega.

Pa naj bo dovolj. Svoje bodo še povedali ljudje, pa tudi člani njegove stranke, ki se ga že odrekajo.

Jaz se polemik v časopisju ne bom več udeleževal, za morebitna nadaljnja podtaknjanja in žalitve pa se bova v bodoče pogovarjala na za to ustreznih mestih.

JANKO SKUBE
direktor ZE »Suha krajina«
Žužemberk
v sestavi KZ »KRKA«
Novo mesto

Potoške vesti

LOŠKI POTOK — Veliko kritik je bilo že napisanih na račun slabega sprejema drugega TV signala. V teh dneh bo televizijo Slovenija podpisana pogodba za postavitev pretvornika v vasi Retje, v vasi Mali Log pa se bodo verjetno odločili za kabelski sistem.

Krajevni skupnosti kljub slabim časom uspeva izpeljati nekatere naložbe. Dokončno je urejenih pet zbiralnic mleka, v gradnji je lokalna cesta Retje — Grda Dolina, prispevala pa bo tudi za oba nova pretvornika. Odprto pa ostaja vprašanje namestitve že kupljene čistilne naprave za vodovod. Seveda ima ta problem na vesti Hidrovod Kočevje.

Letos junija se v KS (in v občinskem merilu) izteče zadnji samoprispavek. Izglasovan je bil predvsem na račun izredno slabih telefonskih povezav. Že sedaj pa je jasno, da načrti ne bodo uresničeni, saj se dela v Loškem Potoku še niso začela. Predvidena centrala za cca 800 priključkov in želje naročnikov so se po predvidevanju močno oddaljile. Kdo in s katerim denarjem se bo delo nadaljevalo, ta hip ne ve nihče. Morda pa z naslednjim samoprispavkom?

A. K.

Ali mladinsko zborovstvo nazaduje?

Tako na reviji v Zagorju kot na pevskem festivalu v Celju manj slovenskih mladinskih zborov kakor prejšnja leta — Zborovodje na šolah brez moči?

15. in 16. maja je bila v Zagorju že 13. revija mladinskih pevskih zborov Slovenije. Na štirih koncertih se je vrstilo 31 zborov (8 otroških, 5 mlajših mladinskih, 12 mladinskih, 2 dekleška in 4 mešani mladinski zbori). Revija v Zagorju se odvija vsaki dve leti in s tem omogoča pregled slovenskega mladinskega zborovstva, tako v kvalitativnem kakor tudi v kvantitativnem smislu.

Strokovna žirija (letos so jo sestavili Jernej Habjanič, Majda Hauptman, Ivan Vrbančič) je ocenjevala tehnost programa, pripravljenost izvedbe in tehnično pripravljenost zborov. Izbrala in

priporočila je zbor, ki naj bi naslednje leto, če bodo želeli, nastopili na mednarodnem pevskem festivalu v Celju. Izbrani zbori so: OPZ GŠ Fran Korun Koželjski Velenje, OPZ OŠ Edvard Kardelj Murska Sobotna, OPZ OŠ Drago Bajc Podgajski, OPZ OŠ Dekani, MIMPZ OŠ Šlandrove brigade Domžale, MIMPZ OŠ Jože Rakek, MIMPZ GŠ Zagorje, MIMPZ GŠ Trebnje, MPZ 3. OŠ Celje, MPZ OŠ Lackov odred Kamnica, MPZ OŠ Hudinja, MPZ OŠ Peter Sprajc-Jur Zalec, MPZ Trbovlje, MPZ OŠ Boris Kidrič Ajdovščina, MPZ Vesna Zagorje, DePZ KUD Ivan Cankar Šmartno pri Slovenj Gradcu, DePZ Vesela pomaš Opčine, MIMPZ Srednje tehnične šole Celje, Venter, mešani zbor ljubljanskih srednješolcev, in MIMPZ Srednjih šol Koper.

Od 29. do 31. maja pa je bil v Celju 19. mednarodni mladinski pevski festival (lani je bil odpovedan). Tekmovanja so se udeležili 3 mladinski, 5 dekleških in 5 mešanih mladinskih pevskih zborov. Strokovna žirija (sestavljali so jo Edvard Gršič, Jernej Habjanič, Vladimir Kranjčević, dr. György Mihalka in Marko Münih) je ocenila takole: bronaste plakete mednarodnega mladinskega pevskega festivala so prejeli: DePZ Bitola, Makedonija, DePZ Vranov nad Toplo, ČSRF, MIMPZ Zvezne gimnazije za Slovence Celovec, Avstrija; srebrne plakete sta prejela MIMPZ ljubljanskih srednješolcev pri GML Ljubljana in MIMPZ srednjih šol Koper; zlate plakete pa DePZ Opole,

Poljska, DePZ Szeged Mađarska, MIMPZ srednješolskega centra Ptuj in MIMPZ Centra srednjih šol Velenje.

Revija v Zagorju in Mladinski pevski festival v Celju pa sta tistim, ki redno spremljajo zborovsko dogajanje, zastavili vprašanja: Zakaj se je letos na reviji v Zagorju prijavilo kar tretjino manj zborov kakor prejšnja leta? Zakaj so v Celju v kategoriji mladinskih zborov tekmovali le trije zbori (in še ti so prejeli le priznanja)? Kaj se dogaja na področju mladinskega zborovstva? Ali so zborovodje po šolah zares nemočni in v takšni stiski, da bi z obiskom revije ali tekmovanja obogatili znanje, kaj šele, da bi na njej sodelovali.

Zaskrbljenost se je nasečila v sicer maloštevilne prisotne zborovodje, morali pa bi biti zaskrbljeni tudi vsi tisti, ki so strokovno ali pa organizacijsko povezani s to dejavnostjo. Ni malo primerov po naših šolah, da si mora zborovodja sam iskati pevce, da je petje prepričano razpoloženju otrok, ki se danes odločijo postati pevci, jutri pa uvidijo, da je to zanje preveč naporno in se raje vključijo v kakšno drugo dejavnost. Koliko preprečevanja in koliko poti mora narediti zborovodja, da prepriča učence, starše, obkoro, ki ostaja v mnogih primerih popolnoma nezainteresirana in brezbrinža! Pa bi včasih zastavljala samo ravnateljeva beseda ali kakšno priporočilo s strani ustanov, ki skrbijo za to dejavnost. Če ne bomo ustvarili pogojev, da bo stroka nemoteno delala, bo naše zborovstvo še naprej v kvantitativnem upadanju in kvalitativnem stagniranju, ki ga že nakazujejo letošnji manifestaciji slovenskega mladinskega zborovstva.

T. M.

SO PRI CELJSKEM IZLETNIKU GLUHI?

Pred časom sem v Dolenjskem listu in v radiu Sevnica objavil članek, da so avtobusne postaje v Lokah pri Impoljah, v Zavrattu in Roviščah že več let brez voznega reda. Toda vse je bilo do sedaj bob ob steno. Istočasno, ko sem zapisal, da v Lokah, Zavrattu in Roviščah ni nobenega voznega avtobusnega reda, sem tudi objavil, da v Zavrattu in v Roviščah ni klopi na avtobusnih postajah. Očitno nihče od odgovornih ne bere časopisov in ne poslušata radija.

K. Z.

Še: Zakulisne igre izbirajo ravnatelja

Izjava OO SKD Trebnje

OO SKD Trebnje v zvezi z vašimi članki (DL 28. maja: »Zakulisne igre izbirajo ravnatelja«), kjer poskušate nasilno in z nekakšnimi domnevmami dokazovati vmešavanje naše stranke v postopke zakonito izbranega sveta OŠ Trebnje, ki ga sestavljajo predstavniki šole, ustanovitelja, staršev in lokalne samouprave, za določitev kandidata za ravnatelja šole, izjavljamo naslednje:

1. Neprofesionalno in nekorektno do vaših bralcev je poročanje o tem, ker temelji v glavnem na uličnih govoricah, nekaterih napačno razlaganih dejstvih, na nepoznavanju nekaterih drugih in zakonodaj ter statuta šole. Na drugi strani pa je to grob napad na našo stranko, kar vam ni v čast in kaže vašo »objektivnost«.

Smešna je tudi vaša trditev o vpletenosti naše stranke v odločitve sveta. Tudi če bi to hoteli, je število naših članov v svetu premajhno.

2. Kolikor poznamo dogajanje v zvezi z omejenim postopkom, smatramo, da je delo sveta potekalo v smislu veljavne zakonodaje. V teh postopkih je svet avtonomen in je po preteku roka za pritožbo zakonito predlagal občini Trebnje v potrditev izbranega kandidata. Od tod naprej pa odloča o vsem skupščina občine Trebnje. Vsa ostala dogajanja, ki niso bila v skladu z zakonskim postopkom, smatramo za pritisk na svet in njegove člane.

Čudimo se tudi novinarju Dolenjskega lista g. Percu, ki očita svetu, da ni upošteval mnenja kolektiva in sindikata. Po veljavni zakonodaji ima kolektiv v svetu svoje predstavnike, kateri lahko zagovarjajo mnenje kolektiva in končno tudi odločajo, ne pa izvajajo pritisk z zbiranjem podpisov in drugimi prevelimi samoupravnimi metodami.

OO SKD Trebnje

• Svobodni bomo, ko bomo pustili biti drugemu to, kar je. (Stres)

• Nekaterim se bo še tožilo po Demosu. (Polajnar)

• Evropa nam kot pomoč beguncem pošilja predvsem materialna sredstva, ki jim je že potekel rok trajanja. (Jelenič)

• Ljubezen in pesništvo sta v bistvu isto: želja po izražanju. (Pavese)

ZLATA IN SREBRNA POROKA — Pri Bezkovih v Metliki so preteklo nedeljo praznovali kar dva jubileja. Medtem ko sta Slavo in Mimica (na fotografiji v sredini) slavila zlato poroko, sta njuna hči Mimica (na levi) in zet Frenk Stariha (na desni) praznovala srebrno poroko. Starihova sta prišla na slavo iz žaljivega Chicaga. Sicer pa so se skupaj z Bezkovima veselili njunega zlatega jubileja tudi trije otroci, sedem vnukov ter pravnujka.

CORENJSKI GLAS

Paprika z dušo

Hvala bodi bogu, da nekaj častne kontinuitete ohranja vsaj ljubljanski Demos. Ta drži »špuro«: prepovedal je Neslovenec prodajo na ljubljanskih tržnicah. Čene so sicer zelo poskočile, poskočili so tudi tisti potrošniki, ki ne vidijo, da nobena paprika ni navadna paprika, ampak je v njej vedno tudi nekaj ideološke duše, še posebej, če zadaj pritiska draga, a ideološko neoporečna domača pridelava.

A to je šele prvi prepotrebni korak vrlega nam Demosa. Naslednja opcija je nedvoumna: ideološka selekcija slovenskih branjev na tržnicah. Kar pomeni: vse trdovratne komunistke ven iz tržnice, vse Demosove pristašice v prvo fronto na najlepše »punkte«. Kar se bo pa branjev sprevedalo zdaj levo, zdaj desnosredinsko ali desnolevinsko, dobijo samo pogojno dovoljenje s pripisom, da v primeru politične spreobrnitve lahko računajo tudi s prvo frontno črto tržnice — z najlepšimi stojnicami.

Ne po nacionalni, šele po ideološki čistki bodo tržnice v Ljubljani in drugod sploh vredne, da nanje stopi noga slovenskega potrošnika.

Manjka samo še to, da bi socialisti kupovali pri branjevkah socialistkah, narodnjaki pri branjevkah narodnjakinjah, demokrati pri branjevkah demokratkah etc. Kar pa bi bilo tehnično izvedljivo le v primeru, če bi se stranke vrgle v stroške, nabavile branjevкам čepice s »šilti«, na katerih bi razpoznavno pisalo: SDS, SLS, SSS, SNS... In če bi bile češnje pri branjevki — demokrati vse črvice in gnile, ni vrag, da jih potrošnik — demokrat ne bi kupil. Miže bi požiral črvice češnje in se tožil, da od živahnih črvicev ni umrl še noben demokrat.

Zdrav novodobni domači pluralizem na tržnico! Ne pa babilon nacionalnosti in jezikov, ogromna ponudba in konkurenčnost kot po vseh tržnicah tega sveta. Prave ljudi na prava mesta ali prave branjevke za pravimi štanti na pravih slovenskih tržnicah!

DARINKA SEDEJ

Cilj: novi Labod

List vztraja že 18 let

Med tovarniškimi glasili in časopisi podjetij v občini in dolenski pokrajini ima Labod v Novem mestu kar lepo preteklost. Že 18 let prihaja, zdaj v nakladi 2000 izvodov vsake tri mesece, v roke delavcem naše znane tovarne oblačil.

Zadnja, dvojna majska številka na 12 straneh vzbuja z dobro vsebino posebno zanimanje bralcev zavoljo pomembnega uvodnika. Znana agencija Studio Marketing je prevzela skrb za preoblikovanje Laboda. S postopnimi ukrepi in brez bližnjici si hoče podjetje z ustreznimi razvojnimi načrtom zagotoviti po preoblikovanju in lastninskem tak strateški načrt, da bo ustvarjalo dovolj dobička in imelo zadovoljne delavce. Spodbude za njihovo delo morajo biti seveda močne in privlačne. Preseči je treba pretekli čas in sedanjo organiziranost Laboda, spremeniti načine razmišljanja in doseči tako prožnost, da bo podjetje vsak čas konkurenčno tudi na svetovnem trgu.

Svet je postal velika vas. Oblikuje ga celotna ekonomika in življenjski stil, kar premaguje meje ne le med državami, ampak tudi med celinami... razmišlja pisec Labodovega uvodnika. Med gibanji, ki zaznamujejo današnja razmerja na svetu, omenja uvodnik prodor umetnosti, versko prenovo, staranje starega sveta (Evrope in ZDA) ter nastop žensk v družbi. Prav slednje kaže na nove odnose v vodenju, temelječe na demokraciji, razumevanju in poslušnosti za posameznika. Model dosedanjega izključno moškega vodenja se začne bistveno spreminjati.

Poudarek na znanju, izboljševanju pogojev dela in dajanju pobud so temelj na poti k višjim ciljem. To bo življenjsko pravilo novega Laboda.

Časopis prinaša tudi tokrat obilo novic iz tovarn Libna, Delta, Tip-Top, Temenica in iz Ločne. Labodova družina je precejšnja, zato časopis spodbuja delavce k ustvarjalnemu sodelovanju in k dajanju novih spodbud, zlasti za tržno gospodarjenje. Rubrika »Naša mnenja« je kar mala šola soupravljanja, zakonske novosti zanimajo slehernega delavca v podjetju. Med poročili vzbujajo pozornost sestavek »Grofov obisk«, ko je Labod pred kratkim poslovno obiskal Carl Graf de Villavicencio Margheri iz Hamburga, sin nekdanjih lastnikov gradu Otočec. Petra Breclj zanimivo opisuje zadnji sejem mode v Milanu.

Časopis ureja Lidija Jež, tehnični urednik je Stane Cimerman. Škoda, da razgibano vsebino kazijo tehnično izredno slabi odtisi sicer aktualnih fotografij.

TONE GOŠNIK

GROZEČI PLAZOVI

KOČEVJE — Pred kratkim je izvršni svet hrvaške občine Čabar opozoril kočevski izvršni svet, naj ukrepa in prepreči približevanje zemeljskega plazzu v predelu vasi Podplanina, ki ponovno grozi, da bo zajel Čabranko. Območje krajneve skupnosti Draga in hrvaškega Čabra je namreč izredno plazovito, kar je že dolgo let zaskrbljivo problem. Plazovitost je bila tudi razlog, da ni bila modernizirana cesta v Podplanini. Ta je še vedno makadamska, čeprav ima status regionalne ceste. Kočevski izvršni svet je že naročil ustreznim občinskim službam, naj v sodelovanju s Čabrom uredijo vse potrebno, da bi preprečili zajezitev Čabranke.

O plavanju za prizadete osebe

Šola za trenerje plavanja v San Marinu — Iz Slovenije trije tudi Novomeščanka

Konec aprila je bila v San Marinu šola za trenerje plavanja za telesno in duševno prizadete osebe. Šola so vodili francoski in angleški plavalni strokovnjaki, prisostvovalo pa je 18 plavalnih učiteljev iz 8 evropskih držav. Iz Slovenije so se šole udeležili Ljubo Miličević iz Maribora, Milan Trobec iz Kopra in Borja Eržen iz Novega mesta. Spoznali smo francoski način plavanja, ki ga razvijajo že 10 let. Poleg teorije smo imeli tudi praktično delo s tekmovalci. Spoznali smo delo po fazah, od vstopa v vodo prek gibanja v vodi in dihanja. Delali smo z mnogimi pripomočki ter spoznali veliko vaj in iger. Praktično delo je obsegalo delo z ne-

tekmovalci (ne razumejo pojma tekmovalci, imajo težave z razumevanjem pravil in navodil, niso aktivni, so odvisni od pomoči...), s tekmovalci začetniki (razumejo preprosta navodila, so sposobni lebdeti v vodi brez opore, so sposobni spontanih preprostih gibov...) ter z uveljavljenimi tekmovalci (poznajo pravila, jih razumejo, so jih sposobni upoštevati in pričakovati rezultate). Francozi imajo ločene programe treningov in tekmovalni sistem (poznajo pravila, jih razumejo, so jih sposobni upoštevati in pričakovati rezultate). Francozi imajo ločene programe treningov in tekmovalni sistem (poznajo pravila, jih razumejo, so jih sposobni upoštevati in pričakovati rezultate).

Angleški strokovnjak je predstavil celoleten trening za dobre plavalce. Leto razdelijo na tri obdobja po 14 tednov, kar se ujema s počitnicami v Veliki Britaniji. Vsak teden imajo tekmovalci 3 suhe treninge in 3 treninge v bazenu.

Veliko pozornosti posvečajo organizaciji tekmovalni. Elementi dobro pripravljene tekmovalni: najvažnejši je športnik tekmovalci (varnost in dobra pripravljenost); enakopravnost tekmovalcev (zagotoviti predtekmovalni in finale); pogoji za pripravo skupin; dovolj časa za izvedbo tekmovalni; prostor za defile, čas za podelitev medalj; prostovoljci morajo biti dobro poučeni o pravilih; zagotovljena nastanitve, prehrana; prisotnost medijev; posebna ekipa za organiziranje tekmovalni. V Franciji imajo tudi veliko tečajev in seminarjev za izobraževanje trenerjev, sodnikov in prostovoljcev.

Prisostvovali smo tudi sestanku plavalnih direktorjev Evrope, na katerem smo ustanovili plavalni komite, ki ga sestavljajo trije člani. Naloge tega komiteja so: komuniciranje s trenerji iz vse Evrope; modifikacija plavalnih pravil;

posredovanje materialov, izmenjava med državami; organiziranje seminarjev za plavalne trenerje; sestava dolgoročnega programa dela.

Slovenski udeleženci tega koristnega in dobro pripravljene seminarja bo mo jeseeni znanje, ki smo ga dobili v San Marinu, posredovali slovenskim učiteljem plavanja.

BORJA ERŽEN

SMRT VOZI PO ŠEGOVI IN CESARJEVI...

Ko se spusti mrak, zabrnijo mopedi na Drski in v Irči vasi. »Pogumni« fantje se podajo na večerne vožnje in preizkušanje živcev domačinov v največji novomeški stanovanjski soseski. Zlasti po Šegovi in Cesarjevi ulici tja do centra srednjih šol in obeh djaških domov se pomerjajo v dirkah. Največkrat kar brez luči in z divjim odpiranjem plina. Mopedi jim tulijo in v norih dirkah se fantje prehitujejo. Nekateri imajo za hrbti celo sivozače. Neusmiljeno poganjajo šibke motorje, se komaj zmenijo za priključne poti in ovinke, vse v slogu znanih motornih dirk v oddajah TV.

Menda imajo ti 12—14-letniki tudi starše, pa soščolce in prijatelje, a ni ga, ki bi jim povedal, v kako tvegano početje se podajajo.

Nekaj zasled prometne policije, učinkovitih kazni za brezobzirne mlade soferje-divjake in njihove starše (se ti sploh zavedajo, da so odgovorni za početje svojih mladeničnikov?) bi morda pomagalo. Nekaterih izmed njih, ki celo podnevi nažigajo mopede do najvišjih vrtiljav in dražijo ljudi v tem delu mesta, ne bi bilo težko ugotoviti.

Mar je bilo še premalo pogrebov zaradi lahkomišelnosti takih in njim podobnih, tudi starejših voznikov motornih vozil? Potem, ko se dirke končajo na pokopališču v Ločni ali v Šmihelu, je vsak jok in kes prepozno. V. K.

70 let prof. Smerduja

turne zveze Ljubljane. V Novem mestu se je posvetil tudi študiju kemije in biologije, diplomiral in leta 1958 kot ravnatelj prevzel takratno učiteljsko. Uspešno ga je vodil do leta 1965, ko je bil ta tip šole ukinjen.

To leto je najbolj tragično v njegovem življenju. Umrla mu je Nuša in od tedaj je tudi sam bolj krhkega zdravja. Po dveh letih je zapustil gimnazijo in odšel v Krko, kjer je postal vodja oddelka za izobraževanje. Toda nemirni duh ga je spet vrnil med srednješolce, postal je ravnatelj Srednje medicinske šole. Zaradi boleznii je 1975 stopil v pokoj.

NOVO MESTO — Le malo je Dolenjcev, ki ne vedo, da prof. Milan Smerdu ni Novomeščan, temveč Štajerec, rojen pred 70 leti v Mariboru. Prvič se je z Novomeščani srečal tisto burno informbirojevsko leto 1948 v Pragi, ko je kot komandant 8. brigade vodil novo meške srednješolce na zlet. Pa je bilo to eden od vzrokov, da je prišel in ostal v tem mestu ob Krki, še večji vzrok je bila zagotovo njegova prva žena Nuša Papeževa, doma iz znane novomeške sokolske družine. Prvega septembra 1948 sta v Ljubljani pospravila stvari in pristala v Novem mestu.

Prof. Smerdu se je kot telovadni učitelj zaposlil na gimnaziji, Nuša pa se je posvetila Okrajni zvezi Partizana. Za njim je ostalo prvo delovno mesto v Fiziškurni zvezi, kjer je delal kot pomočnik stalnega sekretarja in zatem postal tudi stalni sekretar mestnega odbora Fizkul-

Nekaj časa ga potem ni bilo videti v javnosti, dobro pa so ga poznali invalidi, še posebej slepi, za katere je pripravljval športna tekmovalna tudi v zveznem merilu. Za ta prizadevanja je bil deležen velikih zveznih odlikovanj, v njegovi zbirki odličij pa se blešči tudi Bloudkova plaketa, ki jo je prejel prav za delo v invalidskem športu. Med tistimi priznanji, ki mu jih je dalo predsedstvo nekdanje Jugoslavije, je še vedno nososen, predvsem pa, da je bil med prvimi Slovenci, ki so Titu predali stafeto na njegov rojstni dan. Ta čast je Milana Smerduja doletela 1955. Prof. Smerdu je eden tistih Slovencev, ki so izgovorevali za šport. Bil je organizator velikih športnih tekmovalni: lesariad, domiad in podobnih športnih srečanj delavcev.

»Preživeli smo ta čas, sedaj si želimo le še mir,« je v pogovoru ob jubileju rekkel prof. Smerdu.

J. PAVLIN

Modri Janez zopet na rešetu

Nedorečena kataloška prodaja učbenikov

Pridružujemo se protestu staršev na cene šolskih učbenikov, zlasti tistih, ki jih prodaja Državna založba Slovenije po katalogu Modri Janez. Trditve, da gre za nedorečen način prodaje (visoke

cene, zaslužkarstvo, obdavčitve), želimo podkrepiti z dvema dejstvoma. Naročila po katalogu do 31. maja onemogočajo prodajo in nakup rabljenih učbenikov, saj jih učenci lahko izmenajo šele na koncu šolskega leta, prav tako učitelji v maju še niso razporejeni na delo v novem šolskem letu, tako se še ne morejo odločiti, kateremu učbeniku bodo dali prednost.

Vemo, da je kataloška prodaja vsvetu uveljavljena, da ima kar nekaj prednosti in kot taki ji ne nasprotujemo. Želimo pa, da je organizirana tako, da dopušča tudi možnost drugečnega nakupa, zato predlagamo, da: naj bodo v katalogu zbrani vsi učbeniki, ne glede na to, katera založba jih izdaja; naj šole dobijo katalog s primerki do sredine maja; naj bo rok za oddajanje naročilnic 30 junij in da kataloge učencem lahko razdeli šola, saj bi skupaj z razrednikom lahko označili, kaj otroci naslednje leto potrebujejo.

Vse, ki jim je naložena še posebna skrb za otrok, pa pozivamo, da posvetijo temu razpravo tudi v skupščini, če se drugače ne da rešiti problema.

Svet staršev in vodstvo OŠ Brežice

• Osamosvajanje je bilo tudi narodna sprava. (Bučar)

• Od francoske revolucije naprej ni več nobenega pravega zgodovinskega napredka. (Fukuyama)

KOKOS

»KOKOS« trgovina d.o.o. Brežice
Cesta prvih borcev 46, Brežice
Tel. 0608/61-437, fax. 0608/61-437
68250 BREŽICE

objavlja prosta delovna mesta:

TRGOVSKI POTNIK; 2 izvajalca — redno delovno razmerje
TRGOVSKI POTNIK; 2 izvajalca — pogodbeno delo

- Pogoji:
- lasten prevoz in ustrezen vozniški izpit
 - 1 leto izkušenj na podobnih delih
 - končana 4-letna srednja šola
 - prodajna področja: Dolenjska, Primorska, Notranjska, Bela krajina, Zasavje, Ljubljana in okolica, Hrvaška
 - prednost imajo kandidati z bivališčem na prodajnem področju, za katerega kandidirajo
 - znanje slovenskega jezika
 - kandidati lahko kandidirajo za več prodajnih področij skupaj.

Rok prijave je 8 dni od objave. Prijavi priložite kratek lastnoročno napisan življenjepis ter dokazila o izpolnjevanju pogojev.

ŽEGNANJE PRI SV. MIKLAVŽU — Pri starodavni podgorski cerkvi sv. Miklavža nad Pangrc Grmom v stopiški župniji — cerkev je iz začetka 14. stol. ali še starejša — je bilo zadnje nedeljo v maju žegnanje. Ta dogodek, ki je vsako leto pred binkoštno nedeljo, je tudi letos v prijetnem vremenu privabil veliko ljudi, predvsem iz stopiške in brusniške župnije, prišli pa so tudi iz Novega mesta in od drugod. V svojem nagovoru je stopiški župnik Edvard Eberle poudaril, da je srečanje pri sv. Miklavžu ali Smiklavžu, kot cerkvi in kraju pravijo domačini, srečanje dobrote in dobrih ljudi. Za to priložnost je cerkva na razglednem kraju v gorjanskem pobočju dobila nova okna, za kar so ljudje na žegnanju prispevali »v offer«. Po maši so se številni še lep čas zadržali pri »pušen šanku« na trati pod cerkvijo, od koder se odpira lep pogled po Podgorju in širši Dolenjski. (Tekst in foto: A. B.)

Zadruga ne potrebuje samo preobleke

Nekaj pripomb k osnutku zadrudnih pravil, ki so jih pripravili v vodstvu Kmetijske zadruge Krka

V začetku tega stoletja je Janez Evangelist Krek z uvajanjem zadrudništva omogočil kmetom, da so se izvilii iz kremljeve obresti na najete kredite, se ekonomsko opomogli in postali pomemben gospodarski člen. Po II. svetovni vojni pa smo dobili socialistične oblike zadruge, ki so se zgledevale po kolhozih. Njihov namen je bil predvsem popoln nadzor nad kmetom. »Avbelj je neprestano govoril, da je treba kmetu odvzeti ves odvečni denar, ki ga je tezaviral in se z njim izkoristiti v uspešni deflaciji, hkrati pa kmeta spraviti na kolena, da bo začel intenzivno gospodariti, poceni prodajati in stopati v zadruge. Ves smisel današnjega socializma je v uničenju zasebnega kmeta. (E. Kocbek: Dnevnik 1951—52). Zaradi takega odnosa, ki se je v praksi uveljavil, je prvotni namen zadrudništva zbledel, do novih zadrug pa je imel kmečki življ ves čas odpor. Zato nova zakonodaja ponovno odpira poti za oblikovanje takih zadrug, ki bodo podpirale vse kmete in jim omogočale dostojen zaslužek. Temeljna izhodišča za

konodaje so zato osredinjena na interes zadrudnika, da v polnosti nadzira, vodi in odloča in da presežek usmeri v svoj proizvodni program. Ko sem pred dnevi dobil osnutek Zadrudnih pravil, ki so jih pripravili v vodstvu KZ Krka, sem ugotovil, da poizkušajo izpeljati v procesu reorganizacije samo formalno preoblačenje, ne žele pa prenesti upravljalških vzvodov na zadrudnike. Ker smo na II. kongresu slovenskih kršćanskih demokratov zadrudništvo sprejeli kot nosilno programsko usmeritev, sem se odločil, da ob tem osnutku zapišem svoja stališča.

1. Članstvo: Zakon o zadrugah je naravnan tako, da omogoča včlanitev vsem kmetom, čeprav ne predpisuje posebnih pogojev. Čistopis pravil je veliko bolj tog. 10. člen pravi: »V članstvo so lahko na svojo zahtevo sprejete fizične osebe ali druge pravne osebe, ki želijo trajneje poslovno sodelovati z zadrugo v kmetijskih ali drugih dejavnostih v okviru dejavnosti zadruge.« Pojem »druge de-

javnosti« ni opredeljen in ga ne najdemo niti v zakonu. Določba 10. člena velja za primere na novo oblikovanih zadrugah, kar pa za KZ KRKA ni primer. Naša zadruga se preoblikuje na osnovi X. poglavja Zakona o zadrugah, ki opredeljuje članstvo na osnovi upravičenosti iz poslovanja v preteklih letih. Zato predlagam, da 10. člen najprej opredeli status le-teh: »Člani zadruge so vsi upravičenci, razen če se s pisno izjavo odrečejo članstvu.« Iz čistopisa pravil — člen 57 — pa lahko sklepamo, da hoče vodstvo zadruge narediti za zadrudnike tudi delavce. To je svojevrstna potezavščina. Zaposleni bi bili, če bi seveda vplačali deleže, uporabljali zgolj kot glasovi v upravnem in nadzornem odboru, koristi od članstva pa ne bi imeli. Gre za določbo zakona v 45. členu, ki pravi: »Del presežka, ki ga zadruga ne razporedi v sklade ali ne uporabi za kakšen drug namen, se lahko razdeli med člane v sorazmerju z njihovim poslovanjem v zadrugo, če zadrudna pravila ne določajo drugače.« Zadrudna pravila pa v osnutku ne določajo obsega

upravičenosti do presežka za tiste zadrudnike, ki z zadrugo ne poslujejo. Delovno razmerje ni poslovanje z zadrugo, ker delavci za svoje delo dobe plačo po določilih kolektivne pogodbe.

2. Obvezni delež: Zadrudna pravila bi morala omogočiti vključitev čim večjemu številu dosedanjih kooperantov, zadrudnikov in zadrudnih upravičencev. Zato bi pričakoval, da bo obvezni delež dosegljiv vsem. Čistopis Zadrudnih pravil pa z določbo v 18. členu: »Vsak zadrudnik mora vpisati najmanj en delež, ki znaša 700 DEM.« selekcionira upravičence in včlanitev omogoča samo premožnejšim. To je očitno izigravanje zakona, zato predlagam naslednje rešitve:

— obvezni delež naj ne bo višji od 200 DEM v tolaški protivrednosti za nove člane zadruge

— na temelju določila iz 36. člena zakona, ki pravi: »Če zadrudna pravila dopuščajo, lahko član v celoti ali deloma vplača delež tudi v nederanem sredstvu...«, predlagam dopolnitev osnutka s to možnostjo;

— 18. člen osnutka zadrudnih pravil je potrebno dopolniti z določbami o rokih vplačil, kjer naj takojšnji del ne presegá polovice vrednosti obveznega deleža;

— isti člen zakona omogoča, da zadrudnik drugi del vplačila obveznega deleža vplača iz presežka, kar morajo pravila vključevati.

Po izjavah predstavnikov zadruge je knjižna vrednost zadruge cca 17 milijonov DEM. To pomeni, da je vsak zadrudnik v primeru enakomerne razdelitve upravičen do deleža v višini 2.000 DEM. To pa je bistveno več, kot je predlagana višina obveznega deleža.

Iz tega sledi, da je potrebno predhodno ugotoviti, koliko upravičencev želi izpolnjevati pogoje za zadrudnika, in iz tega pripraviti obrazec, s katerim tak upravičenec izstopa iz zadruge, če mu članstvo ne ustreza. Prepričan sem, da so vsi upravičenci pod prejšnjimi pogoji že zadrudniki.

3. Presežek: Zakon v 43. členu pravi: »Najmanj 5% doseženega letnega presežka mora zadruga nameniti za obvezne rezerve.« V 44. členu pa: »Poleg obveznih rezerv lahko zadruga, če tako določajo zadrudna pravila ali sklene občni zbor, oblikuje sklade in jim določi namen uporabe.« Čistopis pravil v 23. členu možnost prostovoljnih skladov razširi tako, da zadrudnikom ostane največ 58% presežka s predpostavko, da se ne bodo oblikovali »skladi za izobraževanje, skupno porabo ipd.« To pomeni, da bodo zadrudniki ponovno odrinjeni

od rezultatov poslovanja zadruge in zgolj orodje direktorja in zaposlenih. Zato predlagam, da se poleg sklada obveznih rezerv v višini 5% ne oblikuje noben sklad. Za porabo presežka v druge namene naj bo pooblaščen upravni odbor (dopolnitev 40. člena pravil).

Ob koncu bi rad povedal, da me je predlagani čistopis zadrudnih pravil razočaral, saj na vse mogoče načine slabi vpliv zadrudnikov, ob tem pa se ne osredotoča na kvaliteto poslovanja, ki jo je mogoče doseči tudi z ustrežno izobrazbeno strukturo delavcev s posebnimi pooblastili. V 48. členu za vodje Zadrudnih enot predvideva samo srednješolsko izobrazbo. Ne morem se znebiti občutka, da so pravila prirojena sedanjim direktorjem, ki so pri svojem delu ves čas izkazovali odkrito antipatijo do kmetov. V kmetijskih poklicih imamo veliko ljudi s VI. in VII. stopnjo izobrazbe, pa naj zadrugo vodijo le taki, ki so dosegli vsaj višješolsko izobrazbo.

Občinska skupščina je na zadnji seji z veliko večino podprla predlog Izvršnega sveta o odlogu referendumu za 14 dni in priporočila, da Svet zadruge vne-se smiselne pripombe, ki so bile dane na tekst Zadrudnih pravil. Očitno je, da se Svet ni ravnal po teh priporočilih in bo moral zato utemeljevati svoje odločitve. Zadruga je še vedno — vsaj do registracije — poslovni subjekt z družbeno lastnino in ima zato občinska skupščina dolžnost skrbeti za pravilnost in ko-krtenost postopkov. To svojo dolžnost bomo vsekakor izvršili.

MARJAN DVORNIK

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 4. VI.

SLOVENIJA 1

9.45 — 12.10 in 16.20 — 1.20 TELE-TEKST
 10.00 VIDEO STRANI
 10.10 PROGRAM ZA OTROKE PEDENŽEP
 STARE JAPONSKÉ PRAVLJICE
 10.55 ŠOLSKA TV, ponovitev
 12.00 POROČILA
 16.45 NAPOVEDNIK
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 EBU DRAME ZA OTROKE: POKAL
 ŽIV ŽAV
 18.28 ZE VESTE..., svetovno izobraževalna oddaja
 19.05 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 TVARIETE
 21.35 TEDNIK
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 POSLOVNA BORZA
 23.00 NAPOVEDNIK
 23.05 SOVA
 23.05 DRAGI JOHN, amer. naniz., 6/22
 23.30 HOBOTNICA, italij. nadalj., 11/12
 0.15 ŠINGEN, japonska nadalj., 12/12
 1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.40 Video strani — 14.50 Pariz: odprto prvenstvo Francije v tenisu — 16.40 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.00 Video lestvica — 19.30 Dnevnik — 20.05 Simpsonovi (amer. naniz., 11/13) — 20.30 Znanost, 1. del: Stres — 20.55 Celjenje ran (znan. oddaja) — 21.30 Umetniški večer: Portret slovenskega glasbenika: Primož Ramovš — 23.00 Video strani

PETEK, 5. VI.

SLOVENIJA 1

9.25 — 12.10 in 14.20 — 2.00 TELETEKST
 9.40 VIDEO STRANI
 9.50 PROGRAM ZA OTROKE
 ČIRA ČARA
 KO JE POMLAD, 1/6
 10.45 ZNANOST, 1. del: STRES, ponovitev
 11.15 CELJENJE RAN, ponovitev znan. oddaje
 11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 12.05 VIDEO STRANI
 14.35 VIDEO STRANI
 14.45 NAPOVEDNIK
 14.50 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
 16.20 GOSPODARSKA ODDAJA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mlade
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 19.55 FORUM
 20.30 W. M. Thackeray: SEMENJ NIČEVOSTI, angl. nadalj., 4/8
 21.30 OČI KRITIKE
 22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.45 NAPOVEDNIK
 22.50 SOVA
 22.50 ROSEANNE, 1. epizoda amer. naniz.
 23.15 HOBOTNICA IV, italij. nadalj., 12/12
 0.30 TRDA DEŽELA, nemški film
 2.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

11.30 Video strani — 11.40 Pariz: odprto prvenstvo Francije v tenisu — 15.50 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Maribor; Slovenska kronika — 19.00 Jazz in blues — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.05 Simpsonovi (amer. naniz., 12/13) — 20.30 Intervju — 21.20 Slovenski magazin — 21.55 Umetniški eksperimentalni program: Studio City — 22.50 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije — 23.20 Video strani

SOBOTA, 6. VI.

SLOVENIJA 1

8.05 — 2.20 TELETEKST
 8.20 VIDEO STRANI
 8.30 IZBOR
 8.30 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 52. lekcija
 8.50 RADOVEDNI TAČEK
 9.05 LONČEK KUHAJ: PŠE- NIČNA JUHA
 9.15 KLUB KLOBUK
 11.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 12.00 POROČILA
 12.05 TOK, TOK, ponovitev
 14.00 INTERVJU, ponovitev
 14.50 VIDEO STRANI
 15.55 NAPOVEDNIK
 16.00 TEDNIK, ponovitev

16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 DESETI BRAT, slov. film
 18.40 NOVOSTI ZALOŽB
 18.55 RISANKA
 19.08 NAPOVEDNIK
 19.15 ŽREBANJE 3 X 3
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
 20.30 ONA + ON
 21.40 S. King: ZLATA LETA, amer. nadalj., 4/8
 22.30 TV DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.55 NAPOVEDNIK
 23.00 SOVA
 23.00 MURPHY BROWN, 27. epizoda amer. naniz.
 23.30 NA MATERINO ZAHTEVO, amer. nadalj., 1/4
 0.20 ZLO, KI GA NAREDIL ČLOVEK, amer. film
 1.50 NOČNE URE, 12. epizoda amer. varietjskega programa
 2.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.04 Video strani — 14.15 Pariz: odprto prvenstvo Francije v tenisu — 15.45 Sova (ponovitev) — 17.30 Ga ne bi bolelo — 17.45 Angleščina v poslovnih stikih — 18.00 Poglej in zadeni — 18.30 Boš videl, kaj dela Dolenjec (3. oddaja) — 19.00 Kremenčkovi — 19.30 Dnevnik — 20.15 Klasika — 20.30 Mož, imenovan Petek (amer. film) — 22.15 Umetniški eksperimentalni program: Tračarije — 23.15 Video strani

NEDELJA, 7. VI.

SLOVENIJA 1

9.00 — 13.20 in 13.50 — 0.30 TELE-TEKST
 9.15 VIDEO STRANI
 9.25 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
 ŽIV ŽAV
 EBU DRAME ZA OTROKE: POKAL
 10.35 MLADINSKI PEVSKI FESTIVAL
 CELJE 92, 1. oddaja
 11.05 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 7/26, ponovitev
 11.30 OBZORJA DUHA
 12.00 POROČILA
 12.10 KREMENČKOVI
 12.40 BOŠ VIDEL, KAJ DELA DOLENJCI, ponovitev 3. oddaje
 13.10 VIDEO STRANI
 14.05 DOGODIVŠČINE ROBINA HOODA, amer. film
 15.45 NAPOVEDNIK
 16.00 KRALJ PATAGONIJE, franc. nadalj., 1/4
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 TUJ OTROK, amer. film
 18.45 MERNIK
 19.00 RISANKA
 19.13 NAPOVEDNIK
 19.20 SLOVENSKI LOTO
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 19.55 ZRCALO TEDNA
 20.30 ZDRAVO
 21.30 EPP
 21.35 VELIKE TRGOVSKE POTI, angl. dok. serija, 1/8
 22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.55 NAPOVEDNIK
 23.05 SOVA
 AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 8. epizoda
 NA MATERINO ZAHTEVO, amer. nadalj., 2/4
 0.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 15.00 Odprto prvenstvo Francije v tenisu
 13.20 Video strani — 13.30 Sova (ponovitev) — 14.45 Napovednik — 14.50 Športna nedelja — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Slovenija za Bosno (posnetek koncerta, 1. del) — 20.30 Galaktična odiseja (japonska dok. serija, 9/9) — 21.30 Aleksa Sentič (5/8) — 22.25 Mali koncert — 22.40 Športni pregled — 23.10 Retrospektiva slovenske opere: Mozart: Lažna vrtnarica — 1.20 Video strani

PONEDELJEK, 8. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.10 in 15.50 — 0.55 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 PROGRAM ZA OTROKE
 9.55 SEMENJ NIČEVOSTI, ponovitev angl. nadalj., 3/8
 10.55 TV MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 16.15 NAPOVEDNIK
 16.20 SLOVENSKI MAGAZIN, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
 18.45 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 8/9
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 POLITIK NOVEGA KOVA, angl. naniz., 10/14

21.00 DOSJE
 21.40 NORE GOBE, drama HTV
 22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.55 NAPOVEDNIK
 23.05 SOVA
 NA MATERINO ZAHTEVO, amer. nadalj., 3/4
 ZVEZDNE STEZE, 23. epizoda amer. naniz.
 0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Video strani — 15.40 Oči kritike — 16.30 Sova (ponovitev) — 17.55 Športni pregled (ponovitev) — 18.25 Slovenska kronika — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Videošpon — 20.30 Gospodarska oddaja — 21.00 Sedma steza — 21.30 Ciklus filmov L. Bunuela: Fantom svobode (franc. film) — 23.20 Umetniški eksperimentalni program: Talk show — 23.50 Video strani

TOREK, 9. VI.

SLOVENIJA 1

8.30 — 12.10 in 14.40 — 0.40 TELE-TEKST
 8.45 VIDEO STRANI
 8.55 PROGRAM ZA OTROKE
 9.55 ŠOLSKA TV
 11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
 11.30 DA NE BI BOLELO, ponovitev
 11.45 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
 12.00 POROČILA
 14.55 VIDEO STRANI
 15.05 NAPOVEDNIK
 15.10 FANTOM SVOBODE, ponovitev franc. filma
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 18.40 ALPE-DONAVA-JADRAN
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 OSMI DAN
 21.20 ZA PRIHODNOST NARODNE GALERIJE
 21.35 BABY M, amer. nadalj., 1/4
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 POSLOVNA BORZA
 23.00 NAPOVEDNIK
 23.10 SOVA
 BREZ ŽENSK MENDA NE GRE, angl. naniz., 2/6
 NA MATERINO ZAHTEVO, amer. nadalj., 4/4
 GLASBENI UTRINEK
 0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.45 Video strani — 14.55 Dosje (ponovitev) — 15.35 Sova (ponovitev) — 17.15 Svet poroča — 17.55 Slovenci v zamejstvu — 18.25 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Orion — 20.30 Glasba, show in cirkus — 21.00 TV tribuna — 23.30 Svet poroča (ponovitev) — 0.10 Video strani

SREDA, 10. VI.

SLOVENIJA 1

8.45 — 12.10 in 15.20 — 0.25 TELE-TEKST
 7.50 VIDEO STRANI
 8.00 PROGRAM ZA OTROKE
 8.50 LAŽNA VRTNARICA, ponovitev opere
 11.00 BABY M, ponovitev amer. nadalj., 1/4
 11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 15.45 NAPOVEDNIK
 15.50 GALAKTIČNA ODISEJA, ponovitev japonske dok. serije, 9/9
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 KLUB KLOBUK
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 FILM TEDNA
 ALISEE, franc.-kanadski film
 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.25 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 9/26
 22.50 NAPOVEDNIK
 23.00 SOVA
 NENADNI USPEHI, amer. naniz., 4/19
 DIANA, angl. nadalj., 1/10
 0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.05 Video strani — 16.15 Osmi dan (ponovitev) — 17.05 Sova (ponovitev) — 18.25 Regionalni programi - Maribor; Slovenska kronika — 19.30 Dnevnik KP — 20.05 Športna sredi: EP v nogometu - Švedska: Francija — 22.20.Nravi in temperamenti (TV balet) — 22.45 Video strani

JOSIPA LISAC NA OTOČU

OTOČEC — Danes, 4. junija, bo ob 22. uri nastopila v diskoteki »Mexim club« hrvaška pevka Josipa Lisac. Prav tam bo v soboto tekmovalje v »house« plesu. Prijavite se lahko na kraju samem. Vabljeni!

Iz Kolpske doline

TURISTIČNA KARTA — Poročali smo že, da je za sejem Alpe-Adria izšla Turistična karta gornje Kolpske doline. Imela pa je nekaj napak, zato so jo zdaj popravili in nanovo natisnili v nakladi 1.500 izvodov.

SLABE IZKUŠNJE — Z doslej zgrajenimi malimi elektrarnami na Čabranci, Belici in Črnem potoku so slabe izkušnje. Izušen je najlepši del Čabranke, na Belici prihaja do škode, na Črnem potoku pa je tudi okolje preveč spremenjeno. Pristojni bi morali v takih primerih (ponekod gre celo za črne gradnje) odločneje ukrepati. Zdaj je KS Oslinca dobila v vednost gradbeno dovoljenje za novo malo elektrarno na potoku v Mirtovičih. Pravijo, da se bo tudi tu, upoštevajoč dosedanje izkušnje, gotovo spet vse slabo izteklo.

Svet OSNOVNE ŠOLE TREBNJE Trebnje, Kidričeva 11

razpisuje v skladu s 32. členom statuta šole delovno mesto

— RAVNATELJA

Kandidati morajo izpolnjevati vse pogoje, ki jih določa 137. člen zakona o osnovni šoli, in imajo pedagoške, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje pedagoškega in poslovodnega dela šole. Ravnatelj bo imenovan za štiri leta. Pogoji za imenovanje je soglasje ustanovitelja k imenovanju.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Trebnje, 68210 Trebnje, Kidričeva 11. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh od objave razpisa.

GALA TRADE

PRODAJALNA GALA METLIKA

100 nagrad čaka na vas

Če boste v juniju kupili blago nad 1.000,00 SLT, boste dobili nagradni kupon in udeleženi boste pri nagradnem žrebanju.

POSKUSITE SVOJO SREČO

SEVERJA 10 A, GALA METLIKA KIDRIČEVO NASELJE, GALA ŠEMPETER V SAV. DOL. PRODAJALNE: GALA

Kmečki glas

ČASOPIS SLOVENSKEGA PODEŽELJA

Po zadnji javnomnenjski raziskavi najbolj informativen slovenski časopis, ki vsak teden prinaša

ZA NAROČNIKE **11% CENEJE** poleg zanimivega in pestrega branja ter zabave še: več strani brezplačnih nepogrešljivih kmetijskih, strokovnih, gospodinskih, zdravniških, pravnih, davčnih in finančnih nasvetov ter informacij o gibanju cen na slovenskih trgih in borzah, v trgovinah in pri kmetih doma.

ZATO JE NAROČNINA NA KMEČKI GLAS DOBRA NALOŽBA, KI SE VAM POVRNE VSAK TEDEN!

Vas je zamikalo videti, kakšen je Kmečki glas od blizu? Izpolnite kupon in ga pošljite na naslov: ČZP Kmečki glas, 61000 Ljubljana, Celovška 43

POSLALI VAM BOMO BREZPLAČEN IZVOD KMEČKEGA GLASA

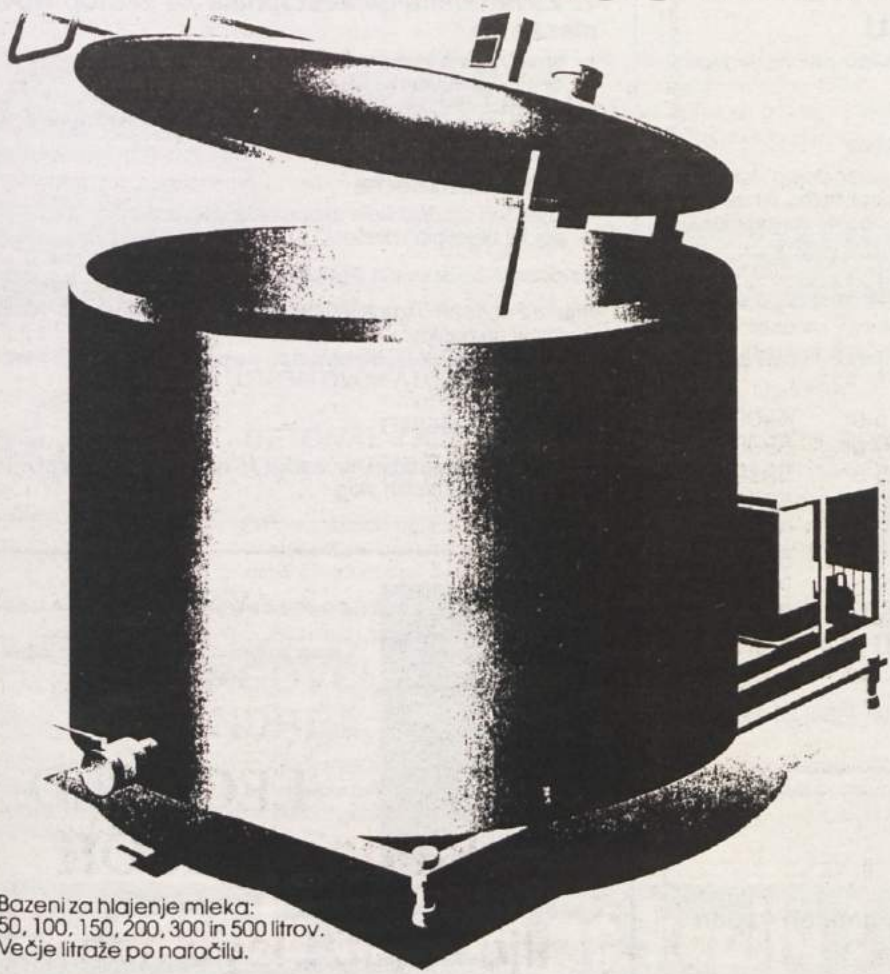
Kupon DL

Ime in priimek: tel:

Ulica (kraj) in pošta:

Raven kakovosti je odvisna od ravni kakovosti najslabšega člana v proizvodnem ciklu. Naši bazeni za neposredno hlajenje mleka vam omogočajo doseganje najvišje kakovosti pri pridelavi mleka.

BAZENI ZA HLAJENJE MLEKA NIEROS METAL

Bazeni za hlajenje mleka:
50, 100, 150, 200, 300 in 500 litrov.
Večje litraže po naročilu.

Nakup:
• z brezobrestnim kreditom na šest mesecev
ali
• za gotovino in 25% popustom.
• Pogoji veljajo do 15. junija 1992.

Informacije in naročila:
• Ljubljanske mlekarne • g. Kos: 061 181 261 •
• Mariborske mlekarne • g. Ledinek: 062 511 551 •
• NIEROS METAL, Slovenj Gradec • prodaja: 0602 42 041 •

NIEROS®

Iskra

S • E • L • E • C • O • M 2/6

ZASEBNI TELEFONSKI SISTEM

KOMUNICIRANJE — Številne telefonske funkcije omogočajo udobno notranje in zunanje telefoniranje. Pri tem nas vodi vgrajen prikazovalnik.

UPRAVLJANJE — Vklon in izklop različnih aparatov preko telefonskega sistema.

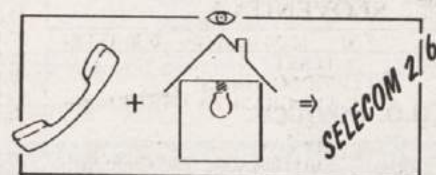

NADZOR — Funkcija sistema omogoča kontrolo stanja alarmnih naprav in kontrolnih senzorjev.

Vabimo vas na prikaz delovanja sistema **SELECOM 2/6** v Pionirjevi »Rastoči — BIO hiši« na Regrških Košenicah 101 v petek, 5. junija, od 10. — 18. ure.

Informacije o nakupu naših drugih izdelkov dobite na PTT Novo mesto, tel. (068) 21-363, 25-760, PTT Krško, tel. (0608) 31-162.

Možnost nakupa telefonskih aparatov po sistemu »STARO ZA NOVO«.

Iskra Terminali — ko telefoniranje postane užitek

TERMINALS
European Quality and Design from Iskra

S ČEKI ABANKE NA HRVAŠKO

NOVE MOŽNOSTI
ZA POSLOVNO
ALI TURISTIČNO
POTOVANJE

so podpisale sporazum, po katerem lahko od 1. junija 1992 posluje s čeki ABANKE tudi na Hrvaškem.

POSLOVANJE JE
ENOSTAVNO

ABANKA vam za potovanje na Hrvaško nudi možnost poslovanja s čeki. Tako boste odslej lahko uporabljali poseben

- turistični ček za dvig gotovine ali plačilo storitev
- in, kar je še posebna prednost,
- ček vašega tekočega računa ABANKE!

Za dodatna pojasnila obiščite katerokoli enoto ABANKE v Sloveniji.

ADUT

ZAKAJ SE SPLAČA
KUPOVATI
S KARTICO
ADUT

- ker je enostavno,
- ker ob nakupu ne potrebujete gotovine,
- ker imate zamik plačila tudi do enega meseca,
- ker zadostuje le vaš podpis,
- ker lahko kupujete povsod, kjer je oznaka Adut,
- ker lahko dvigujete gotovino v SKB banki
- in ker vas čakajo še druge ugodnosti.

Majhna kartica — veliko razkošje

Z Adutom lahko že kupujete tudi v bližini vašega doma:

Novotehna, Dolenjka, Mercator - KZ Krka, Mercator - Standard, Mercator - Preskrba, Krka Zdravilišča, Zavarovalnica Tilia, Zavarovalnica Triglav, Emona Posavje Brežice, KVM Ribnica, Kamnoseštvo Jakša Marjan, Darja Krško, Stavbno kleparstvo Brudar, Kerametal Brežice, Trgovina Kovačič Bizeljsko, Trgovina Lastovka Podsreda, TKI Globoko, Opekarna Brežice, Opekarna Novo mesto, Gostilna Kužnik, Instalaterstvo Jazbinšek Martin, Gostilna Kužnik Krško, Mesni butik Pigi Dobova, Pizzerija San Sebastian Novo mesto...

... in drugje po Sloveniji

Želim prejeti obrazec
za pridobitev kartice ADUT

Ime in priimek: _____
Naslov: _____
Telefon: _____

Prešernov trg 4
68000 NOVO MESTO

Telefon/telex: (068) 26-089

**PO UGODNIH
CENAH V
NOVEM MESTU
BRŠLJIN 2**

**Delovni čas: od 7. do 19. ure, sobota do 13. ure
Prodaja na 3 čeke!**

UGODNO:

jupol, gašeno apno, keramične ploščice, siporex
1947 Kurivoprodaja 1991 CENTER — iz malega veliko, iz dobrega boljše!

**Republika Slovenija
SKUPŠČINA OBČINE TREBNJE
IZVRŠNI SVET**

razpisuje

**javno ugotavljanje interesa za opravljanje dejavnosti
vzgoje in varstva predšolskih otrok.**

Na podlagi sklepa 42. seje IS SO Trebnje z dne 27. 5. 1992 se razpiše javno ugotavljanje interesa za izvajanje javne službe na področju vzgoje in varstva predšolskih otrok, starih od 1 do 7 let, v občini Trebnje.

Interesenti morajo izpolnjevati prostorske, kadrovske in druge pogoje v skladu z zakonom o vzgoji in varstvu predšolskih otrok (Ur. list SRS št. 5/80) in s pravilnikom o najvišjem dopustnem številu otrok v oddelkih in spremstvu otrok (Ur. list SRS št. 20-1153/80).

Ponudbe sprejema sekretariat za občno upravo in družbene dejavnosti občine Trebnje, Goliev trg 5.
Rok za prijavo je 30 dni po objavi razpisa.
Interesenti morajo predložiti program dela in dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev.

»Mirnacomer« d.o.o. Sevnica

razpisuje prosta dela in naloge

**za poslovalnico v Novem mestu
»Prodaja pohištva in keramike«:**

1. poslovodja
2. prodajalec
3. monter-skladiščnik

**Za poslovalnico v Sevnici
»Prodaja Barve-laki-keramika«:**

1. poslovodja
2. prodajalec

Za omenjena dela in naloge je zahtevan poklic trgovske, ekonomske, kemijske ali lesarske stroke.
Prošnje pošljite v roku osem (8) dni po objavi na naslov: Mirnacomer d.o.o., Sevnica NHM 17, 68290 Sevnica.

**OPEKARNA
NOVO MESTO d.o.o.
Zalog 21, 68000 Novo mesto**

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA DRUŽBE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- visoka ali višja šolska izobrazba ustrezne smeri,
- dokazana uspešnost pri vodenju v zadnjih petih letih,
- dokazano znanje enega svetovnega jezika,
- podpis pogodbe o zaposlitvi z določbami o konkurenčnih prepovedih.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi. V vlogi morajo navesti tudi podatke o morebitnem članstvu v organih drugih podjetij ter o deležih in delnicah, ki jih imajo v drugih družbah. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po odločitvi.

infotehna

Infotehna nudi celovit informacijski inženiring z združenjem računalniške strojne in aplikativne programske opreme.

VABILO K SODELOVANJU

K sodelovanju želimo povabiti sodelavce za naslednja področja:

1. prodaja računalniške opreme
2. vodenje financ in računovodstva

Če ste odločni, komunikativni, obvladate samostojno delo in odgovornost, stari do 35 let, imate ustrezno izobrazbo, izkušnje na področju trženja in financ ter ustrezno znanje angleščine, pričakujemo vaše pisne prijave v roku 7 dni po objavi.

VABILO K IZOBRAŽEVANJU

Pridružite se tistim, ki že znajo uporabljati svoj računalnik. Z našo pomočjo na strokovno organiziranih tečajih je v minulem letu to opravilo že več kot 150 udeležencev.

DOS OSNOVNI	15 ur	4400 slt
WORDSTAR OSNOVNI	20 ur	5900 slt
WORDSTAR NADALJEVALNI	15 ur	5250 slt
LOTUS	20 ur	5900 slt
QUATTRO PRO	20 ur	5900 slt
DBASE III/+	20 ur	5900 slt
AUTOCAD	25 ur	7750 slt
TEČAJ ZA MANAGERJE	12 ur	3850 slt
WINDOWS 3.1	10 ur	3500 slt
WORDSTAR ZA WINDOWS	15 ur	5250 slt

Infotehna, Trdinova 4, 68000 Novo mesto, tel. (068) 26-127, 23-263, telefaks 21-026.

ANEX
d.o.o.

**Zaradi potreb, ki jih narekuje dinamičen vzpon
podjetja,**

razpisujemo proste delovne naloge

**komercialista (za računalniško opremo)
za področje Dolenjske**

zaželjeno znanje računalništva
delo je v poskusni dobi honorarno

Ponujamo vam:

- stimulativni zaslužek
- kasnejšo možnost stalne zaposlitve
- dinamično delo

Pričakujemo, da:

- ste stari okoli 25 let
- imate V. oz. VI. stopnjo izobrazbe
- ste ustvarjalni in samoiniciativni
- imate določene delovne izkušnje in poslovne zveze

Pisne prijave s priloženo kopijo potrdila o izobrazbi pošljite na naslov:
ANEX, d.o.o., Ižanska c. 77, 61000 Ljubljana, v 8 dneh po objavi.

**VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA
NOVO MESTO, p.o.
Ragovska 18
68000 NOVO MESTO**

razpisuje

dela in naloge

2 (dveh) PEDAGOŠKIH VODIJ

Za pedagoškega vodjo je lahko imenovan kandidat, ki, poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom,

- izpolnjuje pogoje za opravljanje dela vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, ali učitelja, po Zakonu o osnovni šoli;
- ima 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj 2 leti pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok.

Kandidati naj prijavi priloženo dokazila o izpolnjevanju pogojev. Pedagoški vodji bosta imenovani za 4-letno mandatno obdobje.

Prijave pošljite v 8 dneh po dnevu objave na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavljenem razpisu.

• Originalnost je v tem, da ustvarimo nekaj čisto občega. (Hegel)

Sedežna garnitura

ROK

je prostor
za razgovor

Cena: 53.000 SLT

Sedežna garnitura ROK je prevlečena s kakovostnim umetnim usnjem naravnega videza, oblikovana pa je tradicionalno, s pridihom prestiža in sodobnosti.

Trpežna je in enostavna za čiščenje.

Je razstavljiva, enostavno in hitro jo montirate ali demontirate.

Ker je obložena in tapcirana tudi na hrbtni strani, vam daje priložnost neobičajne, a učinkovite postavitve od stene v notranjosti prostora.

**SUHA KRAJINA
COMMERCE**

DVOR d.o.o., Dvor 53A, Tel., Fax 068/87-470

adriatik
PODJETJE ZA TRGOVINO, TURIZEM IN PROMET d.o.o.

Podjetje za trgovino, turizem in promet d.o.o.
Dobova
tel/fax: (0608) 64-625

vas v soboto, 6. junija, in v nedeljo, 7. junija, od 10. ure naprej vabi pred Hotel grad Otočec, kjer vam bodo predstavili vozila:
VOLKSWAGEN, OPEL in GOLF 3 — avto leta

Vabljeni!

LogiCom

Računalniški inženiring
Tel.: (068) 22-552

tiskalnik EPSON LX—400 samo 30,210 SLT
tiskalnik EPSON LQ—100 samo 41,900 SLT

(24-iglični, 5 pisav, hitrost 200 z/s, standardno vgrajen podajalec papirja, zelo majhne dimenzije)

Pohižite, količine so omejene!

Ilke Vaštetove 15, Novo mesto

V SPOMIN

5. junija bo minilo 10 let, odkar nas je zapustil dragi mož in oče

**LEOPOLD
MATOH**

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki se ga spominjajo.

Žalujoci: žena, sinova in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste našega predragega

**STANKA
JANCA**

iz Ravni 7

spoštovali in imeli radi, ga pospremili na njegovi zadnji poti in počastili njegov spomin z lepo mislijo in besedo, iskrena hvala.

Njegovi

Ravni, 2. 6. 1992

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

**JANEZA
UCMANA**

z Vel. Cerovca 8

se vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, z nami sočustvovali, podarili pokojnemu cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, iskreno zahvaljujemo.

Žalujoci: vsi njegovi

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaksu: (068) 24-898 do torka do 10. ure.

FIAT

Možnost dostave na dom, dajatve do registracije približno 47%. Posredovanje pri prodaji rabljenih vozil, odkupi, izvedeniške cenitve, prepisi.

Uno od 10.120 DEM
Tipe od 13.900 DEM
Tempra od 15.800 DEM
Croma od 21.500 DEM

AMI d.o.o., Ljubljanska c. 27,
Novo mesto
tel/fax: 22-713

TREBNJE, Molodvorska 1,
Tel. (068) 44-003

BETONAL TREBNJE proizvodnja, prevoz in strojno vgrajevanje betona

Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nudimo 5% popusta!

TRGOVCI, POZOR! ANDREA, d.o.o., Ljubljana

Grosistična prodaja kvalitetne italijanske modne in športne obutve po konkurenčnih cenah. Velika izbira modelov ter ekskluzivna ponudba znamke LUMBERJACK. Ugodni plačilni pogoji! Ljubljana, Javna skladišča, Hala 8, vsak dan od 9. — 16. ure in v soboto od 9. — 12. ure, tel. 061 440-446.

Pri sosedu nič več ne kaplja!

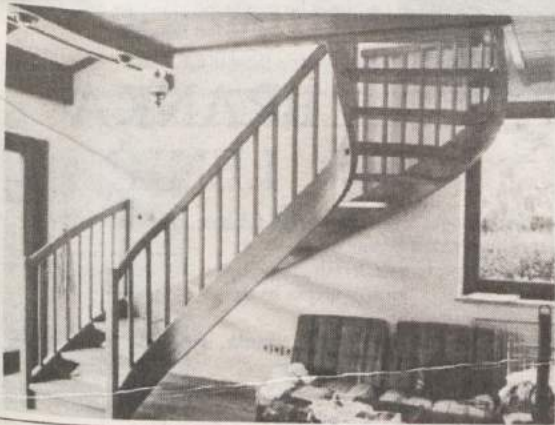
Ne zamenjajemo vodovodnih pip in mešalnih baterij, ker jih popravimo oziroma obnovimo. Popravimo tudi tiste, ki so vam jih vodovodni inštalaterji zamenjali in rekli, da so zanič. Zamenjani deli pri obnovljenih pipah in mešalnih baterijah imajo EVROPSKI ATEST. Za opravljeno delo dajemo 5 let garancije. Prevoz ne zaračunavamo.

Informacije in naročila po tel. (068) 87-543 non stop.

MIZARSTVO VRHOVŠEK

Otočec • Nad Krko 15 • tel: (068) 85-148

Idealno rešitev manjšega bivalnega prostora vam ponujamo z izdelavo stopnic, ki ne zmanjšajo koristne stanovanjske površine

Trgovina NANCA

Ilke Vašte 16
tel. (068) 28-875

Vam nudi veliko izbiro

- maturantskih in birmanskih oblačil
- ženska krila, bluže in pletenine
- sposojo poročnih in obhajilnih oblek

UMETNI KAMEN za oblaganje fasad

po najugodnejših cenah
svetlo sivi 390 SLT m²
temno sivi
z belimi odtenki 450 SLT m²
beli 600 SLT m²
Možne tudi druge barve.

»KOŠMRLJ«, d.o.o.
Meniška vas 7,
Dol. Toplice
tel. (068) 65-557

Mogoča dostava na dom in tudi polaganje

GRADITELJI IN VSI, KI VAM VSAKDANJK KRAJŠA ČAS ZA PRIPRAVO HRANE

PIONIR STANDARD vam za potrebe delavcev ali gostov nudi pripravo toplih malic in kosil. Posodo in pribor boste prejeli na reverz. Ob dobri hrani vas bomo »opremili« tudi s hladnimi in toplimi napitki, ki so v času poletja in sonca neobhodni. Za krajše relacije vas oskrbimo tudi z dostavo. V naši restavraciji vam lahko s pestro ponudbo pripravimo različne skupinske prireditve, kot so poroke, maturantski ples, družabna srečanja... Za željne gorskega zraka in razvedrila pa vam celotno gostinsko ponudbo lahko ponudimo v idilično markantnem planinskem domu Pionir na Gorjancih.

Z ugodno ceno se vam priporočamo.
Informacije: PIONIR STANDARD Novo mesto
tel. (068) 21-826 int. 1346

Compu tronik

Lastna proizvodnja, lasten servis, hitra dobava iz lastne zaloge, ustrezna strokovna in poklicna usposobljenost zaposlenih, bogate večletne izkušnje, ukvarjamo se izključno z računalniki, zaradi visoke prodaje imamo najnižje cene tiskalnikov EPSON, z računalniškimi komponentami smo opremili že preko 90 podjetij.

Zaradi zgoraj navedenega uvajamo poleg uveljavljenega programa Profesional tudi računalnike kategorije Ekonomik.

CT 216 P: 94.900 CT 325SXC P: 115.900 CT 340 P: 151.900
CT 216 E: 84.900 CT 325SX E: 99.900 CT 340 E: 129.900

Tiskalniki EPSON (s par. kablom in vgrajenimi šumniki):
LX 400: 25.700 LQ 100: 35.600 EPL 4100: 125.300
(A4, 9 iglic) (A4, 24 iglic) (A4, Laser, 1MB)

In še nekaj posebnosti iz našega programa:

- Diskete SONY 5,25" 1,2 MB (1 škatlja): 1.200
- Diskete TDK 3,5" 1,44 MB formatirane: 2.000
- ACCU kartica (shrani podatke ob izpadu omrežja): 39.000
- UPS 300W (za rezervno napajanje serverjev): 49.900
- GPU grafična kartica (1280 x 1024) do 7 x hitrejša od Tseng ET 4000: 34.800
- Prenosni okvir za trdi disk (disk s pomembnimi podatki lahko po končanem delu spravimo v trezor): 6.400
- Zaščitni filter Assist (švicarski, stekleni): 14.900
- Preklopnik 2 računalnika na 1 tiskalnik: 4.800

COMPUTRONIK d.o.o., Prečna 37, 68000 Novo mesto, tel.: (068) 24-478

BREZA

trgovina KOVINO TEHNA
Metlika, CBE 1/b
tel. 068/58-460

V mesecu juniju POPUST

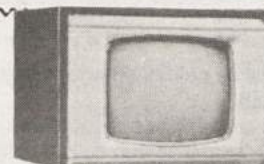
5 — 15% ali prodaja
1 + 2 ČEKA brez obresti

NEKAJ CEN		S POPUSTOM
bojler 80 l	20.239,00	18.215,00
enoročna pipa za kad	12.909,00	10.973,00
cev pocinkana 1/2"	1.566,00	1.409,00
jupol 28 kg	2.503,00	2.253,00
lepilo za ploščice 25 kg	860,00	774,00
parket lamelni hrast	1.400,00	1.260,00

NUDIMO inštalacijski material za vodovod, centralno in električno, ploščice, keramiko, bojlerje, pipe, cevi in profile, barve-lake
DOSTAVA kupljenega blaga na dom

NEMOGOČE JE MOGOČE TUDI V METLIKI

VIDEO, RADIO — TV
SERVIS ROŽIČ d.o.o.
Novo mesto, Pod Trško goro 45
tel/fax: (068) 21-229

Nudimo vam hitra popravila vseh znamk videorekorderjev, televizijskih sprejemnikov, hi-fi stolpov in avto radioaparatur. Storitve opravljamo tudi na domu. Pokličite nas!
Delovni čas: od 9. do 18. ure
sobota: od 8. do 12. ure

Turistična agencija
PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO
telefon: 068-28-136

pooblaščenca agencija za
KOMPAS HOLIDAYS
GLOBTOUR
SLOVENIJATURIST
in boljše privatne agencije

CELOTNA TURISTIČNA PONUDBA
NA ENEM MESTU

- za prave planince najboljši planinski čevlji po tovarniških cenah na 2 obroka
- za najboljše lovce pravi lovski čevlji po tovarniških cenah na 2 obroka
- usnjene ženske torbice na 2 obroka

KIK INTERIER

sistem notranje ureditve, export-import, proizvodnja in trgovina
d.o.o. Novo mesto
C. komandanta Staneta 6
tel/fax: (068) 23-422

- * spuščeni stropi — pregradne stene
- * haller vertikal zavese
- * etažerji in regali
- * sistem notranje razsvetljave in elektroinstalacije
- * marmor, ki greje

Delovni čas od 8. do 16. ure
od 16. ure dalje na tel/fax: (068) 23-422

NOVO NOVO

- Kemično čiščenje usnjenih oblačil — velur — gladko usnje
- Obnavljanje barve ponošenih usnjenih oblačil
- Čiščenje usnjenih zaščitnih oblačil — rokavice, predpasniki...
- Čiščenje vseh vrst ostalih oblačil
- Čiščenje merino posteljnine

tedenski koledar

Četrtek, 4. junija — Kristina Petek, 5. junija — Ferdinand Sobota, 6. junija — Zdenka Nedelja, 7. junija — Robert Ponedeljek, 8. junija — Medard Torek, 9. junija — Primož Sreda, 10. junija — Marjeta

LUNINE MENE
7. junija ob 21.47 — prvi krajec

kino

BREŽICE: od 4. do 7. (ob 20. uri) ter 7. 6. (tudi ob 18. uri) ameriški krimi-

nalni film Buggy.

ČRNOMELJ: 5. 6. (ob 19. uri) ameriška akcijska komedija Ko sreča potka na vrata, 7. 6. (ob 19. in 21. uri) ameriška komedija Skodrana Suzy.

KRŠKO: 4. in 5. (ob 20. uri) ter 6. 6. ameriški akcijski film Hook, 7. 6. (ob 18. uri) hongkonški akcijski film Bitka za zaklad.

METLIKA: 5. 6. (ob 19. in 21. uri) ameriška komedija Skodrana Suzy, 7. 6. (ob 21. uri) ameriška akcijska komedija Ko sreča potka na vrata.

NOVO MESTO: Od 4. do 8. 6. (ob 18. in 20. uri) ter 6. in 7. 6. (tudi ob 16. uri) ameriški akcijski film Zadnji skavt.

čestitke

V GABRJU pod Gorjanci bo praznovan rojstni dan PETER MORAVEC. Veliko zdravja in osebnega razumevanja v družini mu želi tašča. 2553

kmetijski stroji

KMETOVALCI! Največja zasebna trgovina vas vabi k nakupu rezervnih delov za traktorje Tomo Vinkovič, Zetor, Univerzal, Ursus, Fiat, BCS, gum in akumulatorjev. Primer: 12V97 - 100 Ah 6.300 SLT, 12V135 Ah 9.950 SLT. Se priporoča Slavko Prosen, Agroizbira Kranj, ☎ (064)324-802. 2227

TRAKTOR UNIVERZAL 46 s kabino, letnik 1978, prodam za 7.000 DEM. ☎ (068)44-257. 2474

ROTACIJSKO kosilnico Britey 165 prodam. Cvelbar, Gorenja vas 22, Šmarješke Toplice, ☎ 73-194. 2478

TRAKTOR TV 818, nov, prodam. ☎ (068)84-818. 2479

KOMBAJN ZMAJ, širine 3,20 m, prodam za 3.500 DEM. ☎ (0608)32-318, zvečer. 2488

ZETOR 5011 prodam. Pirh, Podgora 43, Straža. 2498

MOTOKULTIVATOR MAESTRAL z acme motorjem, 8 KS, komplet s kosilnico ter frezo, vse novo, ugodno prodamo. ☎ (068)24-663. 2499

KUPIM TRAKTOR, 35 KM, star do 10 let, Milan Strojnik, Dobrava 14, Podbočje, ☎ (0608)33-902, zvečer. 2502

NOVO NAKLADALKO za krmo Sip 20, nov pralni stroj in kosilnico BCS prodam. ☎ (068)23-311 int. 341 ali (0608)60-076. 2513

TRAKTOR ZETOR 5211 in traktorsko zadnjo kosilnico prodam. ☎ 52-141. 2514

OBRAČALNIK SIP 2200 in puhalik Tajfun z elektromotorjem zelo ugodno prodam. ☎ (068)23-743 ali (0608)68-302. 2529

TRAKTOR IMT 560 ugodno prodam. Možna je tudi menjava za lažji traktor. Franc Gal, Bučka 24, Škofjan. 2533

NOVO 17 m3 nakladalno prodam 20 % ceneje. ☎ 56-612. 2544

TRAKTOR ŠTORE 502, 1700 delovnih ur, prodam. ☎ (068)76-294. 2546

TRAKTOR FERGUSON, 35 KS, prodam. Možnost plačila na dva obroka. ☎ 24-792. 2550

TRAKTOR IMT 539, letnik 1990, 350 delovnih ur, ugodno prodam. ☎ 52-855. 2570

motorna vozila

126 P in izvenkrmni motor Tomos 18, kot novo, prodam za polovično ceno. ☎ (0608)32-717. 2476

126 P, letnik 1981, registriran do 2/93, prodam. Župan, Slavka Gruma 56, Novo mesto. 2482

JUGO 45, letnik 1990, 11.000 km, ugodno prodam. ☎ 25-251. 2486

ZASTAVO 750, letnik 1981, registrirana do 17.5.1993, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 20-329, zvečer. 2490

126 P, letnik 1989, rdeč, prodam. ☎ (068)45-292. 2491

126 BIS, letnik 1990, nekompleten, prevoženih 50 km, zelo ugodno prodam. ☎ 25-862. 2505

PRODAM 126 P, letnik 1984, registriran do maja 93. Fartelj Darko, Češča vas 3.

SAVOY d.o.o.

OPEL: VECTRA
ASTRA
dobava 1 dan

JANA d.o.o.; 22-862

JUGO 45, 8/86 in jugo Korat 45, 5/88, ugodno prodam. ☎ (068)65-233. 2509

ZASTAVO 101, letnik 1986, ugodno prodam. Mirko Stepan, Valantičevo 8, Novo mesto. 2516

WARTBURG LIMUZINA, letnik 1977, registriran do novembra 1992, prodam. ☎ 51-852. 2519

R 4 GTL, rdeč, letnik 1989, prodam. ☎ 78-222, po 16. uri. 2522

HONDO 250 CROS, letnik 1989, prodam za 1900 DEM. ☎ (0608)60-183, pred 7. ali po 20. uri. 2524

NISAN MIKRA, 12/90, 28.000 km, prodam. ☎ 22-022. 2527

ŠKODO FAVORIT prodam. ☎ (068)42-667. 2534

126 P, letnik 1987, prodam. Jože Rajer, Jordan Kal 10, Mira Peč. 2537

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎ (068)76-412. 2538

R 5 KAMPUS, 12/89, rdeč, tonirana stekla, prodam. Ogljed popoldne. Jaklič, Podgora 9, Straža. 2541

JUGO I, I GX, letnik 1987, prodam. ☎ 65-063. 2542

R MASTER KASONAR, letnik 1982, prodam. ☎ 73-609. 2543

Z 750, letnik 1983, z obnovljeno karserijo, prodam. ☎ 24-846. 2547

Z 750, letnik 1981, registriran do 16.1.93, in Z 750 po delih prodam. Damjan Potočar, Trška Gora 75 (nad gostilno Pugej), Otočec. 2554

DIANO v voznem stanju in komplet delov, ter ploščevino za obnovo prodam. Cena po dogovoru. ☎ (068)22-218. 2556

R 4, letnik 1989, prodam. ☎ 26-741. 2558

GOLF D, letnik 1984, registriran do 2/93, ugodno prodam. Andrej Gregorčič, Grobje 25, Sentjernej. 2566

Z 750, letnik 1984 in traktor Univerzale, motor v okvari, prodam ali zamenjam za osebni avto ali živino. ☎ 76-527. 2571

R 4 GTL, letnik 1989, 38.000 km, zelo dobro ohranjen, prodam za 6.500 DEM. ☎ 24-235. 2572

obvestila

ŽALUZIJE — ROLETE izdelujemo ip montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 1656

Arx d.o.o.

Novo mesto, Cesta herojev 34

Iščemo dinamičnega sodelavca za trgovanje z zdravili

diplomiranega farmacevta

Vse informacije dobite po telefonu 22-347 ob delovnih urah od 20.—21. ure. V kolikor se bomo dogovorili, bomo sklenili pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas, v kateri bomo opredelili tudi vse ostale pogoje.

NESNICE, mlade jarkice, pasme hixex, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemamo in dajemo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578. 2263

ZA BOLJŠI SLUH

GATTON
SIEMENS

Slušni aparati

TEST SLUHA IN NASVET:

OPTIKA
Novo mesto
Komandanta Staneta 12

Vsako sredo od 9. do 12. ure
tel. (068) 23-110

Gostišče KULJAJ

v Gabrju
vas vabi v **nedeljo, 7. junija,**
v svojo diskoteko, kjer bo ob
19. uri
gostoval

VLADO KRESLIN

ROLETE in žaluzije izdelujemo in montiramo. ☎ (061)721-521. 2472

PURANE, bele, težke pasme, stare 5 tednov, bomo prodajali od 6. junija dalje.

Naročila in informacije na ☎ (068)45-622 ali (061)783-382. 2493

Nogometni klub FUŽINA — DVOR organizira turnir v malem nogometu 21. junija ob 8. uri na Loki v Žuzemberku

Prve 3 ekipe bodo bogato nagrajene. Prijave za turnir bodo pol ure pred pričetkom igre. Pokrovitelj:

SUHA KRAJINA
COMMERCE
DVOR d.o.o., Dvor 53A, Tel., Fax 068-97-470

PIŠČANCE, bele, stare 4 tedne, bomo prodajali 13. junija. Višček, Račje selo, Trebnje, ☎ 44-862. 2496

SERVIS DUJMOVIČ vam nudi servis boilerjev Tiki, servis gospodinskih aparatov, elektroinstalacije. C. herojev 66, ☎ 20-405. 2501

PLETILJE!

Velika izbira bombaža, lana in volne (Lokatex) po ugodnih cenah.

Inf. in prodaja:
Benkič Breda
Šmarješke Toplice 174
p. Šmarješke Toplice
tel. (068) 73-094
ali (068) 73-214 (Baloh)

PO UGODNI CENI izdelujemo in prodajamo betonske robnike. ☎ (068) 45-564 ali 45-448. 2503

Mlajšo upokojenko za varstvo enoinpolletnega fantka na svojem domu, iščem. Ponudbe pod šifro »POŠTENA«.

IZDELUJEM PONUDBE za vse vrste elektroinstalacijskih del. ☎ (0608)69-649. 2506

ZELO NIZKE CENE storitev s populstom nudi pečarstvo Mrvar. ☎ 85-393. 2507

BRIKETI, bukovi, na zalogi. Sprejemamo prednaročila za zimo. Cena zelo ugodna. ☎ (068)23-941, zvečer. 2532

V SPOMIN

Če bi solze te zbudile, draga Branka,
ne bi v grobu spala ti.
Samo duša ve, kako boli,
ko te več ni.

6. junija bo minilo žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustila

BRANKA LENIČ

roj. Gramc, iz Leskovca

Vsem, ki se je še spominjate, krasite in prižigate sveče na njen prerami grob, najlepša hvala.

Žalujoci: sinova Jani in Tomaž, mama, ate, brat ter sestra z družino

16 Dolenjska banka d.d. Novo mesto

NOVI, UGODNEJŠI POGOJI KREDITIRANJA OBČANOV IN OBRNTNIKOV

Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto je v mesecu maju uvedla nove, ugodnejše pogoje kreditiranja občanov in obrtnikov. Poglavitna novost v kreditni ponudbi je, da banka za pridobitev kredita ne pogojuje vezave lastnih sredstev občana, kar omogoča učinkovitejšo uporabo lastnih sredstev za financiranje posamezne investicije.

Banka nudi občanom:

1. Potrošniške kredite za plačilo vseh vrst blaga in storitev
Višina kredita je odvisna od kreditne sposobnosti občana in načina zavarovanja kredita. Banka odobri občanu kredit največ v višini 80% predračunske vrednosti blaga ali storitve. Odplačilna doba kredita je odvisna od namena kreditiranja in znaša od 6 mesecev do 8 let. Občan odplačuje kredit v mesečnih anuitetah.

2. Gotovinske kredite

Višina kredita je odvisna od kreditne sposobnosti občana in načina zavarovanja. Odobreni kredit banki nakaže na občanovo hranilno knjižico ali tekoči račun pri banki. Odplačilna doba kredita znaša največ do 11 mesecev, občan pa odplačuje kredit v mesečnih anuitetah.

3. Stanovanjske kredite za nakup ali adaptacijo stanovanja ali stanovanjske hiše

Višina kredita je odvisna od kreditne sposobnosti in načina zavarovanja kredita, vendar znaša največ do 80% predračunske vrednosti investicije. Banka odobrava stanovanjske kredite tudi na podlagi namenskega varčevanja. Višina kredita je odvisna od višine povprečno privarčevanih sredstev in dobe varčevanja. Odplačilna doba kredita znaša do 15 let, krediti pa se odplačujejo v mesečnih anuitetah.

4. Kredite obrtnikom in kmetom za financiranje naložb v osnovna in obratna sredstva

Banka odobrava dolgoročne kredite za nakup, gradnjo in adaptacijo poslovnih prostorov, nakup in popravila vseh vrst osnovnih in obratnih sredstev, kmetijskih zemljišč in kmetijske mehanizacije. Višina kredita je odvisna od kreditne sposobnosti občana, donosnosti naložbe in načina zavarovanja kredita, vendar znaša največ do 80% predračunske vrednosti investicije. Odplačilna doba je odvisna od namena kreditiranja in znaša od 2 do 12 let.

Kratkoročne kredite za obratna sredstva odobrava banka za dobo do 12 mesecev. Banka odobrava kredite z enkratnim ali postopnim koriščenjem, način odplačevanja pa se določi s kreditno pogodbo.

Vabimo vas, da se za vse podrobnejše informacije zglasite na kreditnih oddelkih banke

v Novem mestu, Trdinova 2, tel. 25-211
v Črnomlju, Trg svobode 2, tel. 51-113
v Metliki, Trg svobode 7, tel. 58-296
v Trebnjem, Ul. Gubčeve brigade 4a, tel. 44-279

16 ljubljanska banka

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Lazar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 50 SLT, naročnina za 2. trimesečje 590 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.180 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 850 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.700 SLT; za razpise, licitacije ipd. 1.000 SLT. Mali oglasi do deset besed 600 SLT, vsaka nadaljnja beseda 60 SLT.

ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 60001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks 24-898. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Časopisni stavek, preloži in tiska: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

DALJNOGLEDA 8 x 30 in 10 x 50, fotoaparati Zenit 122 ter menjalnik in lita platišča za jugo 45 prodam. ☎ (068)45-592. 2528

KORUZO, ječmen in belo vino prodam. ☎ 85-957. 2535

BUKOVA IN GABROVA DRVA prodam. ☎ 43-752. 2536

ŠTEDILNIK GORENJE na drva, s kotličkom, skoraj nov, in Iskra, črno-beli TV, ekran 36 cm, prodam. ☎ 86-223. 2539

2 m3 suhih hrastovih plohov in 500 kg pšenice prodam. Tomič, Loke 10, Straža, ☎ 85-370. 2540

TERMOIZOLACIJO, 108 m2, debeline 10 cm, v rolah, ugodno prodam. ☎ 25-676. 2551

KRAVO za zakol in traktorski plug Slavonac, malo rabljen, prodam. Silvo Gorenc, Herinja vas 8, Otočec. 2557

RABLJENO KUHNJO s štedilnikom in hladilnikom s skrinjo ugodno prodam. ☎ (068)25-382. 2559

PRODAM prener koles 60 cm. ☎ (0608)81-259, zvečer. 2560

BREJO KRAVO prodam. ☎ 44-383. 2562

PRIKOLICO za prevoz živine prodam. ☎ 44-574. 2564

OKNA in balkonska vrata, dobro ohranjena, prodam. Mirjam Kulovec, Vavta vas 79, Straža. 2565

KRAVE po izbiri prodam. ☎ 78-531. 2567

razno

VPSELJAN novejši gostinski lokal, na dobri lokaciji v Novem mestu, prodam. Sifra: "LOKAL". 2352

TRAVO za košnjo (1 ha) oddam. Tone Dular, ☎ (0608)60-064. 2489

ODDAM KOŠNJO pri Stopičah. Zaka Može, Dol. Težka Voda 11. 2492

V NOvem MESTU oddam vpeljano delavnico 170 m2 za kavršnokoli obrt. Samostojnemu avtokleparju jo oddam brez plačila in kupim hrastove plohe. ☎ 23-529. 2530

NUĐIMO ugodna posojila. Informacije na ☎ (061)348-779, popoldne ali (061)124-333 int. 373, dopoldne. 2552

ZA DELAVNICO, trgovino ali skladišče oddam velik prostor (250 m2) med Novim mestom in Metliko. ☎ 60-144. 2563

te avto in voljo do dela na terenu, pokličite na ☎ 23-977. 2568

BI RADI izboljšali svoj življenjski standard? Pokličite na ☎ 24-781. 2569

stanovanja

MLAD AMERIŠKI PAR vzame v najem moderno opremljeno hišo ali stanovanje v Krškem ali bližnji okolici. ☎ (0608)21-621 int. 249, Irena. 2471

DVOSOBNO stanovanje 60 m2, z balkonom, telefonom, centralno ogrevano, v Novem mestu, staro 10 let, prodam. ☎ 28-365. 2473

REDNO zaposleno dekle išče garsone ali enosobno stanovanje v Novem mestu. ☎ 28-918. 2475

MOŠKI IŠČE sobo s predplačilom. ☎ 22-181, od 9. do 10. ure. 2504

ENOSOBNO stanovanje na Drski, s telefonom, oddam v najem. ☎ 26-247. 2555

službo dobi

ZA OBMOČJE Novega mesta in okolice vabimo vodje skupin in prodajalce. Širok izbor. ☎ (064)329-010. 2481

ZA GOZDNO DELO v Nemčiji zaposlimo enega delavca. Zaželjene izkušnje in vozniški izpit B kategorije. Informacije na ☎ (068)78-260, zvečer. 2483

NUĐIMO HONORARNO ali redno zaposlitev zastopnikom in organizatorjem na področju Dolenjske. Pogoj: lasten prevoz in urejenost. ☎ (068)56-739 od 17. do 21. ure. 2485

KV NATAKARICO ali priučen, sprejememo. ☎ 47-749. 2494

NUĐIM redno ali honorarno zaposlitev. ☎ (0608)75-663. 2510

DEKLE ZAPOSLIMO v okrepčevalnici na Otočcu. Možno tudi pripravnično. ☎ 85-150 int. 23. 2512

ZAPOSLIM ŠIVILJO. ☎ 27-669. 2517

SLUŽBO DOBI NK delavec v kovinarstvu na Dolenjskem. ☎ (061)785-092. 2518

ZAPOSLIMO, redno ali honorarno, kuharja, čistilko in natakarico. Gostišče Kolednik na Veselici v Metliki. ☎ 58-714. 2525

STE V FINANČNI STISKI? Želite pošteno zaslužiti? Nuđimo vam honorarno delo do 100.000 SLT mesečno. Potrebujete lasten prevoz. Informacije v četrtek ob 19. uri v Ločni 8 a, Novo mesto. 2531

ZELO DOBRO PLAČANO honorarno delo pri prodaji tekstila po domovih. Potreben osebni prevoz in prosti vikendi. ☎ (068)85-325. 2548

STE V FINANČNI STISKI? Če imate

MUZEJSKA SLUŽBA TREBNJEGA

SEVNICA — Po sprejeti muzejski mreži v Sloveniji in usmeritvah Ministrstva za kulturo naj bi Dolenjski muzej Novo mesto tudi poslej pokrival s svojo dejavnostjo območje občine Trebnje. Kot ugotavlja sekretar občinskega sekretariata za občino upravo in družbene službe Milan Rman pa s tem, da poverijo Trebanjci opravljanje muzejske službe Dolenjskemu muzeju, ne bodo še rešili vseh zagat s področja kulturne dediščine. Omenjena poveritev zagotavlja sodelovanje oz. identificiranje dediščine v okolju, sodelovanje pri postavitvah na Veseli gori, zasnovi Baragove zbirke, sodelovanje pri delu Galerije likovnih samorastnikov itd.

ZAHVALA

*Umrlo je meni srce,
umrle so nade sladke,
umrla ljubezen goreča,
umrli življenja je sreča.
(S Gregorčič)*

Nepričakovano nas je zapustil naš dragi sin in brat

MITJA BERUS

Iskrena hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo njegovim prijateljem, govornikom, godbenikom ter gospodoma proštu Lapu in patru Petru za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

*Delo, trud, trpljenje
tvoje je bilo življenje.*

Po hudi bolezni nas je v 78. letu starosti zapustila

ANA TURK

Miškova mama, iz Malega Orehka 1

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre in tete se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, kakor tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

*Žalost, solza, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

Po težki bolezni je v 60. letu starosti umrl naš dragi

JOŽE RETAR

iz Knežje vasi

Prisrčna hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so ga imeli radi, mu poklonili cvetje, darovali za sv. maše, nam pa izrazili sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja sosedom za nesebično pomoč, gasilskim društvom Občine, Dobrič in Račje selo za organizacijo pogreba in spremstvo ter cerkvenemu pevskemu zboru iz Dobriča za zapete žalostinke. Zahvaljujemo se tudi govornikom g. Ireni in g. Stanetu za poslovilne besede pred odprtjem grobom in duhovniku za lepo in svečano opravljen obred.

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedka

ALOJZA JESIHA

z Belčjega Vrha 19

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govornikom g. Kuzmi in g. Bečanju za poslovilne besede ter gospodu župniku za opravljen obred. Zahvala velja tudi osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, ki je pokojniku lajšalo zadnje ure.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki in zahrtni bolezni nas je v 65. letu starosti zapustila naša draga mama in stara mama

FRANCKA DRAŽENOVIC

iz Semiča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, izrazili sožalje, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo za pomoč dr. Suštaričevi, dr. Melinčkovi in dr. Ciglerjevi. Prisrčna zahvala vsem, ki ste jo obiskovali in tolažili v času bolezn.

Žalujoci: hčerke Katica in Jadranka ter sin Dušan z družinami

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

JOŽEFE BALANTIČ

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in sveče, za izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujem osebju Doma starejših občanov in zdravstvenemu osebju visceralnega oddelka novomeške bolnišnice za nudeno zdravniško pomoč in nego. Hvala g. patru Luki in Jožetu za opravljen svečani pogrebni obred. Vsem še enkrat prisrčna zahvala.

Žalujoci: hčerka Milica Šali v imenu vseh sorodnikov

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustil dobri in skrbni mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ IRT

— starejši
iz Prapreč 9

Prisrčno se zahvaljujemo prav vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali in stali ob strani, izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Še posebno hvala vsem sosedom, vaščanom ter svojem pokojniku za nesebično pomoč. Neizmerno hvaležni smo podjetju Pionir Novo mesto, MKZ Krka Novo mesto, Komunalni Novo mesto in osebju internegega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto. Iskreno se zahvaljujemo tudi LD Dolenjske Toplice, pevskemu zboru z Ruperč Vrha ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta

MARIJA ERJAVEC

iz Stranske vasi 37

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom Hrastarjevim za podarjeno cvetje in sodelavcem IMV za pomoč. Posebna hvala tudi gospodu kaplanu za opravljen obred.

Žalujoci: sin Jože z ženo, vnuki Zdravko, Jože, Bojan in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

*Pot življenja je končana,
zadnji dom bo ta poljana.
Prsti slovenske zemlje črne,
mrak brez konca se zagrne.
V večnih loviščih za zadnji lov
žalostno poje lovski zvok rogov.*

Nepričakovano in mnogo prežgodaj nas je zapustil naš ljubljeni mož, oči, zet in stric

VASILIJ NEDANOVSKI

višji carinik iz Gradca 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo dobrim sosedom Štefki, Mimici in Jožici, dr. Vukoviču, kolektivu Carinarnice Ljubljana, izpostavi Novo mesto, njegovim sodelavcem mejnega prehoda v Metliki, LD Gradac za organizacijo pogreba in poslovilne besede ob odprtju grobu, lovskemu pevskemu zboru za zapete pesmi, KS Gradac za besede slovesa pred domačo hišo, Iskri Semič, 4. razredu OŠ Podzemelj in Revozu Novo mesto. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

V 80. letu starosti je odšla tiho od nas naša dobra mama in nona

ALBERTA BARBIČ

vdova po pok. mizarju iz Novega mesta

Iskrena hvala vsem, ki ste delili z nami bolečino, nam izrekli pisno ali ustno sožalje, ji darovali toliko lepega cvetja in sveč in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno smo dolžni zahvalo zdravnikom in sestram internegega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto v II. nadstropju, ki so tako lepo skrbeli zanjo. Domu starejših občanov, osebju in stanovalcem, iskrena hvala za razumevanje v času kratkega bivanja pri njih. Lepa hvala njenim in našim prijateljem ter sosedam za tolažilne besede in darovano cvetje. Njeni prijateljci g. Jožici Bencik še posebna hvala za vse, kar je dobrega storila zanjo v času njene bolezn. Zahvaljujemo se pevskemu zboru Dušan Jereb in ljudskim pevkom župnije sv. Lenarta za čudovito zapete pesmi. Prav iskrena hvala g. patru Petru za lepo opravljen obred in ganljive besede ob zadnjem slovesu. Gospodu Lapu lepa hvala še za posebno zvonjenje ob njeni zadnji uri. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: otroci z družinami v imenu sorodstva

Novo mesto

Majda Vrh

njena dolgoletna želja po nadaljevanju študija, in če bo letos v jeseni možen vpis, bo Majda med prvimi vpisanimi študenti visoke šole za socialne delavce.

Majda je stara 35 let in živi na Griču pri Ribnici, sicer pa je doma, kar rada s ponosom pove, v Trubarjevi rojstni vasi Rašica pri Velikih Laščah. Za študij socialnega dela se je odločila v zadnjem letniku gimnazije, ki jo je obiskovala v Ljubljani. Študij je končala leta 1978, se istega leta poročila in zaposlila v Ribnici. Tam je 10 let delala kot socialna delavka na področju varstva otrok in družine, vzporedno s tem pa od leta 1980 pa vse do ustanovitve Centra, opravljala tudi funkcijo vodje socialne službe.

Že med opravljanjem obvezne študijske prakse je pričela delati z duševno prizadetimi otroki. Levji delež zaslug za pred skoraj desetimi leti ustanovljeno Društvo za pomoč duševno prizadetim občine Ribnica gre prav njej, čeprav še tako nerada vidi, da se poudarjajo njene zasluge. »Dela z ljudmi, ki so potrebni pomoči, bodisi da gre za naše socialno ogrožene občane, begunce ali duševno prizadete, je del mojega dela,« pojasnjuje Majda, da bi se izognila pohvali.

Prav nič zadržana pa ni pri pohvali drugih, denimo, aktivistov Karitas in svojih sodelavcev v Centru. »Imam zelo dober kolektiv. S sodelavci se dobro razumemo, kar pa je pri našem delu, ki je lahko tudi izredno naporno, zelo pomembno,« pravi Majda, ki novih moči in energijo črpa ravno iz kolektiva in svoje družine.

Z možem Jožetom, ki je zaposlen kot planer v Riku in ima veliko razumevanje za njeno delo, z 12-letno hčerko Petro in 8-letnim sinom Aljažem gredo skoraj vsak vikend k Sv. Ani ali v druge okoliške hribe. Poleg hribolezanja Majda za sprostitev rada tudi kaj prebere in ureja svoj vrtiček, na katerem prideluje biološko hrano. M. LESKOVŠEK-SVETE

Gospa Wang odšla, njena energija ostaja

Teško (začasno?) slovo od množice pacientov

V lanskem maju je začela v Ljubljani delovati Kitajka Wang Aiping. Zdravila je po svoji lastni metodi qi gonga. Qi gong je star 5.000 let in se izvaja na Kitajskem na 10.000 načinov. Zdravljenje gospe Wang je zelo uspešno. To zdravljenje zahteva popolno sodelovanje bolnika. Mojstrica Wangova trenira paciente, da si spremenijo življenjske navade, kot so prehrana, gibanje, spanje. Posebno pozornost posvečajo pacienti visoki morali. Gospa Wang se je v nedeljo poslovila od svojih pacientov. Dejala je, da odhaja samo telesno, energija in njen duh pa ostajata v Sloveniji. Kjerkoli na svetu bo, bodo pacienti in učenci lahko z njo kontaktirali prek energije. Za nadaljevanje svojega dela v Sloveniji je gospa Wang ustanovila podjetje Qi gong metoda Wang Aiping d.o.o. s sedežem v Ljubljani, Celovška 108. Direktor podjetja je Rudi Klarič.

Pred odhodom je gospa izbrala 14 pacientov in učencev, ki bodo po njeni metodi trenirali stare in nove paciente. Treninji bodo še naprej v kinu Šiška, štirikrat dnevno. Cena enega tretmaja je 100 SLT. En tretma traja uro do ure in pol.

10. aprila letos je bilo ustanovljeno Društvo Qi gong metoda Wang Aiping. Člani društva bodo skrbeli za čistost metode, prizadevali si bodo, da se bodo vložena sredstva pacientov za zdravljenje po tej metodi upoštevala kot olajšava pri dohodnini.

In zadnja novica: Gospa Wang, ki je nameravala odpotovati na Kitajsko na počitnice, je bila zadnji hip zadržana v Ljubljani, zaradi preiskave v zvezi z bolniki, ki se jim je zdravstveno stanje poslabšalo v času njenega zdravljenja. A. J.-M.

OBNOVLJENA MOZELJSKA CERKEV

Minulo nedeljo je bila tu slovesnost ob zaključku prenove tamkajšnje cerkve, istočasno pa tudi birma. Že pred časom so krajani, ki so na svoje delo lahko upravičeno ponosni, prenovili zunanost, pred kratkim pa zaključili tudi dela na prenovi notranjosti cerkve. Slavnostni govornik je bil arhidiakon in kanonik msgr. Franci Vrhnac iz Ljubljane.

Kozarec kot simbol družabnosti

Nova podoba belokranjskega kozarca kiparja Martina Skolibra

METLIKA — Ko je bil metliški kipar Martin Skolibar še majhen, se je nekoč z odraslimi znašel v zidanici. Opažoval jih je, kako so vsi pili vino iz enega kozarca, ki so si ga podajali iz rok v roke, vsak pa ga je prijel in nagnil drugače. Tega dogodka se je Martin spomnil pred časom, ko je začel iskati podobo belokranjskega kozarca.

Kot je zapisala etnologinja in umetnostna zgodovinarica Andreja Brancelj-Bednaršek, je to iskanje vpeto med tradicijo belokranjskih lončarjev in avtorstvo kiparsko izražanje. To je poskus, da kljub odmišljeni obliki kozarec ohrani uporabnost. Iz Martinovega kozarce se res ne da degustirati, saj vina ni moč pogledati proti svetlobi. Je pa simbol družabnosti. Na njem ni označeno, koliko tekočine gre lahko vanj, saj tisti,

ki v zidanici ponudi vino, to stori iz radodarnosti, in ne zato, da bi meril, koliko bodo gostje spili. Ob nazdravljanju imajo nekateri kozarci, odvisno seveda od oblike, različen zven, kar je pri keramiki sicer težko doseči. Predvsem pa kozarca, ko je poln, ni moč odložiti iz rok, saj bi se vsebina prelila.

Oblike Skolibrovih kozarcev so zelo raznovrstne. Veliko oblikovalskih možnosti ima zlasti pri ročaju, ki, če je lesen, lahko iz njega oblikuje različne miniaturre. Zanimiv je keramični pečelj v obliki vitice, ki se pivcu ovije okrog prsta. Ves material, ki ga je pri tem uporabil kipar, pa je naraven. Tako tudi zanimiva embalaža, v kateri je kozarce ponudil kupcem, ki se oglašijo v metliškem Ateljeju za umetnost in obrt. Gre za leseno škatlico, v kateri je suho bre-

Martin Skolibar

zovo listje, priloženi dopis pa je tiskan na reciklažnem papirju. Čeprav se Skolibrove inspiracije za nove podobe kozarcev kar vrstijo in so tako njegova iskanja lahko skoraj brezmejna, pa metliški umetnik ne bo ostal le pri kozarcih. Odločil se je, da bo začel razvijati tudi porcelan, a se še ni odločil za njihovo obliko.

M. BEZEK-JAKŠE

Obnovljena kočevarska hiša

Hiša v Črnem Potoku pri Kočevju, v kateri živijo Logarjevi, nosi letnico 1818 — Druge se podirajo

ČRNI POTOK — Na Kočevskem je veliko starih kočevarskih hiš, ki so v dokaj žalostnem stanju, ponekod pa so kar cele vasi zapuščene. Pred leti so le redki, pa še ti brezuspешno, opozarjali na klavno sliko kočevskega podeželja. Kot kaže, je končno prišel čas, ko zavest o potrebi po ohranitvi starega in življenju podeželja počasi, pa vendarle, prodira med ljudi.

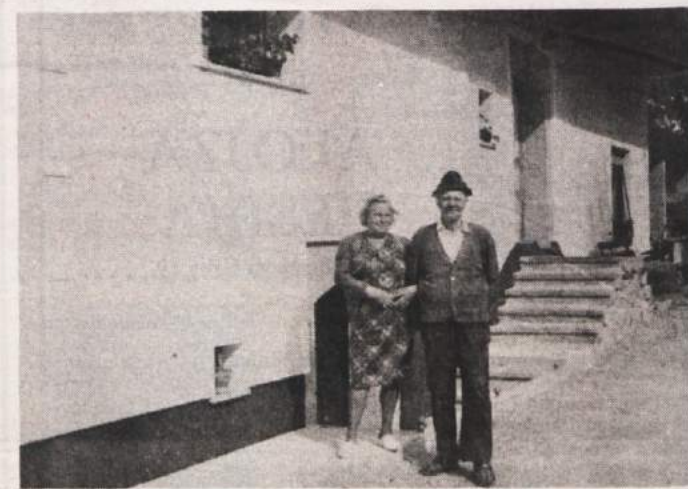
Kočevska Reka in Gotenica sta vzoren primer povedanega. Obnova starih kočevarskih hiš, ki so se je v Gotenici lotili z namenom, da bi ustvarili primer vasi, kakršna je bila v času, ko so v njej živeli Kočevjarji, v Kočevski Reki pa z namenom obujanja in vračanja življenja, poteka organizirano in pod strokovnim vodstvom Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Ljubljane. Nekateri obnove potekajo veliko manj strokovno, in čeprav morda vse tudi ni ravno takšno, kot je bilo včasih, so ljudje na svoje delo ponosni.

Takšna sta tudi Peter in Slavica Logar iz Črnega Potoka pri Kočevju. Hiša, v kateri živita, nosi letnico 1818 in je ena najstarejših hiš v vasi. O nekdanjih lastnikih hiše žal vesta bolj malo. Nekateri starejši vaščani vedo povedati le to, da so pred vojno v hiši živeli Putretovi, ki so se skupaj z večino ostalih leta 1941 oz. 1942 izselili.

Med vojno je bila vas skoraj prazna, po vojni pa se je za krajši čas v to hišo vselil Franc Ožbolt. Logarjeva sta prišla v Črni Potok 1. aprila 1948 s Primorskega v okviru tedanje politike poseljevanja praznih kočevarskih vasi. Leta 1957 sta postala lastnika hiše, lani jeseni pa sta se lotila njene temeljite obnove.

Hiša je bila potrebna obnove in odločili smo se, da jo bomo naredili takšno, kot je bila včasih,« je povedal njun sin Slavko, ki skupaj z družino živi v

prizidanem delu hiše, kjer je bila včasih drvarnica. Lani so naredili kopalnico, uredili greznico, prekrili streho in zamenjali okna, letos pa še fasado. »Hiša je bila včasih bolj rumenkaste barve, sedaj pa je bele, drugače pa je dobre tri četrtine dobilo svojo staro podobo,« je še povedal Slavko, Slavica pa je dodala, da se je z Delavsko godbo dogovorila, da so pred njihovo hišo 1. maja igrali budnico ter tako na nekoliko bolj svečan način počastili zaključek obnovitvenih del, čeprav jih nekatera manjša dela še vedno čakajo. M. LESKOVŠEK-SVETE

STARA KOČEVARSKA HIŠA — Zakonca Logar iz Črnega Potoka sta imela pri obnovi hiše na voljo dve možnosti: da jo obnovita v duhu stare kočevarske hiše z majhnimi okenci, okrasni okoli oken in vhodnih vrat in podobnim, ali pa da se odzoveva zahtevam »modernega«. Odločila sta se za starinski slog. (Foto: M. L.-S.)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Navzlic parkirnini parkirnega reda na novomeškem Glavnem trgu ni — »Zakaj ne zapišete, da je nesrečo povzročil direktor avto šole?«

Nekaj zapletli s čudesi pravkar montirane sodobne hišne telefonije, nekaj pa zamuda dežurnega novinarja zaradi drugih obveznosti so zakrivali, da je na tem prostoru tokrat manj popisane papirja. Bržkone bo že danes drugače. So pa bile zato pripombe, ki smo jih le uspeli ujeti, ostreje in konkretnije od običajnih.

Skupina mladih bodočih voznikov je ogorčena, ker noben časopis, ki je objavil vest o prometni nezgodi, ki jo je 23. maja v naselju Otočec povzročil Novomeščan Dušan Prudič s svojim obsejnim ravnanjem, ni zapisal, da gre za

direktorja zasebne avto šole Dual ekspres. »Zgroženi smo, ker vidimo, da avto šola Dual ekspres še naprej opravlja svoje delo. Če ne bodo ukrepali pristojni in šola zaprli, bomo sami poskrbeli za to,« so bili odločni. Za konec pa so dodali: »Razumemo, da se nekemu pripeti nezgoda, ne razumemo pa, da je krivec po nesreči pobegnil in se ni zmednil za poškodovanca, ki je bil celo njegov učenec.« Pripomba je na mestu, v svoj zagovor lahko navržemo le to, da policijsko poročilo, ki je bilo vir našega poročanja, tega, da je bil povzročitelj nezgode direktor avto šole, ni omenjalo.

odšteti za dve uri parkiranja, bolj ga jezi, ker se s parkirišča ne more odpraviti takrat, ko bi si to želel. Dva ali trikrat se je namreč že zgodilo, da mu je pot zapro dostavno vozilo, prvič nemo, drugič pa s komentiranjem je lahko dobre pol ure le opazoval prelaganje kartonskih škaflet in zabojev z zelenjavo ali mesnin. Še vesel naj bo, da mu tudi te pol ure neprostovoljnega parkiranja niso dodatno zaračunali, bi kdo porekel.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Ta četrtek, to je danes, bo med 19. in 21. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala pedagoginja Olga Jukič.

MEDVEDKA NAPADLA BEGUNCE

OSILNICA — Prazno hišo v Razlogah pri Osilnici, blizu izvira Kolpe, so lastniki odstopili sorodnikom, ki so sem pribežali iz Bosne. V hišici živi 8 beguncev, ki so dobili na razpolago tudi nekaj njiv za obdelavo. Ko so pred kratkim na eni izmed njiv okopavali krompir, se je pojavila medvedka z mladiči. Mladiči so se kar hitro poskrili, medvedka pa je napadla delavce na njivi. Enemu je strgala hlače in mu poškodovala nogo, da so ga odpeljali k zdravniku v Gerovo, nato pa v bolnišnico.

SKUPAJ IMAJO 163 LET — Sentjernečani so bili vedno za šalo. Tokrat se je trojka Branko Ruden, Matičetov in Selakov Janez lotila bolj resne stvari. Danes zjutraj so se z 39 let starih BMW motorjem s prikolico odpeljali na start rallya veteranov Adriatic Classic '92 v Portorž. Tam za binčno teden, od 4. do 8. junija, pripravljajo zanimiv program s stariimi vozili, v katerem bo propagandna vožnja ob slovenskem morju. Vozniki bodo morali pokazati tudi nekaj spretnosti med ovirami, posebej pa pripravljajo zabavne igre za šoferje in celo binčno mašo v piranski cerkvi. Njihov motor s prikolico, ki so ga usposobili že za potrebe letošnje Kurentove oblasti v Sentjerneju, so v Brankovi delavnici še dodatno obnovili in se ne bojijo, da ne bi solidno zastopali Dolenjcev na tej prireditvi. Ker pa stvar ni poceni, so zaprosili za podpore. Ušlišali so jih v Pionirju, zavarovalnicah Tilia in Triglav, Izvršnem svetu, Labodu, Ljubljanski banki in pri vinogradniku Cenu Stembergerju, ki jim je prvi del prikoliče dobrodu napolnil s svojimi buteljki. (Foto: J. Pavlin)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnilci vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

POMOČ ZA BAHORJEVE TROJČKE

NOVO MESTO — Novomeška vlada se je odločila z manjšo denarno pomočjo spomniti trojčkov družine Bahor iz Novega mesta, ki so se rodili v začetku maja. Vsakemu je dodelila po 15 tisočakov denarne pomoči. Občinski sekretariat za družbene dejavnosti pa bo skupaj z Vzgojnovarstveno organizacijo Novo mesto organiziral pomoč pri negi trojčkov.

discoteka kosov hram Gornje Vrhopolje 74

discoteka kosov hram Gornje Vrhopolje 74 v petek, 5. junija ob 21. uri DON JUAN

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado JOŽETU ŽAGARJU z Vinice. Nagrajencu čestitamo!

- Lestvica je ta teden takšna: 1 (1) Moja pipca - ANS. L.SLAKA 2 (2) Lovska stava - SPOMIN 3 (4) Temna noč - ANS. T.VERDERBERJA 4 (3) Dolenjska - MODRA KRONIKA 5 (7) Pri plavalasi Katrci - TRIO SVETINA 6 (5) S frajtonarco po svetu - P. FINK 7 (6) Moji plavalaski - ANS. T. ISKRE 8 (10) Vesele deklice - VRTNICA 9 (8) Dolina se budi - SLOVENSKI KVINTET 10 (-) Spet smo se skupaj zbrali - ANS.BR. POLJANŠEK

Predlog za prihodnji teden: Lojtrca - PIHALNI ORKESTER TREBNJE

KUPON št. 23 Glasujem za: Moj naslov: Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

DRAŽJA, VENDARLE PA NAŠA

— Nekdaj biti vaša komunistična država fejšt draga. — Slovenci smo plačevali za vojsko, za nerazvite, za velik birokratski aparat. Denar je odtakel na jug. — Zdaj biti samostojni. Priznati vas Evropa, ves svet. — Ja, Fritz, zdaj smo država Slovenija. — Vi odpirati veleposlaništva. — Moramo. — Veliko veleposlaništev. — Ljubljana postaja pravo evropsko mesto. S konzulati. — Koliko ji že imeti? — Ne vem, Fritz. Vsekakor pa veliko. — To vas kostati mnogo geld. Denarja. — Nimam podatkov. — Vaša zunanji ministar potovati po svetu. — Razumljivo, mlado državo je treba predstaviti, pridobiti si je treba prijatelje. — Pa vojska? — Imamo svojo teritorialno obrambo. — Koliko moč šteti? — Preveč vprašuješ, Fritz. — Imeti tudi avione? — Menda, a nisem prepričan. — Jaz o tem brači v Nemčija. — Če tako pišejo vaši časopisi, bo že držalo. — Kateri že odpreti predstavništvo v Ljubljana? — Od mene zahtevaš, Fritz, ne morete odgovore. — Nemčija, Italija, Francija, Anglija, Koreja, Rusija, Amerika, Avstralija, Finska, Danska, Španija, Portugalska, Norveška, Švedska, Anglija, Angola, Nizozemska, Irska, Vatikan, Litva, Grčija, Bolgarija, Romunija, Madžarska, Belgija, Češka, Poljska... imeti svoje predstavništvo v Slovenija. — Priznam, Fritz, da si odlični poznavalec moje dežele. — Jaz tega ne razumeti. — Česa? — Vi se boriti proti draga država, zdaj pa graditi še dražja država. V čem biti štos? — Vic je le v tem, Fritz, da je ta država samo naša država. TONI GAŠPERIČ